ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

7. 12. 1984. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLV ● 40 ДИН. ● БРОЈ 1719

НАШ НАЈСТАРИЈИ ПРОДАВАЦ НАПУНИО ЈЕ 50 ГОДИНА!

Веровали или не!

ЦАР КОЈИ ЈЕ УВЕО СТАРОСНО ОСИГУРАЊЕ

У ХАМУРАБИЈЕВОМ ЗАКОНИКУ, ПРВОМ ЗБОРНИКУ ЗАКОНА У ЉУДСКОЈ ИСТОРИЈИ, ЗАБЕЛЕЖЕНО ЈЕ ДА ЈЕ СИН ДУЖАН ДА ВОДИ БРИГУ О СТАРОМ И ОНЕМОКАЛОМ ОЦУ, ЧАК ИАКО ЈЕ ЊЕГОВО УСВОЈЕНО ДЕТЕ.

ДОБЕРМАНУ РАСТИЈУ

ЊЕГОВ ВЛАСНИК ТОМ РОС ИЗ АДАМСА У МАСАЧУСЕТСУ (САД) СВАКОДНЕВНО ОБЛАЧИ ОДЕЛО СКРОЈЕНО ПО МЕРИ.

МОНОГРАМ

који подсећа на доларски знак, може се видети на зидинама града војводе Сигисмунда у Риминију (Италија) и представља иницијале његовог имена и имена његове веренице Изоте.

ОВАЈ НАТПИС

СТОЈИ ИЗНАД ЈЕДНЕ АНТИКВАРНИЦЕ У ЏЕЈМСТАУНУ У КАЛИФОРНИЈИ.

ХЕЛ И БАРБАРА РОЏЕРС

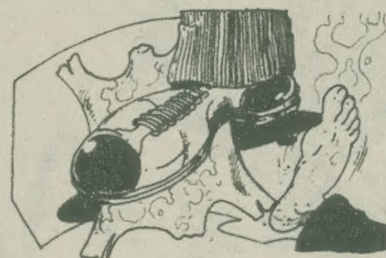
ИЗ СКОТСДЕЈЛА У АРИЗОНИ ЈОШ 1964. ПРЕД КУЋОМ СУ ЗАСАДИЛИ КАКТУС. КАДА ЈЕ ИЗРАСТАО ДО КРОВА, НА ЊЕМУ СУ НАПРАВИЛИ ОТВОР ТАКО ДА БИЉКА И ДАЉЕ НЕОМЕТАНО РАСТЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● године 1939. Ернест Рајт из Лос Анђелеса написао је роман који је садржао око 50 хиљада речи а да ни у једној од њих није било слова „е" (осим у имену аутора). Тридесет година касније француски писац Жорж Перес издао је роман у коме такође није било ниједног „е",

што није било нимало лако јер је поменути глас веома омиљен у француском, баш као и у енглеском језику. Ипак, обојицу их је већ одавно претекао древни грчки песник Трифиодорус – он је написао епску поему од двадесет и четири песме и у свакој од њих није било једног од слова грчке азбуке (од алфа до омега има 24 слова).

●●● француски стручњаци су посебним начином штављења и обраде добили кожу која спречава настајање гљивичних обољења стопала. Примећено је да већ настала гљивична обољења нестају после месец дана ношења обуће израђене од ове коже која је названа „микостоп".

●●● породица рачунара стално се увећава, последњих година постали су нарочито популарни компјутери-преводиоци. Један од њих уме да преводи с немачког на енглески и обратно. У његовој меморији смештено је осам хиљада речи. Кад од рачунара затражите одређену реч, он испише њен превод на екрану. Иначе, кад не преводи, компјутер ради као „обичан" калкулатор.

●●● страсни италијански колекционар Теорило ди Лоренцо направио је веома богату збирку марака из свих крајева света, необичних боца и налепница. Али, тиме није био задовољан, па је одлучио да од тих својих марака нешто направи. Прионуо је на посао и после шестомесечног стрпљивог рада изградио је верну макету једне катедрале. За њу је употребио тачно 28.132 марке и повећу количину лепка. Теофило сада смишља шта да направи од боца и налепница.

●●● Дунав ће опет вероватно бити плав и бистар. Наиме, његове воде већ су постале чистије у делу тока кроз Мађарску. Стручњаци ове земље тврде да је чистоћа Дунава задовољавајућа, а најбољи доказ за то су мрене – рибе које не могу да живе у загађеним водама.

●●● на један франкфуртски небодер у коме је смештена градска банка постављен је ги-

гантски ручни часовник. Тежак је преко тринаест тона, бројчаник му је у облику квадрата чије су странице 16,30 метара, а наруквица је дугачка 142 метра.

КАМЕН КОЈИ ГОРИ

ПЉЕВЉА, ГРАД УГЉА

АКО НИСТЕ НАБАВИЛИ УГАЉ, МОЖДА ЋЕ ВАМ БИТИ ТОПЛИЈЕ ОД ОВЕ ПРИЧЕ.

Дуги редови на стовариштима угља. Градске хронике дневних листова обавештавају: Нема црног злата; испорука три месеца после уплате... То су већ уобичајена јесења обележја готово свих наших градова. Надајући се да, док читате ове редове, ипак, седите у соби крај топле пећи, пошли смо у Пљевља, рударски град на северу Црне Горе.

Путем Пријепоље – Пљевља, преко Јабуке миле десетине тешких камиона. У Пљевља стижу празни, а враћају се натоварени тонама угља.

Данашњи рудник угља Пљевља отворен је 1955. године на месту званом Потрлица. У почетку, годишње је ископавано око триста хиљада тона црног злата, а ове године ће пљеваљски рудари снабдети потрошаче с 1.200.000 тона угља. Пљеваљски угаљ спада у квалитетне мрке лигните калоричне вредности од 2.400 до 3.000 килокалорија по килограму.

Угљенокоп издалека личи на дубоки кратер. Када се приђе, на једном од обода кратера разазнају се три спрата као у неком циновском амфитеатру у којем стењу тешки багери, дампери... У копу ради око пет стотина рудара, у четири смене. Угаљ се копа непрекидно. Ноћу, под светлошћу рефлектора.

Док стигну до наслага угља, рудари морају да скину два слоја тла. Површински слој или, рударским језиком речено, кровину чини обична земља и глина прошарана земљом и неупотребљивим стенама. Потом се наилази на висококвалитетни лапорац који се од 1975. кад је у Пљевљима изграђена цементара, користи као сировина за производњу значајног и веома траженог грађевинског материјала. На дубини од неколико десетина метара, од врха кратера, наилази се на угаљ. Наслаге угља високе су 15 – 20 метара.

Откривено брдо угља се најпре буши да би се поставиле мине. Радојица Војиновић, педесет петогодишњак, ради у руднику од отварања као бушач.

– Тешко је, нарочито зими, кад у овој котлини стегне мраз; буде и минус тридесет. А као што видите, ради се на отвореном, нема где човек да се склони. Кад се само сетим да смо на почетку до угља долазили разгрћући јаловину ручним лопатама, бушећи, ручно, рупе за мине, сврдлима... Данас све раде машине. Кад су стигле прве машине за нас су биле као авиони. Пазили смо их и чували као најмилије – сећа се Радојица.

Данас се рудари хране у ресторану друштвене исхране, у једној од барака монтажног насеља. До мензе и натраг, у коп, превози их аутобус. Пре неколико деценија сваки је рудар од куће доносио завежљај са ужином.

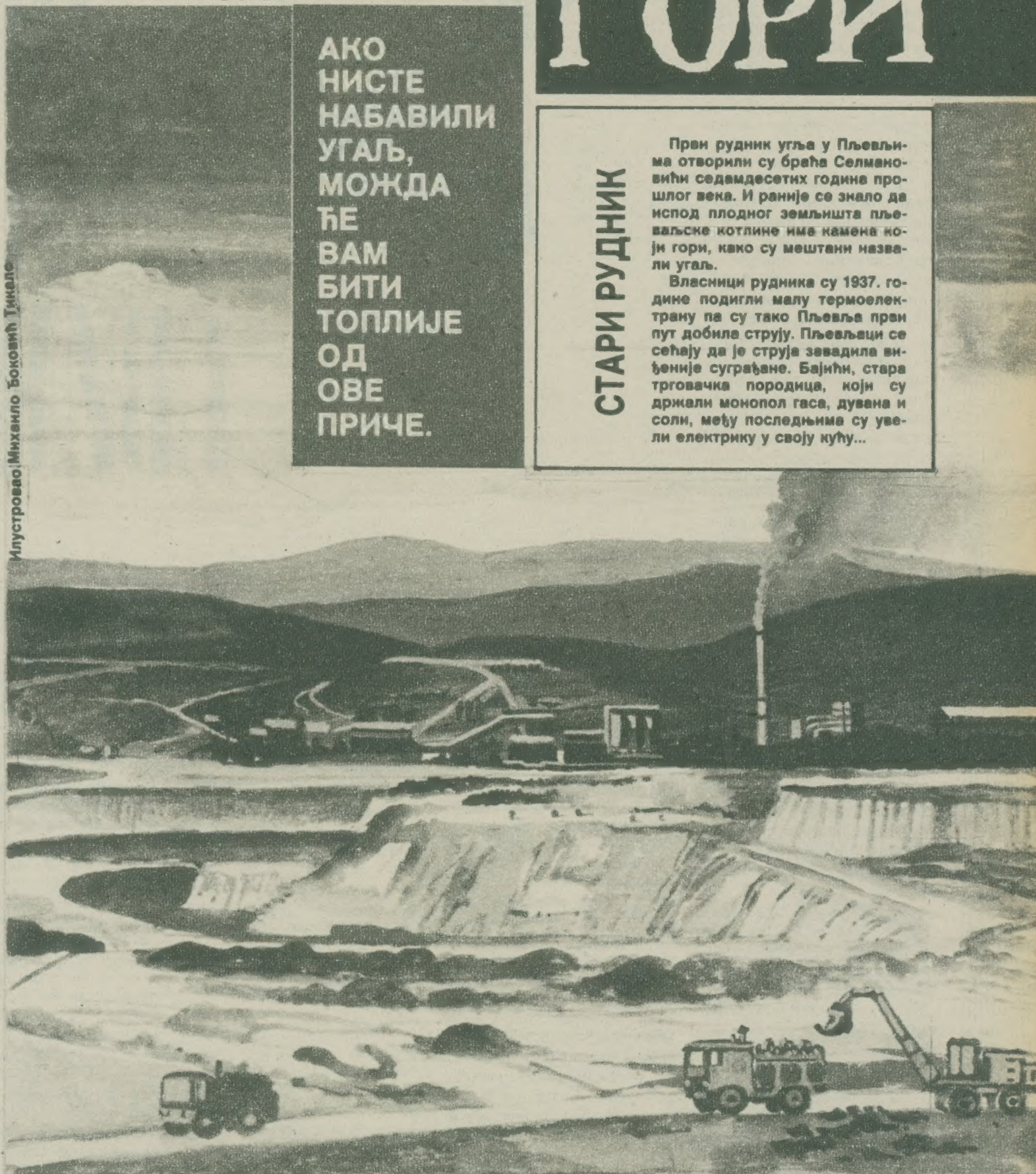
– Једном, поседали ми да једемо, а Саватије се издвојио. Питам га што не једе? Не проговара. Да му није зло? Опет ћути. Најзад као да се нечега стиди, признаде да су му вране однеле мрс. Погледам на дно копа, читаво јато се части Саватијевом ужином. Узмем један штапин, запалим га и бацим. Ни перце не остаде. Глас о мојој освети вранама стиже до управника. Звао ме и питао, зар тако са скупим динамитом! Убедим га да је наша ужина најпреча – прича Радојица.

СТАРИ РУДНИК

Први рудник угља у Пљевљима отворили су браћа Селмановићи седамдесетих година прошлог века. И раније се знало да испод плодног земљишта пљеваљске котлине има камена који гори, како су мештани назвали угаљ.

Власници рудника су 1937. године подигли малу термоелектрану па су тако Пљевља први пут добила струју. Пљевљаци се сећају да је струја зазадила виђеније суграђане. Бајићи, стара трговачка породица, који су држали монопол гаса, дувана и соли, међу последњима су увели електрику у своју кућу...

Илустровао: Михаило Боковић Тикале

Изглед површинског копа рудника угља Пљевља

Брдо угља разнето динамитом рије багер чија кашика захвата пет тона одједном и залогаје сипа на леђа великих дампера. Недавно су купљени италијански дампери који могу да понесу педесет тона. Дампери превозе угаљ до сепарације (фабрике за ситњење угља) из које излазе различите врсте угља: најкрупнији угаљ такозвани комад, намењен за ложење у домаћинствима, коцка за велике потрошаче и најзад угљена прашина која се најчешће користи само у термоелектранама. У Пљевљима је пре неколико година подигнута нова термоелектрана која се храни угљем из новог копа Боровица.

Из сепарације, угаљ се камионима превози до складишта на теретној железничкој станици Пријепоље. Већ годинама се планира изградња крака пруге до Пљеваља, али још није обезбеђен новац за овај скупи посао.

Наставак пута угља је углавном познат. Пре него што заврши као пепео и шљака у котларницама топлана и пећима, кратко се задржава на стовариштима трговаца угљем.

Зашто га нема довољно у продаји? О томе не одлучују рудари.

Д. Чварковић

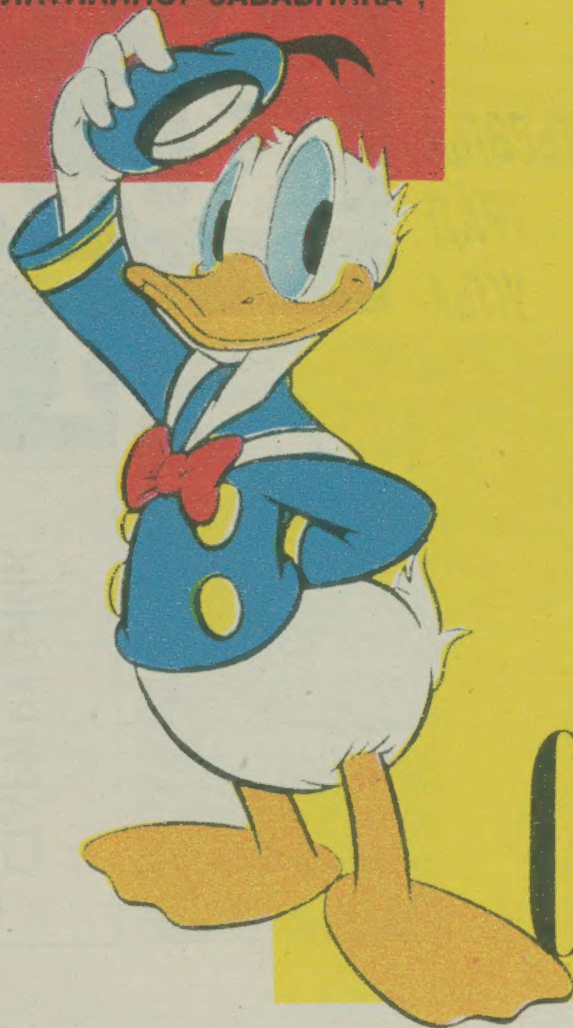
СЛАВНИ ПРОДАВАЦ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА",

ПАЈА ПАТАК,

ПРОСЛАВИО

50-ТИ РОЂЕНДАН

УОБРАЖЕН, ПРГАВ, ЛЕЊ, СВИМА ДРАГ

Најпргавији патак на свету напунио је педесет година. Пошто он, случајно, спада и у ред највећих звезда које је Холивуд створио, то му је и прослава била одговарајућа. Дизнијева компанија утрошила је 250 хиљада долара за рекламну гозбу у коју је спадао и обилазак петнаест америчких градова од источне до западне обале и то приватним авионом зван „Паја један". Централна прослава одржана је у Лос Анђелесу где је лично градоначелник председавао великом скупу сазваном у част славног педесетогодишњака, Паје.

Лутак слављеник у људској величини држао се сходно свом већ добро знаном карактеру: уображено, ћудљиво, раздражљиво, бучно–разметљиво, намћорасто и помало пакосно. Таква му је (не баш ретка) нарав.

За педесет година каријере разметљиви патак снимио је 128 филмова, девет пута био номинован за Награду америчке филмске академије и освојио „Оскара". Стрипови са његовим догодовштинама штампају се у стотинак дневних листова и часописа широм света, а књиге његових стрипова изашле су на 35 светских језика. Сићушна република Сан Марино издала је 1971. поштанску марку у његову част; ове године то су, између осталих, урадили и далеки Бутан и Малдивска острва.

Да је толико слављени патак којим случајем стварно живо биће, рекао би нешто као: „Све сам ја то заслужио", и вероватно додао, „ако не и много више".

Боли ме стомак!

На почетку, разуме се, ствари ни издалека нису биле тако бајне. Патак се појавио на платну први пут 9. јуна 1934. године у филму „Мала мудра кока", прича о коки–удовици која тражи надничаре који би јој помогли да засеје кукуруз. Пају налази на чамцу како у морнаричком оделу, запуштеном преко сваке мере, беспомоћно дува у свиралу и занесено игра уз сопствено музицирање. Паја је савршено задовољно квакало све док га кока најлепше не замоли да јој помогне. На то, лице музикалног патка изнебуха почиње да се изобличује у болне гримасе: „Не могу, боли ме стомак". Биле су то прве речи које је Паја одквакао и уједно почетак педесетогодишње стомачне бољке која га је од тада па надаље спопадала кад год је требало да уради нешто што га мрзи. Поред осталих мана, Паја је и непоправљива ленчуга.

Сваки почетак је тежак, па је и уображени Паја испрва морао да се задовољи улогом „другог квакала" четири године старијем и тада много познатијем Микију Маусу (цртаћ „Представа за сирочиће", 1934). Док је суперзвезда Мики бриљирао, непознати Патак је покушао да отпева „Мери има мало јагње", заборавио је речи и уместо та се преко сваке мере разбеснео. Звезда је рођена.

Године 1937. Паја коначно има сопствени филм и сопствену главну улогу у „Дон Паји" у коме се као пунокрвни Мексиканац ватрено удвара бајној Дона Пати.

Године 1940. ствар је већ више него јасна: хистерични патак прима више писама од Микија Мауса, а романса између Паје и Пате у то доба има публику каквом ретко који цртани јунак може да се похвали. Велики италијански диригент Артуро Тосканини га је обожавао. „Пробу оркестра" у којој патак свирајући пиколо излуђује Микија док овај покушава да диригује увертиру за „Виљема Тела" Тосканини је гледао шест пута.

Када су САД ушле у други светски рат, регрутован је и Паја који тада снима низ патриотских филмова. Један од њих ће му 1943. и донети „Оскара": сатирични, антинационалистички филм „Фирерово лице".

Слава има своју цену. На путу у друштво великана, напрасити патак претрпео је неколико естетско–хируршких захвата: упола су му скратили кљун, видно „срезали" кржљави врат, крилца претворили у руке, за пар бројева увећали морнарску капу, малчице стесали задњи део. У том издању је и дочекао часни педесети рођендан.

Паја проговара

И неподношљиво уображене патке имају душу, а душа овога Паје је седамдесетдеветогодишњи Кларенс Неш, изумитељ и једини извођач паткоговора од давне 1934. године.

Кларенс је почео тако што је савршено имитирао јарчеве и краве сањарећи да уз пратњу мандолине избори себи место у неком варијетеу. Испоставило се да публика варијетеа не лудије ни за мекетањем ни за мукањем. Кларенс је онда увежбао завидно богат репертоар птичијег цвркутања, ћурликања, пијукања, квоцања и гракптања и кренуо да осваја свет забаве под називом „Звиждећи човек–птица". Радних места за звиждање било је и у то доба изузетно мало, па је Кларенс био принуђен да се задовољи местом техничара за одржавање опреме у телеграфској компанији Сан Франциска.

Дошла ја 1930. и велика економска криза и Кларенс Неш је изгубио посао. Преселио се у Лос Анђелес где је некоме коначно био потребан његов дар за цвркутање: компанији за производњу млека „Адор". Тако је, све цвркућући, Кларенс-птица обилазио школе објашњавајући захвалној малолетној публици колико је млека значајно за здрав дух у здравом телу.

Враћајући се једног дана с посла кући, прошао је крај студија Волта Дизнија, застао, вратио се неколико корака уназад, прошао кроз капију и вратару уручио посетницу којом се легитимисао као стручњак за све врсте птичијег певања, а у славу хиљаду и једног хранљивог својства „Адор" млека.

Пошто је у паткотоновима једноме од директора отпевао „Мери има мало јагње", овај му је рекао: „Хоћете ли то да поновите, молим вас? Прикључићу Волта на интерфон".

Волт је пажљиво саслушао човека–птицу и рекао: „То је патак кога тражимо".

Тако је Паја проговорио.

Предаје неће бити. И готово.

За педесет година ствари су се помало и промениле. Иако се рачуна да је Паја Дизнију за то време донео приход од отприлике сто милиона фунти, последњи (128) цртаћ снимљен је још 1961. године. Као и многе звезде, и ова је постала прескупа за своје продуценте.

Истина, после 22 године паузе, прошле године Паја је поново заиграо у Дизнијевој верзији „Божићних песама", али је питање како ће каријера пргавог патка даље тећи.

Јер, кажу многи, када би Дизнијева компанија била тако добра у стварању нових ликова, као што је вешта у бучном слављењу

СПЕЦИЈАЛНО ЗА ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК — ОД ДОПИСНИКА „ПОЛИТИКЕ" ИЗ ЊУЈОРКА

БУНА У КРАЉЕВСТВУ ЧАРОЛИЈА

ПАТКОГОВОР дуг пола века: Кларенс Неш је Пајин глас.

јубилеја старих, можда се не би налазила у тешкоћама у којима се последњих година налази. Док мапети и ружно–симпатични Е.Т. (Ванземаљац) обрћу милионе за друге, последњи Дизнијев лик који је постигао нешто значајнији успех је меца по имену Вини Пу, а чак и он је позајмљен из литературе за децу. Дизнијева компанија ипак има много разлога да буде захвална намћорастом патку. Он се бар не да ево већ педесет година.

Мина Илић

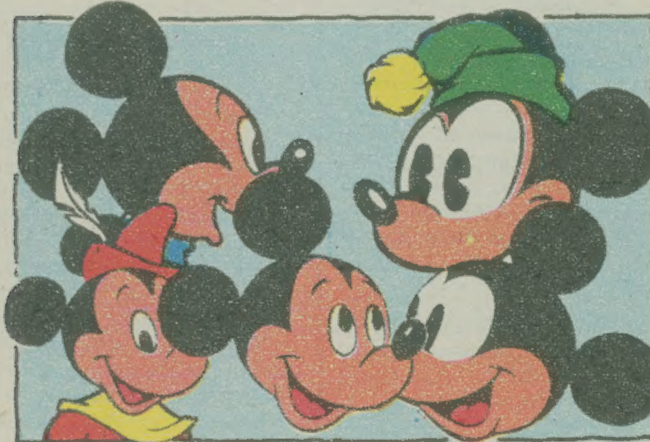
НАЈЧУВЕНИЈИ МИШ

Кад год је требало да говори о себи, Дизни није пропуштао да каже како је све почело с једним мишем, мислећи на Микија.

Док је у ујаковој гаражи у Канзас Ситију ноћу радио, цртајући кратке рекламне филмове, на сто му је дошетао миш... Родило се пријатељство и миш је, готово добровољно, пристао да га Дизни држи у кавезу...

Касније, кад је Дизни основао своју компанију и кад је из његових студија сваке две недеље излазило више од 200 метара филмске траке, требало је пронаћи лик који ће аниматори брзо и без много труда да нацртају. Волт се сетио свог малог пријатеља. Било је то 1928. године.

Мики је одмах постао миљеник публике. Допао јој се јер је карактером био слика и прилика обичног човека који у опас-

ном и немирном свету уме да се снађе. Храбар, доброћудан и весео, постао је идол милиона. Свакодневно је за њега, на Дизнијеву адресу, стизало безброј писама. Писали су му чак и најпознатији глумци тога времена. А Дизни је говорио: „Популаран је зато што је добар, што нема предрасуда и зато што је увек спреман да помогне другима".

Један од најпознатијих цртаних јунака свих времена играо је у више од 120 филмова – као каубој, истраживач, таксиста риболовац, боксер, морепловац, циркуски акробата, детектив, часовничар, новинар, мађионичар, диригент, ватрогасац... Његова популарност ни данас није мања него што је била 1932. кад је он, односно његов „отац" Дизни, добио „Оскара".

Д. В.

– КРИЗА ДИЗНИЈЕВЕ КОМПАНИЈЕ – ДА ЛИ ЋЕ БИТИ НАЂЕНА ЗАМЕНА ЗА ПАЈУ И ОСТАЛЕ НЕЗАМЕЊИВЕ ПЕДЕСЕТОГОДИШЊАКЕ

Велико америчко „краљевство чаролија", док је ове године један од његових најпопуларнијих јунака славио свој златни јубилеј, пролазило је кроз најтеже дане од свог настанка.

Паја Патак је навршио педесет година. Толико је прошло откако се његов симпатични лик, који је одмах освојио Америку и свет, први пут појавио у стрипу „Паметно пиленце", једном од наставака Дизнијеве „Сили симфоније". Бучно најављиван, рођендан славног Паје, није, међутим, прослављен нарочито весело. Људи који су бринули о наслеђу његовог „оца" Волта Дизнија имали су преча посла и већих брига од рођенданског славља. Потребнији од ведрог сметењака Паје био им је неко као његов промућурни ујак, милионер и пословни махер Баја. Мекпатак, како се он овде, по шкотском узору, презива.

Осамнаест година после смрти свог генијалног творца, Дизнијево предузеће је у озбиљној кризи. Новине и телевизија доносе вести о недељама дугом штрајку 1800 чувара и водича у калифорнијском Дизниленду, о сменама у руководству компаније, о десетинама милиона долара губитака на неким филмским пројектима.

Као и у свакој монархији и у Дизнијевом „краљевству чаролија" реч је, заправо, о кризи наслеђивања. „Дизни је био прави геније. Владао је предузећем и читавих петнаест година после своје смрти... – каже један од његових сарадника. Другим речима, док је трајало оно што је највећи забављач деце оставио, ствари су стајале добро. Али како је време одмицало, и када је требало пронаћи нешто ново и свеже, међу наследницима је почео рат идеја.

Ниједна изгледа није била сасвим достојна великог зачетника Волта Дизнија. Али су неке, нарочито у одељењу за филм, биле просто погубне." Филм – некад златни рудник Дизнијевог краљевства, прошле године је забележио губитак већи од 33 милиона долара. А да није било пројеката попут филма „Сплеш" који је млада гарда у компанији – због противљења „старих дизнијеваца" – једва прогурала и који је једини донео запаженији доходак, губитак би био још замашнији.

Истина, филмови данас чине тек 13 процената укупних прихода Дизнијеве компаније од милијарду и триста милиона долара. Знатна финансијска средства и даље стижу од права на истицање Дизнијевих симбола и ликова. Забавни паркови такође уносно послују, иако им се посета смањује, па с њом падају и приходи и зараде запослених. Службеници калифорнијског Дизниленда су ступили у штрајк после одлуке управе да им до даљњег замрзне плате.

На њујоршкој берзи, акције Дизнијевог предузећа су пале па су акционари зазвонили на узбуну. Прва последица је била општа смена у руководству компаније. Нови људи су нађени у Холивуду – на место председника компаније постављен је Френк Велс из „Варнер Броса", а за директора филмских и телевизијских пројеката изабран је Мајкл Ејзнер из „Парамунта".

Пошто је филмско одељење слаба тачка читавог предузећа, амбициозни Ејзнер најављује да ће завести потпуно нови ред у древном краљевству чаролија.

– Велс и ја учинићемо да „Дизни" поново ради као швајцарски сат – обећава он.

Ејзнер, који је учествовао у многим успешним холивудским подухватима, између осталог и на филму „Приближавање" који је добио осам овогодишњих „оскара" најављује промене углавном пословне и организационе природе. Пре свега, намерава, да се живље укључи у све веће тржиште видео касета, да већу пажњу посвети програмима за „Дизнијеву" кабловску телевизију, а најавио је да на филмском пољу намерава да се такмичи с најјачим холивудским фирмама. Верује да треба подржати млађу гарду у предузећу која сматра да „Дизни" мора да се ослободи старе репутације забављача деце и да производи филмове који ће привлачити и одрасле – попут „Сплеша" или тек завршене „Земље". Тај филм, са популарним глумцима Семом Шепердом и Џесиком Ланг – говори о изузетно озбиљној и актуелној социјалној теми и већ је међу најгледанијим ових дана у њујоршким биоскопима – добио је изванредне критике и један је од главних кандидата за следећу доделу „Оскара".

– Мало компанија у тој мери заслужује да буде сачувано као Дизнијева – каже Ејзнер.

Неке његове идеје, међутим, плаше оне који би да заштите не само предузеће него и наслеђе Волта Дизнија. Компанија ће се одржати, али шта ће у њој остати од заоставштине великог зачетника, „Краљевства чаролија", питају се они. Нарочито их брине што Ејзнер гласно размишља – није ли публика већ помало засићена „педесетогодишњаком" Пајом Патком и његовим две године старијим другом Микијем Маусом. И не би ли их требало одменити новим, „млађим" ликовима. Ништа још није решено

Овдашњи Пајини обожаваоци у то једноставно не верују. Убеђени су да нема лика који би успео да у сећањима толиких генерација замени тог непоновљивог, бесмртног сметењака и весељака. Тог чувеног Патка који је пола века људе широм света забављао простодушним домишљатостима, засмејавао симпатичним неспретностима, охрабривао непоколебљивим оптимизмом, тешио безбројне – да на Земљи постоји још неко коме се дешавају исте свакодневне животне невоље као и њима самима.

Душан Симић

ЧОВЕК КОЈИ ЗРАЧИ

ПАС МЕДВЕЂЕГ КРЗНА И ВУЧЈЕГ ЛИКА МИРНО ЈЕ ЛЕЖАО НА СУНЦУ

Бијела Рудина је заселак у херцеговачком кршу, на подручју Ћурјан – тако названом, кажу, што је птица ћук овде најчешћа. Могла би ова камена пустиња да се зове Ћурјан и због ћурана, али ме моји водичи Слободан Вујовић, Лука Папић и Ђорђе Бошњак уверавају да је машта Херцеговаца бескрајна и да логика овде понекад не важи.

Идемо код Велимира Стијачића, видара и травара, чувеног по вештини да намешта сломљене кости, али и по моћи да помогне људима кад им нису сломљени ни рука, ни нога, ни...

Живи са супругом Анђелином у приземној, једнособној кућици од које је најближа удаљена толико да се и не види. На улазу у двориште, везан несигурним ланцем, пас медвеђег крзна и вучјег лика.

Лука виче „Велимиреее"!

У књизи Колина Вилсона „Мистерије" овакви пси су чувари чаробњака! Није ли то и Велимир Стијачић? Чаробњак!

Појављује се из полутмине свог трема. Тројица Херцеговаца прилазе му редом, представљају се и објашњавају своје родбинско порекло. И за дедове им је чуо седамдесетчетворогодишњи „народни лекар", а онда ће изненада: „А ко је четврти"? Загледасмо се зачуђено. Велимир Стијачић је потпуно слеп, већ десет година, а моје присуство није ни наговештено; ни гласом, нити сувишном кретњом. Како је знао за четвртог?

Паре нису захвалност

Велимир о свему говори али неће о томе да ли и како лечи неке друге болести, оне које нису преломи. Каже да није стручан. Билећани за његов највећи медицински домет сматрају лечење неких психијатријских обољења. Он то не пориче, нити признаје:

– Ако неко болан већ дође, људски је да му помогнеш. Кад не би, то би било као да ти немаш цигар духана да завијеш, а ја имам, па ти не дам.

Себе зове „кострушким љекаром", или „љекаром за кости". То је учио и научио још као војник, у Боки, негде тридесете године. Тада га командир Прелевић обучи за санитетски позив. У војној болници је упознао „костур од чојека", то јест људске кости, што се медицинским речником зове скелет.

Од рођења у Горњим Давидовићима, код Инђије (1910) до повратка у Херцеговину био је земљорадник и војник, и као многи Херцеговац – чест путник скривеним „духанским путевима", никад довољно богат да би делио другима, и никад толико сиромашан да не би могао да преживи.

Док није ослепео – „од потраге за планинским травама која тражи изузетан напор вида", радо је читао и отписивао писма. Слепоћа му не смета да намешта кости. То ради рукама, мастима и „талентом" – како назива своје умеће. Раније, док је видео, много су му помагали рендгенски снимци из болница. Ти рендгенски снимци били су једина његова додирна тачка с медицином.

– Важно је какав си с људима. Био сам ономад у сарајевској болници, због операције очију. Мјесец дана тамо избивао. Они, те – помажи, те – одмажи. Видим, добри људи, али љека нема. Само кад чујем како лијепа сестра умилни глас баци, дође ми све лакше. Од тог гласа бих и прогледао.

Питамо чика Вељу како то да живи необично скромно, зар није бољу кућу могао да сагради?

– Било је некад да рука није имала ни духана да завије. Сада имам духана. Чо'јек дође, раствори новчаник и каже: „узми"! Таквог отпремим, нек дође други пут, кад размисли. Више волим кад ми неко напише писмо, карту. А пишу ми. Питају како сам. Тако разговарам с људима које сам излечио. Паре нису захвалност. Паре су сад код мене, сад код тебе, сад код Луке, сад код Ђока. Захвалност остаје. Парама се захвалност не може купит'. Ћеса духана може.

Сусрет два „чаробњака"

Недавно је преминуо у родном Љубињу други један народни лекар, Ахмет Карајица. Као и Велимир, и он је био надалеко познат по својим исцелитељским подвизима. Између њих двојице увек је владало прећутно и пуно поштовања ривалство. Шта о Ахмету данас мисли Велимир:

– Покојни, Алах рахметли Ахмет Карајица, умро је, а није. Толико се још прича о његовим дјелима. Први пут смо се срели у Стоцу. Он мене гледао, ја њега нисам. Проговорили смо касније, у Љубињу. Дође ми жена увела од жалости. Изгубила два брата и туга јој удара на живот. Жалост је тежа од болести. Нађем чо'ека с колима и одемо у Љубиње. Пуна авлија народа. Нећу да чекам, него право код Ахмета. Ено га ће сједи, удебљао се. Познао ме одмах. Рече: „Доктор Стијачић"! Понуди ме кавом. Ја га малко држ'о за луда, али видим да није луд. Објасним му разлог свог доласка. Он рече ожалошћеној жени: „Ослободи очи и гледај у моје очи"! Још јој каже: „Не би требала жалит'. Ко тебе жали? Иди међу људе". Није ни читао, ни писао, а знао је ш људима. Рашчили се после та жена и удаде се за који мјесец. Тада сам и ја Ахмету помогао. Његовом рођаку Хаси, нога опасно отекла. Питам га зашто десет година чува озледу и не иде код љекара. Призна Хасо грешку и наредим како да га лече. Захвалим ја Ахмету и Ахмет мени. Разиђосмо се у миру и поштовању. Вредан чо'јек бјеше.

Илустровао МИХАИЛО ЂОКОВИЋ ТИКАЛО

Велимир Стијачић радо приповеда о себи и другима. О другима нарочито ако добро заслужују. Као да у животу никад није упознао неког лошег. Ако за њега и кажу да „зрачи неком чудном снагом", ти зраци долазе од његове доброте. Саговорник неминовно мора бити озрачен.

На растанку нас прати до аутомобила, паркираног на џомбавом, каменом друму, у брдима, двадесет километара од Билеће.

Пас медвеђег крзна и вучјег лика је био одвезан и мирно је лежао, као да га занима само то херцеговачко сунце које га греје. Једино чаробњаштво Велимирово је опхођење с људима.

Пре поздрава, Велимир Стијачић нам шапатом рече чега, због чега и како да се чувамо. Откуд му тачне појединости на основу којих је то рекао?

Милорад Ћириловић

ДРАГИ МОЈ,

НИСТЕ СКАКАЛИ ПАДОБРАНОМ? НЕ МАРИ: ТО ВАМ ЈЕ ИСТО КАО КАД БИСТЕ СЕ ЗАЉУБИЛИ ИЗНЕНАДА, СТРАШНО И СТРАСНО

За почетак, завирили смо у један лични дневник из ђачког доба – најлепшег доба:

„Имала сам седамнаест лета. Први дан школске године. Стојим с друговима и другарицама у дворишту 14. београдске гимназије. Причамо, чекамо да звони. Изненада, поглед ми се зауставља на једном црнпурастом лицу и нешто ме из чиста мира пресеца у коленима а срце „прескаче".

Он је висок као бор, има тамну коврџаву косу, очи боје меда какве никада у животу нисам видела. Гледам га као опчињена. Он гледа мене. А срце лупа, лупа...

Данима и недељама ни на трен ми не излази из главе. И при сваком сусрету клецање колена, ватра у образима. Љубав на први поглед, узајамна. Имена су нам почињала истим словима: Б..."

Љубав? Како се узме. Младић и девојка Б – Б, које је тако прецизно по-

ХЕМИЈА ЉУБАВИ НА ПРВИ ПОГЛЕД

ЈЕДИНИ ФЕНИЛЕТИЛАМИНУ

годила Купидонова стрела, дуго би остали убеђени да су били лудо заљубљени једно у друго и вероватно би и будућим унуцима причали о пламену својих младаних срдаца, да се није појавио доктор Мајкл Либовиц и објаснио свету како срце и душа са свим тим немају баш никакве везе.

Сигнал који обара с ногу

А шта има везе? – Обичан молекул по имену фенилетиламин који се у „таквим приликама" грозничаво производи у нашем мозгу – објашњава др Либовиц са Њујоршког института за психијатрију.

Велика авантура почиње када мозак прими „сигнал" (поглед, грациозан покрет, осмех...) који одмах ставља у погон његов електрохемијски систем. У пределу септума, кључног места „центра за нежна осећања" у мозгу стварају се велике количине фенилетиламина и жестоко надражују мождане ћелије и влакна, а „примаоца сигнала" – „обарају с ногу".

Особа коју дрмне љубав на први поглед сместа испада из колосека: понаша се као у трансу, губи тло под ногама, блуди по небесима и не може више да замисли живот без предмета своје опчињености. Велика је срећа ако и мозак „предајника сигнала" одмах произведе фенилетиламин, што често није случај.

Али, ни од мозга се не може очекивати да непрекидно ствара љубавну аминокиселину и, раније или касније, грозничава хемијска реакција достиже врхунац после којег следи низбрдица. Љубав даље иде својим током, срећно или не, тек, симптоми „првог погледа" заувек ишчезавају.

Симптом: поскакивање, цијукање

Да фенилетиламин изазива нешто необично први су још 1963. године посумњали биолози Мантегаца и Рива са америчког медицинског факултета „Џон Хопкинс" док су изводили лабораторијске опите на мишевима. У то време није се тачно знало каква је улога ове аминокиселине чије је присуство у човечијем мозгу већ било утврђено.

Мантегаца и Рива су са изненађењем приметили да су мишеви којима су убризгали фенилетиламин постали жртве нечега што су они назвали „синдром кокица": почињали би да поскакују и цијучу као кукуруз кокавац на врелом уљу.

Ово их је подсетило на понашање људи при испољавању изненадне велике радости, али се нису одмах усудили да упореде мишеве и људе и испитивања су наставили на мајмунима. И мајмуни су вриштали од задовољства чим би примили дозу фенилетиламина, али само у присуству другог мајмуна исте врсте, а супротног пола.

За експеримент је чуо доктор Либовиц и одлучио да га испроба и на људима. Анализе мождане течности добијене лумбалним пунктирањем (узимањем течности између 6. и 7. карличног пршљена) заљубљених показале су да се у њиховом мозгу налазе високе количине фенилетиламина.

И још нешто. Др Либовиц је утврдио да његови заљубљени људски „узорци" показују исте симптоме као и редовни уживаоци дроге амфетамина (фенилетиламин, доиста, има веома сличан хемијски састав као амфетамини): неуморну активност, губитак апетита, мање сна – без трунчице замора.

Та озбиљна – неозбиљна ствар

Многи научници, нарочито у Сједињеним Америчким Државама и Француској где се хемија љубави највише и испитује, слажу се да фенилетиламин има важну улогу у заљубљивању, али неки, за разлику од др Либовица, тврде да мозак ствара ову аминокиселину и у другим бурним ситуацијама.

Др Хектор Сабели, истраживач из Чикага, установио је знатне количине фенилетиламина код падобранаца непосредно после скока.

Готово да љубав на први поглед личи на скок падобраном! Повишен ниво фенилетиламина пронађен је, међутим, и код неких особа које се разводе и које су, уопште, у стању шока.

Према мишљењу француског психијатра др Марка Швоба до ових разлика у налазима дошло је зато што су научници примењивали различите врсте лабораторијских анализа – једни су узимали мождану течност, други мокраћу и крв. Поређења, према томе, немају велику вредност. Једно је, ипак, неоспорно: највиши ниво фенилетиламина увек је – у „љубавним случајевима".

Да би се дошло до праве научне истине, каже др Швоб, неопходна су даља истраживања, али ни у једној земљи још нико није успео да убеди надлежне (који дају новац) да је љубав озбиљна појава.

Ниједан од истраживача, осим др Либовица, не тврди да се љубав може објаснити искључиво количином фенилетиламина у организму. Поред разних хемијских процеса који утичу на мождану активност, код заљубљивања играју улогу особине сваког појединца – навике, свесна и несвесна сећања, сукоби и ко зна шта још.

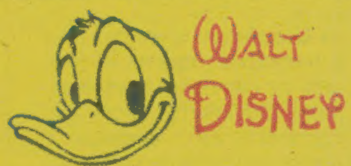
Често срећемо лепа лица и дражесне осмехе, па ипак се у њих не заљубљујемо. Љубав на први поглед не догађа се сваког дана.

Другим речима, мали молекул фенилетиламин је неопходан, али није и довољан за слатке љубавне јаде. Та озбиљна – неозбиљна ствар, љубав – ипак није чиста хемија.

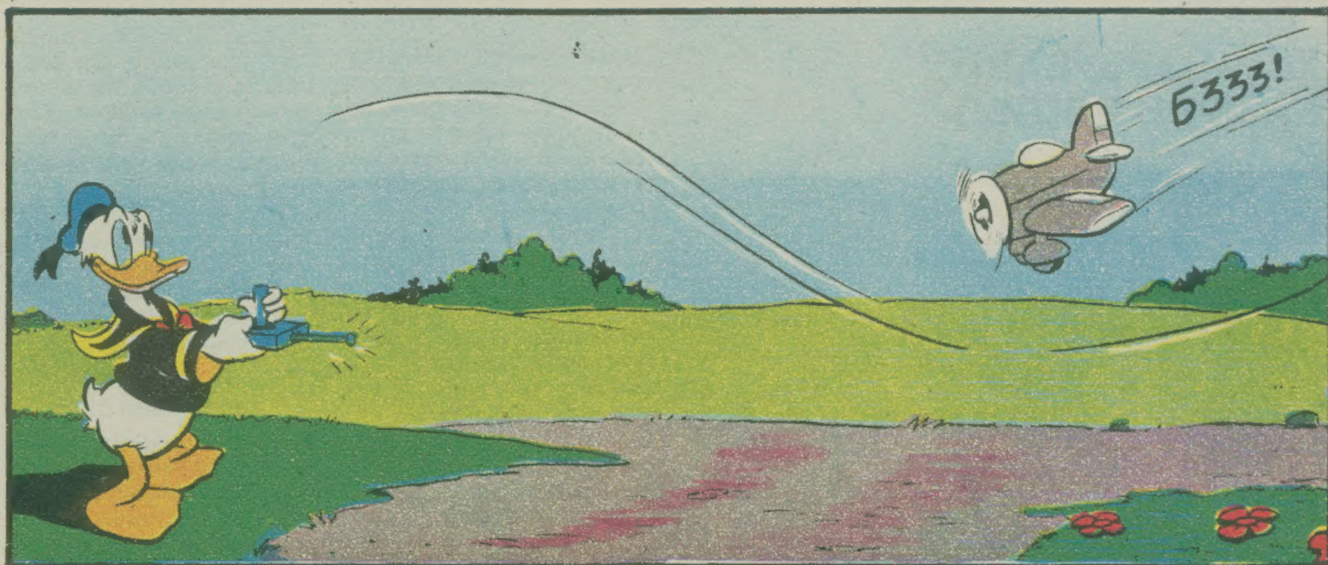
Бојана Дожић

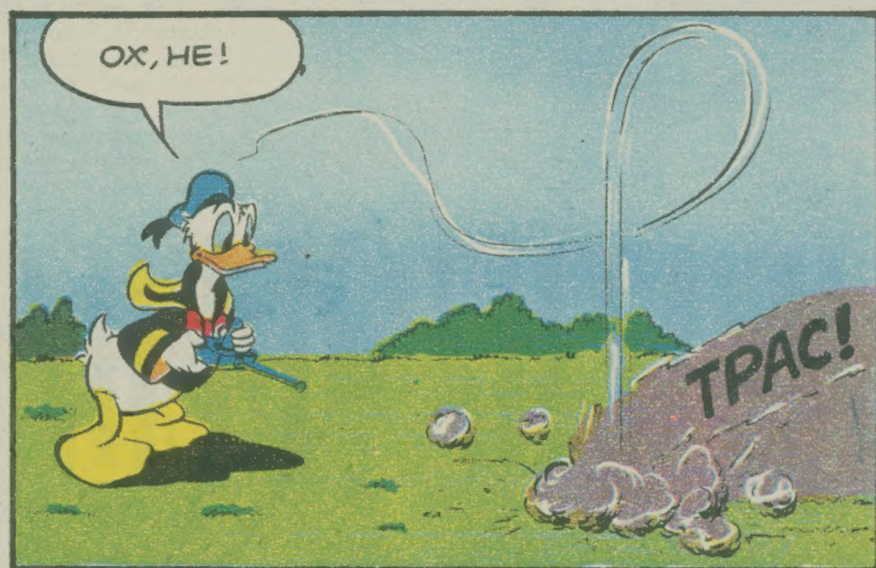
Илустровао: Зоран Јовановић

ПАЈА ПАТАК

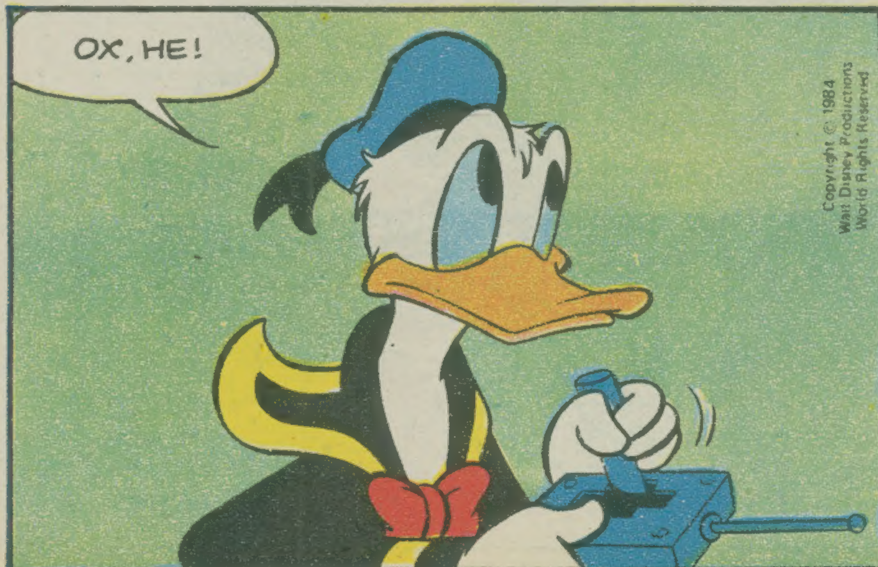

БЗЗЗ!

ОВИ ТЕЛЕДИРИГОВАНИ АВИОНИ СУ СУПЕР ЗАБАВА!
БЗЗЗ!

ОХ, НЕ!
ТРАС!

ДЕДА СТАЈО, ЈЕ Л' СЕ РАЗУМЕШ У ОВО?

КАКО ДА НЕ! ЈА САМ СТРУЧЊАК ЗА ТУ ЕЛЕКТРОНИКУ!

ОХ, НЕ!

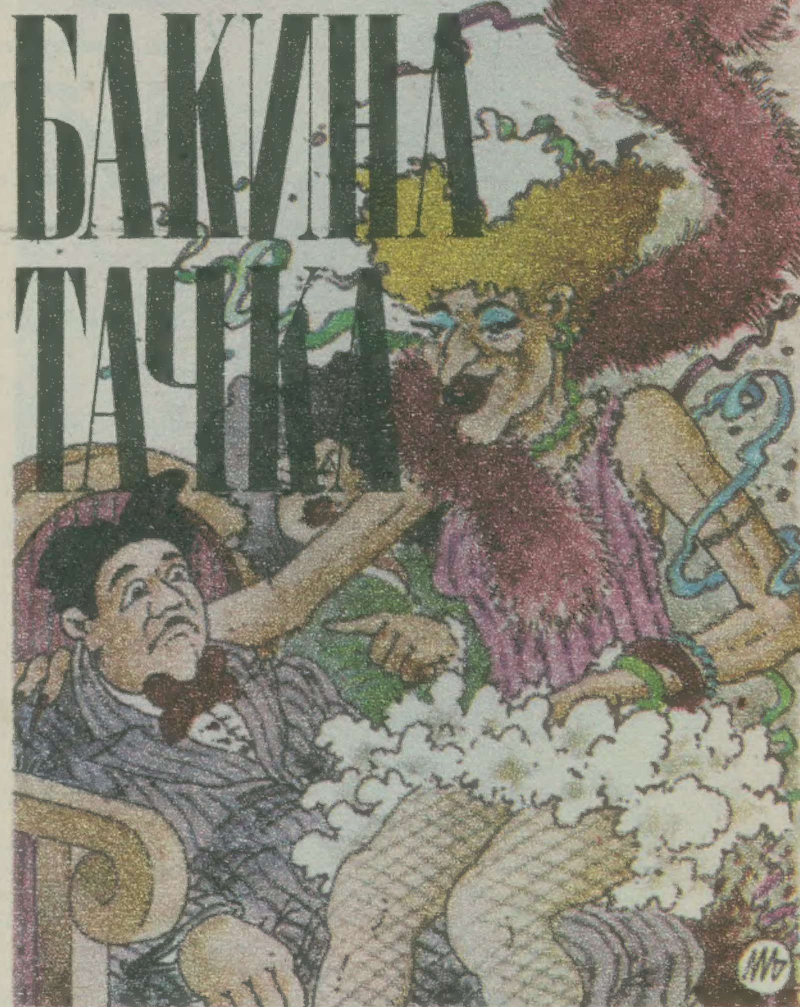

УПОМОЋ, ДЕДА СТАЈОООО!
7-22

За читање наглас

Ефраим Кишон

БАКИНА ТАЧКА

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

Већина туриста има углавном погрешну представу о блештавој метрополи на Сени. Они поистовећују „Париз" с љубављу и пороком, са уским споредним улицама разгранатим попут паукове мреже, где у загушљивим полумрачним ноћним локалима шампањац тече потоцима и где уз музику разголићене играчице целу ноћ нуде еротику.

Али, постоји и други Париз!

Тај други Париз није можда толико загушљив и толико скучен, али онај ко се потруди да га открије, биће богато награђен. У том другом Паризу – оном правом, вечном – улични продавци не продају шапућући „уметничке актове", нема ту оних који маме наивног странца у полумрачне ноћне клубове, нема облака дима и шампањца, па ни јефтиног стриптиза. Не. Ни говора! Ту, у том другом Паризу, величанствени су храмови уметности с отмено уређеним дворанама, у којима туриста седи у удобним фотељама, где разголићене играчице уз пратњу луде џез музике по целу ноћ изводе еротске игре.

То је онај други Париз о ком желим да вам причам.

Догодило се чудо: добили смо две карте за већ годинама унапред распродату мамутску музичку ревију о којој се у целом свету навелико прича. Неки туриста из Латинске Америке морао је у последњем тренутку да врати карту коју је купио још крајем прошле године и отпутује кући јер је превидео да датум представе пада баш у време месечних штрајкова у његовој земљи. Тако се догодило да смо моја жена и ја седели у првом реду, баш пред ногама одабраних лепотица с најбољим могућим погледом на сваки детаљ кореографије и богату декорацију (костима није било). Девојке су представљале живе слике историјских личности из опште историје човечанства, па тако и историје нашег народа, на пример Јудиту и Холоферна, Јосифа и његову браћу, Путифарку и Саломину игру с веловима. То нам је ласкало и испуњавало нас самопоуздањем. Нисмо ни слутили да је историја Израела тако блистава.

Тада се спустила бака...

Долебдела је с плафона славног мјузик хола у златном кавезу, посебно сагређеном за ту прилику, а цео ансамбл – живописно окупљен, неки на коленима, неки на врховима прстију – пружао према њој руке и уз свечани крешчендо понављао рефрен: „Ево је, стиже, најлепша на свету!" На себи је имала црне мрежасте чарапе, крзно пантера тесно припијено уз тело, на глави круну плаве косе, дуге вештачке трепавице, блештаве зубе. Изрез на њеним грудима одавао је све чари њених 70 година. (Најбоља супруга на свету кладила се, додуше шапућући, да јој је чак 71).

Да се разумемо: појам, „бака" за мене је светиња. По мом мишљењу бака има невероватно велику улогу у крилу породице, или као бака-сервис за децу, или по томе што памти старе вредне кулинарске рецепте који би без ње нестали. Укратко, баке могу да рачунају на моју љубав и поштовање. Можда је то и разлог што тако осетљиво реагујем кад наједном на позорницу долебди бака па се пред блештавим светлима рефлектора покаже забленутој гомили. Сем тога, ова изузетна бака није била тамо нека тачка у програму, него звезда ревије, божанствена примадона, неупоредиво свестрана уметница, национална светиња. И заиста, с гласом је још прилично ишло, али је бакица пошто-пото хтела да се покаже и као ненадмашна играчица. Више никог није пуштала пред себе, дивље је скакутала наоколо, дубила на глави, пребацивала се преко главе, причала двосмислене шале и, уопште, понашала се онако како то баке не би смеле. Вероватно је, помишљао сам, директорова супруга или има јаке везе у удружењу забављача.

Убрзо сам схватио да она тај свој повлашћени положај захваљује нечем сасвим другом: наиме, својој вештини у „контакту с публиком". У томе јој нико није био раван. То је био њен терен: начин на који узима микрофон у руку...како силази међу гледаоце...промиче између редова...зауставља се поред неког страног туристе и размењује с њим неколико речи на његовом матерњем језику...како се у пролазу с неким нашали или нешто летимице понуди...како човека који мирно седи љуби у чело...све је то било изузетно.

Те кобне вечери покупила је тројицу мушкараца који ће јој послужити на сцени, и то дугајлију Американца, ониског Шпанца и подебелог Италијана. Кад је савладала њихов отпор и довукла их на позорницу, где су их девојке дочекале смејући се, подбочила се ставивши руке на крзно од пантера, прешла погледом по сали и објавила:

– Потребан ми је још један!

Не да се хвалим, али могу да кажем да сам се више пута нашао у животној опасности. Побегао сам из неколико логора, борио су у рату и једном чак суделовао на мировном конгресу Лиге за разумевање међу народима. Али још ме никада није обузела таква паника као у тренутку кад се бака упутила према мом седишту у првом реду. Било је страшно. Црвенео сам и бледео. Згрчио сам се и очајнички тражио заклон. Пред очима ми севнуше најболнија сећања из мог тужног детињства.

– Дивно! – просикта поред мене змија којом сам се оженио.

– Долази по тебе!

Следећег тренутка бакица је већ стајала преда мном. Завапио сам према небу, али она се већ надвила изнад мене и из црвеног процепа на њеној грозној маски допре питање:

– Одакле си, мали мој?

Завукао сам се под седиште и занемео. На крају крајева, где пише да ја морам разумети питање на француском.

– Он је из Израела – одговори уместо мене гласно и јасно змија поред мене, док су погледи хиљадуоке немани од публике са свих страна били упрти у мене.

Бакица зањиха боковима.

– Израел – понови с уживањем.

– О-ла-ла! Шалом! (Здраво! Наздравље!).

Обухватила ме својим крацима.

У том тренутку схватио сам зашто ми данас доживљавамо верски препород. Човек је усамљен. Усамљен је и окружен непријатељима, препуштен самом себи. Потребно му је неко више биће у које може да верује, у ком ће наћи заштиту пред недаћама судбине. Али, ја сам им сад био препуштен на милост и немилост.

Бакица пружи своју старачку руку ишарану плавим жилама према змији и запита:

– То је госпођа?

Ја сам упорно ћутао, али змија љубазно потврди главом. Затим је бакица хтела да зна да ли је госпођа љубоморна.

– Окани се глупости и пођи кући – шапнуо сам на хебрејском бакици у уво. – Чекају те напуштена унучад. Гладни су хлеба. Остави ме на миру и иди...

Грчевито сам покушавао да избегнем њена клешта. Тако сам једино долио воду на њен клокотави млин. Уз громогласни пљесак целе сале притисла ме у седиште и сручила ми се с непатворним француским

● НАСТАВАК НА СТР. 10.

шиком у крило. Не бих желео да потанко описујем тај догађај. Довољно је да кажем да ми је бака, упркос мом снажном отпору, притисла главу на свој деколте и запитала храпавим гласом:

– Видиш ли добро, мали мој?

– Видим грозоту! – процедих с муком борећи се против напада кашља који су изазвали облаци њеног пудера.

– Скините ми се с колена или ћу звати у помоћ...

– Ах, драги! – устаде бака док су јој пуцкетале кости, пољуби ме у нос гледајући да ме одвуче на позорницу, показујући при том сву снагу својих мишића. Видео сам по томе што ми је стисак којим сам се чврсто држао фотеље све више попуштао.

– Мило моје – церекала се а оркестар је на њен знак завршио живахни кан-кан, после чега ми најбоља супруга на свету за леђима лицемерно дошапну:

– Све ћеш покварити! Не мисли она ништа лоше! Сви учествују у игри. Само ти нећеш.!

Бакица је у међувремену вештим покретима ослободила моје прсте од фотеље, један по један. Гледаоци су клицали. Али, ја се још нисам предавао. Открио сам под седиштем гвоздену пречку и чврсто се ухватио ногама за њу.

– Нестани, стара вештице – дахтао сам. – Мрзим те!

– Љубави моја! – жуборила је бакица, дигла ме брзим вештим покретом и отеглила на позорницу. Даље се присећам као кроз маглу. По причању моје супруге стајао сам поред осталих бакиних жртава, сав ошамућен, разјапљених уста и клатећи рукама дозволио сам да ми једна од девојака стави на главу капу од папира на којој се њихало црвено перје, па, док је бакица пљескала у ритму, играо ча-ча-ча.

Кад сам се вратио на своје место, најбоља супруга на свету дочекала ме врло непријатељски:

– Стидим те се – рече. – Како можеш од себе да направиш такву будалу?

После неколико дана већ сам полако устајао из кревета и помало шетао. Случајно сам срео познаника из Израела, стручњака за народне игре. У разговору сам му споменуо и бакицу.

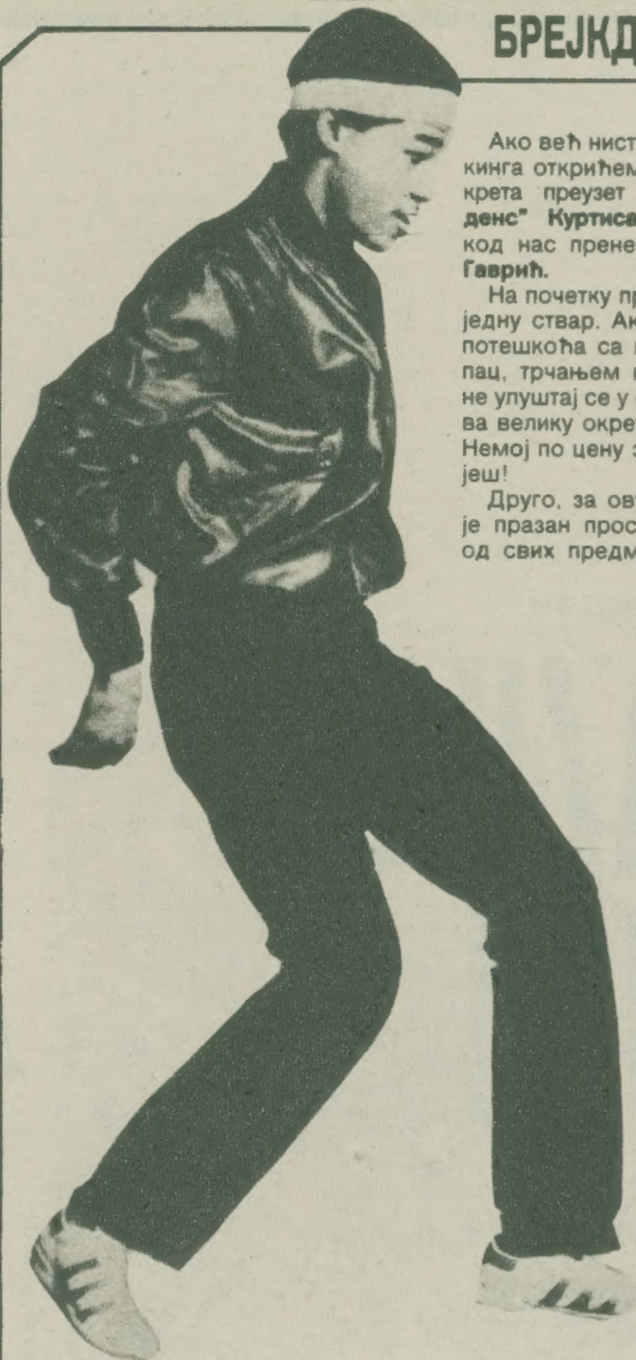
– Ха, познајем ја њу – смејуљио се. – Већ деценијама изводи увек исти трик. Из публике извуче на позорницу неколико „туриста" и пусти их да играју. Публика, наравно, нема појма да су то њени плаћени сарадници.

– Ко? – запитао сам. – Ко је плаћен?

– Ти наводни туристи. Они су за то посебно ангажовани. Ретко се догађа да правог посетиоца навуче на такву будалаштину. Зашто питаш? Немој само да ми кажеш да је тебе обрлатила.

– Мене? – насмејах се самоуверено и глатко одбих такву претпоставку. – Јеси ли полудео?

БРЕЈКДЕНС ЗА ПОЧЕТНИКЕ

НА МУЦИ СЕ

БРЕЈКУЈЕТЕ? ВРЕМЕ ЈЕ ДА ПОЧНЕТЕ! СВИ БРЕЈКУЈУ

Ако већ нисте ушли у тајне брејкинга открићемо вам неке од покрета преузет из књиге **„Брејкденс" Куртиса Марлоуа** коју је код нас пренео и издао **Бранко Гаврић.**

На почетку прво да рашчистимо једну ствар. Ако и у школи имаш потешкоћа са пењањем на конопац, трчањем и другим вежбама не упуштај се у ову игру која захтева велику окретност и напорна је. Немој по цену здравља да брејкујеш!

Друго, за ову игру потребан ти је празан простор и то очишћен од свих предмета који би могли да те озледе. Пази да ти не стане неки орман на пут!

Још нешто је важно: Опрема! На почетку, најважнија ти је заштита. Као брејкеру, већи део тела треба да ти буде покривен. Рамена, леђа и глава најбоље су заштићени тренерком са капуљачом. Широке фармерке најбоље ће ти заштитити тело испод струка. Платнене патике једина су безбедна обућа за брејкере. Оне те чине стабилним, а меки материјал штити стопала. Патике треба да буду припијене али не смеју да те стежу.

Ако си све ово примио к знању долазимо до **загревања.** Горњи део тела припремаш вежбама истезања у струку (на леву и десну страну, напред и назад). Склекове треба радити (највише пет) за загревање руку, а за ноге уради неколико дубоких чучњева.

Следећа вежба ради се на поду. Рашириш ноге колико можеш и руке спушташ низ њих колико год можеш да се истегнеш. Затим прелазимо на опуштање. Нађи неко место где те нико неће узнемиравати. Лези на леђа, изуј ципеле (боље не насред улице). Слушај неку лагану музику. Покушај да се опустиш. Померај се док не нађеш најбољи положај. Полако удиши и издиши (алпски или морски ваздух, макар из конзерве).

Сада прелазимо на компликованију вежбу. Усправи се и савијај уназад колико год можеш. То се ради полако, сваки следећи пут вероватно ћеш успети да се савијаш све више. На крају би требало да додирнеш под рукама.

„Млинови за кафу у људском облику", или, како их још називају „комади топљеног сира, израсли из њујоршке четврти Бронкс, освојили су и нашу земљу. После филма „Брејкденс" играчко лудило је захватило школе, улице. Свако би да игра као чигра.

А знате ли како је настала та реч коју сада тако често користите? Седамдесетих година у САД реч „брејк" (break) – сломити) добија ново значење. Отприлике, као у нашем жаргону „пући" – пукао ми филм; данас су толико питали у школи да сам пукао; хоћу да пукнем...

У време кад се појавила песма Џемса Брауна „На добрим ногама (On the Good Feet) дечаци почињу уз ту музику да праве најневероватније покрете ногама. Игра која је већ постојала и коју нико није волео почиње да скреће пажњу. Људи се окупљају на улици да виде играче брејкденса. А клинци (а и одраслији) баш су „откидали". Дечаке који изводе овај плес називају би-дечаци.

Данас се реч брејкинг увелико погрешно користи. Људи су склони да све врсте игре би-дечака називају брејкингом. Плес који се најчешће меша са брејкденсом је електрични буги.л

◀ 1) **Топ-рокинг** је нешто као ритуални увод у игру. Покрећи ноге у ритму (музике за плес) напред-назад, гегајући се. Рукама прави покрете као у карате покретима, затим кружне покрете око главе. Укрсти руке испред себе, витлај рукама иза себе, млати њима уоколо као да боксујеш (пази, немој неког по носу). Све време не прекидај покрете ногу с једне на другу страну, или напред-назад. Препуштај се музици и све покрете подређуј њој! Све било је музика.

▶ 2) **Апрокинг** или **борба са сенком** сличан је топ-рокингу само што се овде мало више обраћа пажња на покрете ногу. Овај покрет ће те спустити на под. Укрсти ноге. Савиј колена и спуштај се док не додирнеш под па се брзим покретом врати опет горе. Упамти, битна је музика. Врло је важно да се све време држиш ритма. Ногама прати фанки ритам што верније можеш, ово ти је предигра за...

3) **...Фут-ворк:** спушташ се на под, савијајући се уназад ка поду. Ослони се на дланове. Користећи бар једну руку као ослонац обрћи се укруг по поду. Савијених колена прави кратке одскочне кораке који ће те и обртати укруг по поду. Наравно да ће то на почетку бити незграпни покрети, тек после мало вежбе твој фут-ворк ће се побољшати. Циљ ти је да по такту обрћеш ноге испод себе.

4) **Свајпс** (замаси) најбоље се изводе из положаја за фут-ворк. Треба да створиш убрзање које ће ти дати замах да ослоњен спреда на обе руке одбациш ноге у ваздух и њима у слободном простору правиш покрете у ритму музике. Вежбом, одбациваћеш се све више. Из овог положаја најлакше ти је да се вратиш у фут-ворк.

5) **Ни-спинс** (обрти на колену) такође почињу из фут-ворка. Тежина читавог тела пребацује се на једно колено, друга нога испружи се уназад. Труп нагни напред. Паралелно са подом. Рукама дајеш замах телу за обртање на колену. Ако ти је у почетку тешко да држиш равнотежу, не устручавај се да употребиш обе руке док се не ослободиш.

ПОЗНАЈУ БИ-ДЕЧАЦИ

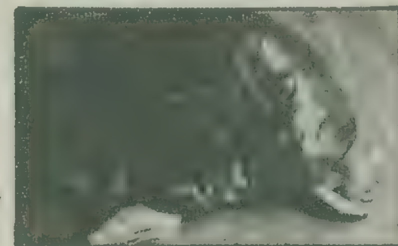
6) **Хенд глајд** (клизање на рукама) – обртање тела на једној руци. За почетак треба да научиш да одржаваш тежину тела на једној руци. После, претпостављамо мукотрпног савлађивања овог покрета, на руци (испод које ставиш неку тканину) обртаћеш се као пропелер. Знамо да је тешко, вреди покушати да би задивио своје другаре.

7) **Виндмил** (ветрењача) полази увек из позе која се користи за стој на раукама. Само, ноге треба да ти буду раздвојене под углом од 45 степени. Балансирајући тежину између руку и ножних прстију, полегни једном руком на под. Заврти се на рамену те руке док се истовремено другом руком одгурујеш. У исто време заковитлај ноге у ваздух задржавајући их под углом од 45 степени. Овим покретом ћеш се пребацити у обртање на раменима, леђима, глави. (Пази, реч је о твојој глави!) То ће те вратити у готово исти положај. Понављај цео покрет догод не добијеш довољан замах који ће моћи да ти одржи обртање ногу у ваздуху. Овим „захватом" вероватно ћеш зарадити чворуге и модрице али већина брејкера верује да је добра изведба виндмила вредна муке. На муци се познају јунаци.

8) **Бекспин** (обрт на леђима) може да се изведе на више начина. Најбољи начин уједно је и најтежи. Требало би почети из истог положаја као и виндмил. Кад заковитлаш ноге у ваздух учини то кружним покретом. Пошто су ти ноге „синуле" право у ваздух тај покрет ће те пренети до обртања на леђима. У почетку ћеш се обрнути можда само пола окрета, али то је једини начин да научиш. Циљ је да се окрећеш као чигра.

9) Брејкденс обично завршаваш смрзавањем **(Friz).** Штос је у томе да све покрете зауставиш у једној пози неколико секунди, као да чекаш фотографа да те „услика". Овде већ имаш пуну слободу, можеш да измислиш сопствени фриз.

Ако овде ниси нашао све покрете које си очекивао значи да они други припадају електричном бугију. О томе – другом приликом.

ВЕС

БРЕЈКДЕНС на нашим улицама (Београд, испред Филозофског факултета).

(Снимио: М. Рашић)

ЗВЕЗДЕ

А ко су звезде брејкденса? Има их доста, можда су ипак највеће из групе „Њујорк Сити Брејкери". Ових седам момака допринели су да улични брејкинг стекне професионални статус. Пет година играли су необавезно у Бронксу, а 1983. прелазе у професионалце. Наступају широм САД, гостују у Европи, често су на телевизији у разним емисијама.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

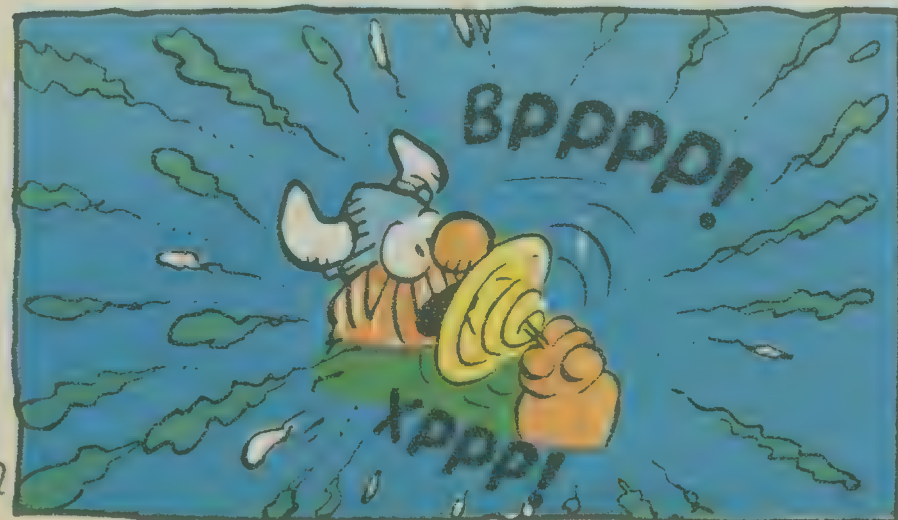

„НЕ МОЖЕ БИТИ ГОРЕ...”

КОЦКАСТЕ НОТЕ: ПОП И РОК ПРОШЛИХ ВЕКОВА

Поштар се заинтересовао да види те инструменте за које само царина треба да се плати два (стара) милиона. Љуба Димитријевић, члан ансамбла „Музика антика” на чију адресу су инструменти стигли, радо му је показао копије старих дувачких инструмената.

– Зар толике паре дајеш за те **фруле?** – изненадио се поштар. – Па код Крагујевца има један човек који би ти их направио за много мање паре.

Љуба је само одмахнуо руком. Где сад да објашњава шта за њега и читав ансамбл значе те „фруле”. Без копија инструмената какви су се правили и користили у средњем веку и ренесанси не би било ни музике коју изводе. Сами плаћају набавку крумхорне, флаута, корхолта, лаута, виела, ребека... Све су то инструменти који су давно нестали. О њима само постоје записи, цртежи, понеки се сачувао у неком од музеја. „Музика антика” користи инструменте – копије које израђују вешти мајстори.

У Југославији се ти древни инструменти не израђују. Зато их Љуба Димитријевић набавља по свету. Највише сарађује са Гинтером Кербером мајстором који ради у малом месту крај Бона. Никад га није лично упознао, али га Гинтер већ добро зна преко писама и наруџби. Чим Љуба нешто пожели и о томе обавести Гинтера, овај му инструмент одмах шаље. Преко реда. Иначе, од Американаца који купују и по триста дувачких инструмената одједном, никада се не би стигло на ред. Свака флаута израђује се по неколико месеци. Док се одабере посебно дрво, док се обради, изрежу отвори на правом месту...

Код Љубе Димитријевића видимо старинску витрину са више од четрдесет различитих дувачких инструмената. Љуба, који је и композитор и аранжер у ансамблу, каже нам да су такве витрине биле сасвим обична ствар посебно у Енглеској елизабетанског доба (крај 16. и почетак 17. века). Тада се сматрало да особа која не зна да умилно пева или свира није пожељна ни у једном друштву.

Песма је вест

А свирало се и певало навелико. Веселио се народ, играло се на двору, у цркви су мушкарци у вишегласју правили узвишену атмосферу.

Музичари су заједно с мађионичарима, глумцима, жонглерима путовали од града до града и увесељавали свет. Знало се да ће они донети неке нове песме али истовремено и вести. Није ни чудо. Није било радија, телевизије, штампе. Ови улични забављачи значили су много. Испричали би понеки трач са суседног двора, обавестили шта се ради у другим градовима, где се води нека битка, ко се венчао. Били су и нека врста „вентила” за све недаће које су народ притискале. Грдили би нотаре (порезнике) и кроз песму би им се светили за све невоље које су им ови доносили. Знали су и „безобразно” да певају. И то је живот. Славили су реку која тихо жубори, шпанско јело ганцигорету, певали о дувану. На пример:

Љубав утањи и дебеља исто као и дуван, љубав слаби разудан хумор, баш као и дуван, због љубави људи плове од обале до обале, исто као и са дуваном... У песми непознати аутор слави дуван и пореди га с најузвишенијим осећањима. Баш лепа песмица за наш вокално-инструментални састав „Забрањено пушење”.

„... АЛ’ НЕМОЈТЕ НИКОМЕ РЕЋИ ДА СМО ВАМ МИ ТО РЕКЛИ”. – АНСАМБЛ „МУЗИКА АНТИКА” СВИРА ЗАБАВНЕ МЕЛОДИЈЕ. ЈЕДИНА РАЗЛИКА У ОДНОСУ НА ДАНАШЊЕ ЈЕ ШТО СУ ТО ПЕСМЕ СТАРЕ И ПО ШЕСТО И ВИШЕ ГОДИНА

„Музика антика” препознаје се и по провансалској песми (и њу, као и све остале, певају на језику на ком је сачувана) „Не може бити горе”. Њу су некада изводили студенти. Ишли би у колима која су вукли магарци и певали о томе како је све лоше: Црква вара, племићи нису добри, тешко се живи, ал’ немојте никоме рећи да смо вам ми то рекли.

Ова песма, као и већина других из репертоара „Музике антике” привлачи пажњу публике. Ако гостују на неком концерту, или у фабричкој хали, школи или сеоској забави, слушаоци не остају равнодушни. Певуше уз ансамбл те кратке мелодије баш као што би певушили данашње забавне мелодије.

Између данашње поп и рок музике, забавне и новокомпоноване и оне коју свира ансамбл „Музика антика” нема у суштини никакве разлике. У средњем веку, ренесанси или раном бароку и није било друге музике; те сеоске бранле (врста игре), мадригали, канцонете биле су – „Бијело дугме” или Мајкл Џексон прохујалих векова.

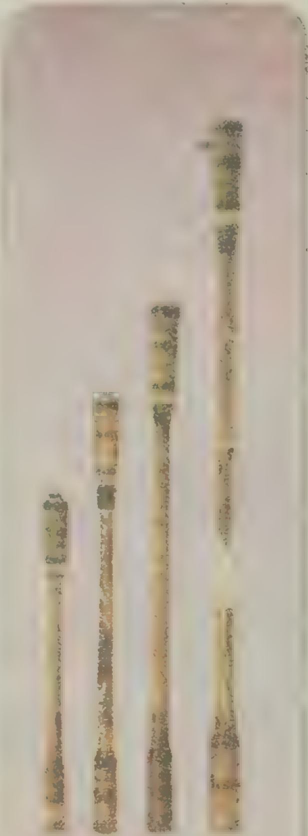
Свирај мало ово!

Када Љуба Димитријевић или члан ансамбла и композитор Вера Злоковић дођу до нота неке древне мелодије – то је тек почетак музике која ће сићи с њихових инструмената и гласова. Некада су ноте биле квадратне, нотни систем био је не са пет већ са једном, две линије. Данашњи извођачи морају да аранжирају музику за неколико инструмената, да компонују у ствари све из почетка. Како ни у тој раној музици није било стриктних правила па се она, практично, приликом сваког извођења мењала, „Музика антика” труди се да не заостане у импровизацији.

Волели би да могу да се појављују чешће на улицама. Ту их публика врло радо слуша. Окупи се свет, баш као пре неколико месеци кад су наступили на платоу испред Филозофског факултета. Нађе се и понека плесачица која, ван одређеног програма, игра уз њихове мелодије. Деца им прилазе, додирују костиме, запиткују „’Ајде сад мало свирај ово!”.

Кад већ немају мечку која игра (београдски ансамбл „Ренесанс” имао је на свом концерту и то), или гутача ватре, човека који хода по конопцу, чланови ансамбла на сцени причају публици анегдоте. Направе скеч о сукобу славног Леонарда да Винчија и његовог савременика Микеланђела.

Мало приче, изглед (увек наступају у костимима израђеним по оригиналима са слика те епохе), пријемчива музика – чине своје. Није важно што се данас слуша нека друга музика, што инструмената с којима наступају више нема. Уши су остале исте – близак нам је поп и рок

давних времена. Плоча „Музика антика” продата је за само два месеца.

Вера Злоковић, Мирјана Вукићевић-Карановић, Жарко Стојиљковић, Грујица Пауновић, Бранимир Митровић, Соња Вукашиновић, Милан Јованић, Викторија Поп-Јорданов, Ненад Јећић и Љуба Димитријевић – то су млади људи за стару музику, из ансамбла „Музика антика”.

Весна Софреновић

СЛЕДЕЋА СТАНИЦА: 21. ВЕК

ЛЕТИТЕ НАШИМ ВОЗОВИМА

Млазни путнички авиони већ лете брже од звука и у поређењу с њима експресни возови су праве корњаче. Али, откако је свет захватила енергетска криза, железнички саобраћај – углавном електрифициран – постао је далеко најјевтинији. Само кад би возови били бржи! Зар нема мотора који би могли да их покрећу „авионском брзином".

Мајстори: Јапанци у свету, Французи за Европу

Највише сметају – точкови. Што је брзина већа, они се јаче тару о бочне стране шина. Троши се силна енергија на трењу и мора стално да се усавршава конструкција локомотива, вагона, пруга... и све то много кошта. Чим брзина пређе 300 километара на час, појављује се 1001 препрека. Пре три године у Француској, водећој европској „железничкој" сили, на линији Париз – Лион пуштен је у рад најбржи на свету „класичан" воз, постиже брзину од 260 до 300 километара. Али, само да би се припремила траса уклоњено је 40 милиона кубних метара растреситог тла и вегетације. Да и не помињемо шине које су ширег пресека, проблем отпора ваздуха, стабилности и слично.

Да би се убудуће брже путовало железницом – слажу се стручњаци – прво се треба одрећи точкова. Недавно је у Јапану, који је „првак света" кад је реч о возовима, на линији Токио – Осака пуштен у саобраћај експериментални воз који ради на принципу магнетног јастука. Постигао је фантастичну брзину – 517 километара на сат.

Оваквим возовима, који су названи магнетоплани, стручњаци предвиђају главно место у железничком саобраћају будућности. Магнетоплан уопште нема точкове па су самим тим избегнуте и све оне силне муке – трење, заношење у кривинама... Истина, све ове особине има и већ постојећи „летећи воз" на ваздушни јастук који покрећу турбомлазни мотори, а саобраћа најчешће на краћим линијама, у градском саобраћају. (Први је изграђен такође у Јапану, између два рата, и води од хотела „Империјал" у Токију до аеродрома Ханеда, педесетак километара од града.) Међутим, између ова два воза постоји битна разлика – супербрзи ваздушни авио-воз нема будућност, поготову не у великим градовима јер диже грдну буку, док је магнетоплан потпуно нечујан.

А онда је из Сједињених Америчких Држава стигла сензационална вест.

Амерички часопис „Популарна механика" објавио је недавно вест: Инжењер Марти Трент дошао је до сасвим новог решења конструкције једношинског воза. Код Тентовог магнетоплана највише задивљује невероватна стабилност на кривинама, што је посебно важно код ових суперврзих возова...

КАКО ЋЕ ПУТОВАТИ УНУЦИ ВАШИХ ПРАУНУКА? У ВАГОНИМА БЕЗ ТОЧКОВА, СИГУРНО!

Илустровао Ненад Мирковић

Заборављени Валднер

У совјетској штампи вест је изазвала праву поплаву чланака о извесном инжењеру Валденеру (чак му се ни име не зна) који је умро савршено анониман, а на оригиналну идеју о стабилности магнетоплана дошао је још пре целих педесет година! Наиме, 1933. стручњак за моторе Валднер пријавио је Заводу за патенте у Москви свој изум – једношински воз. У детаљном опису воза најинтересантнији део био је оригиналан систем стабилности који је аутор назвао „троуглом сигурности" – њиме се изванредно ефикасно решавао проблем равнотеже воза у великим брзинама. Осим главне, водеће шине, Валднер је предлагао још две бочне „водиље" по којима би клизили вагони са специјалним жљебовима снабдевеним хидрауличним опругама. Кад би се у кривини, под дејством центрифугалне силе, вагон нагињао, опруга на тој страни се скраћивала, а чим би се вратио на равну деоницу пута, поново се ширила и враћала у првобитан положај. У оба случаја вагон је стајао равно...

Судећи по опису у америчком часопису и Марти Трент дошао је до готово потпуно истог решења! Најсложенији део система магнетних возова лежао је у нечијој фиоци скоро пола века што је развој будућности успорило за више десетина година.

Новинар који се заинтересовао за судбину Валднеровог проналаска открио је да је генијални конструктор, као и многе његове колеге, дуго чекао да неко у администрацији схвати све предности које је нудио својим системом. Најзад, негде пред други светски рат, изграђена је мала експериментална једношинска железница у размерама 1:10. Валднеров воз који су покретала два електромотора с ваздушним пропелером развио је, на шини кроз коју је текла трофазна струја, за оно време фантастичну брзину од 120 километара на сат. Зелено светло за изградњу магнетоплана као да је дато. Чак се причало да ће прва таква пруга бити изграђена у Туркменији, у Средњој Азији. Али, почео је светски рат, Валднер је заборављен а његов изум покрила је прашина.

До Јадрана – један сат

Возови који „лете" по једној шини брзином већом од стотину километара већ се користе као градска железница широм света (САД, СССР, Јапан...), али не и на већим раздаљинама на којима би, тврде стручњаци, врло брзо могли да потисну скуп и бучан авионски саобраћај. Ништа чудно, на мањим релацијама и класична железница данас већ конкурише авио-саобраћају. Док од ЈАТ-овог терминала у Београду стигнете на аеродром удаљен двадесетак километара, затим предате карту, пртљаг, па чекате да се укрцате, изгубили сте најмање сат и по времена. Исто толико и при слетању, тако да на крају – иако сам лет не траје дуже од сата – испада да у Загреб баш и нисте стигли много пре него да сте кренули пословним возом „Сава експрес". А да је то магнетоплан! До мора бисмо стизали за само сат времена, краће него што чекамо на аеродрому.

Али да би то постало стварност, треба савладати неке техничке потешкоће. Магнетни јастук најједноставније се добија системом трајних магнета (они који су сами по себи, и „заувек", магнет). Ако се њима обложи и шина и дно вагона, између се ствара сила одбијања довољно јака да магнетоплан држи изнад шине на 10–15 милиметара. То је могуће на градским линијама, али ко да овим скупим материјалом обложи километре и километре пута?

Проблем се може решити помоћу вештачког електромагнета. Он се монтира на систем вешања вагона док шина остаје „пасивна", то јест она је од обичног челика који се у току вожње намагнетише електричном струјом. Тако се ствара поље супротног магнетног пола и воз почиње да лебди. Само, грађа вешања се овим доста компликује и то није једина тешкоћа: да се вагон не би „прилепио" за шину, треба непрекидно управљати магнетним пољем што захтева специјалан електронски систем, компликован и скуп.

Због свега тога све веће изгледе добија једна друга варијанта, такозвано електродинамичко вешање. Јак електромагнет на постољу вагона изазива (индукује) струју у самом железничком насипу и он постаје „активан". Последица: „висина" летења (магнетног јастука) расте чак до 30 центиметара и магнетоплан се и буквално претвара у летећи воз.

Може ли воз и брже од 500 км/сат?

Већ сада инжењери раде на фантастичним пројектима возова који ће развијати брзину и до 800–900 километара на час. Возови будућности „летеће" у подземним или надземним „цевима", аеродинамичним тунелима из којих ће претходно бити извучен ваздух.

Није искључено да се већ крајем овог века појави реклама: „Летите нашим возовима".

В. Смиљанић

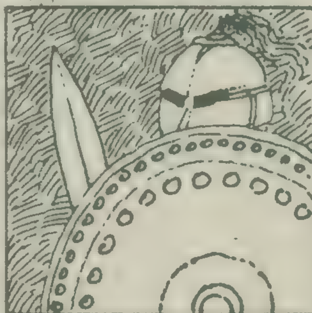
ТА СПРАВА НЕЋЕ УЋИ У МОЈУ КУЋУ

Пошто је пронашао телефон и тако осталом свету омогућио да надугачко и нашироко разговара на даљину, Александер Грејам Бел (1847-1922) одлучно је одбио да се рече-

на справа инсталира и у његовој кући. (Можда ствар и није тако нелогична као што изгледа: човек који се обогатио захваљујући телефону и човек који је измислио рачун за телефон иста сличност.) ■

МОДЕРНИ ГЛАДИЈАТОРИ

У једној мадридској арени пре неколико месеци појавили су се прави правцати гладијатори, као некад у старом Риму.

На идеју да се обнови ова сурова римска забава дошао је извесни педесетогодишњи Андалужанин Виктор Мендес. Он је још пре неколико година основао школу за гладијаторе, а ученици су примани преко огласа у дневној штампи. Јавило их се више од хиљаду, а на крају је примљено само петнаест најбољих.

После завршеног школовања ови модерни гладијатори боре се мачевима, трозупцима, а имају мреже и штитове, баш као и њихови „преци" у старом веку. Једина разлика је у томе што су данас забрањени ударци у осетљиве делове тела. „Моја жеља била је да обновим лепоту овог античког надметања, а не његову грубост", каже Мендес.

У модерној арени, додуше, досад нико није изгубио живот, али зато рањавања има навелико. У паузама избоденим и изгребаним „јунацима" превијају ране.

Трибине арене су готово увек празне. Мадриђани нису баш одушевљени играма старих Римљана. Напротив, кивни су на Мендеса и оног ко му је омогућио да своје лудкасте идеје спроведе у стварност. Мендеса то не обесхрабрује. Одлучио је да са својим гладијаторима окуша срећу у Сједињеним Државама. Шпанци више воле крваве игре с биковима (кориде) него с људима. ■

НАВАЛИ НАРОДЕ, ЛЕПИ ЈЕВТИНИ САТЕЛИТИ!...

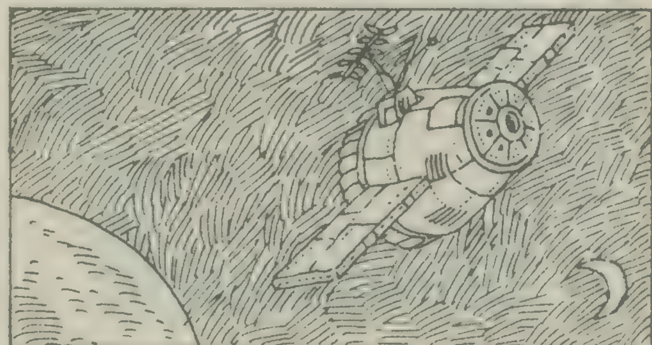

У Лондону се припрема прва распродаја половних свемирских сателита. У штампи су се већ појавили огласи:

„Мало прешли, само један власник, као нови после ревизије соларних плоча и електричних уређаја".

Реч је о аукцији на којој ће телекомуникационе сателите PALAPA B и WESTER 6 добити ко највише плати. Продаје их америчка НАСА и то по ниској почетној цени од четрдесет милиона долара по комаду.

Када ће се одржати ова аукција? То се не зна тачно јер сателите прво треба пренети на Земљу ■

ПОЛА МИЛИОНА ГУЖВАЊА

Да се похабане новчанице не би стално мењале администрација енглеског острва Мен пустила је у оптицај нову фунту – од пластике. Она је нешто тежа и дебља од папирне, али је вечита. У експерименталној фази, док је још испитивана њена издржљивост, пластичне новчанице нису се поцепале ни пошто су их згужвали и згњечили равно 500.000 пута!

Нова фунта ипак има једну ману: на пластичну масу не може се утиснути водени жиг тако да није заштићена од фалсификатора. Зато се од пластичне масе не израђују новчанице веће од једне фунте. ■

ПАЗИ, ГЛУВ МАЧАК У БЛИЗИНИ!

На међународном аеродрому „Хенкок" у Сиракјусу у америчкој држави Њујорк возаче на видним местима на паркиралишту опомињу две табле с упозорењем: „Глув мачак у близини!".

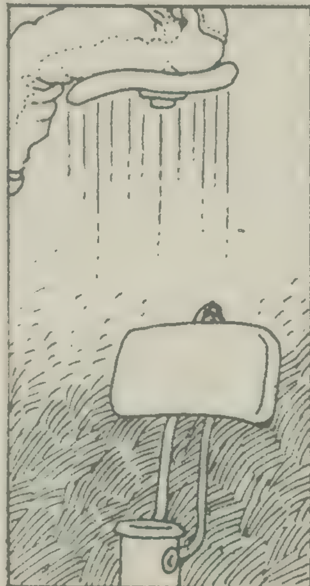
Особље аеродрома и редовни путници знају о чему се ради и будно мотре да колима случајно не налете на Срцуленце, белу, дугодлаку и глуву маскоту „Хенкока".

Да ли због упозорења, тек мачору Срцуленцету не фали длака с главе или

репа. Авиони слећу и полећу, аутомобили се паркирају а он преде ли преде... ■

СЕДНИ И УМРИ

Веома распрострањене „обртне" столице које мењају и висину помоћу пнеуматског амортизера, показале су се опасне: амортизер у коме је гас под притиском од око 40 атмосфера, хоће и да експлодира. У Савезној Републици Немачкој већ се догодило петнаестак таквих случајева, а у Аустрији два а при том су неки од оних који су седели чак – изгубили живот. Фирма која у СР Немачкој производи овакве фотеље званично се извинила купцима и позвала их да столице слободно врате док се механизам не усаврши. ■

ТРАЖИ СЕ КОНЗЕРВА КОКА-КОЛЕ, ОДЛЕТЕЛА У НЕЗНАНОМ ПРАВЦУ

Једна џиновска конзерва кока-коле последњи пут је виђена како на висини од шест стотина метара надлеће Њу Хејвн у Конектикату и губи се у правцу севера.

Дотична пластична конзерва направљена је у рекламне сврхе, с тим што није било предвиђено да се икада вине у висине, а још мање да одлети у непознатом правцу. Вероватно и не би, да је непознате шаљивџије, дан пошто је постављена на кров једне самопослуге, нису украли, напунили хелијумом и „лансирали".

Полиција сада трага за шест метара високом пластичном конзервом, крадљивцима и местом на коме су набавили толики хелијум. Нуди се и награда: сто долара ономе ко несталу конзерву пронађе и врати. ■

1:1

У малим огласима „Лас Вегас сана" недавно је освануло саопштење: „Не одговарам ни за какве дугове које је направила моја жена". Потпис: ХСБ.

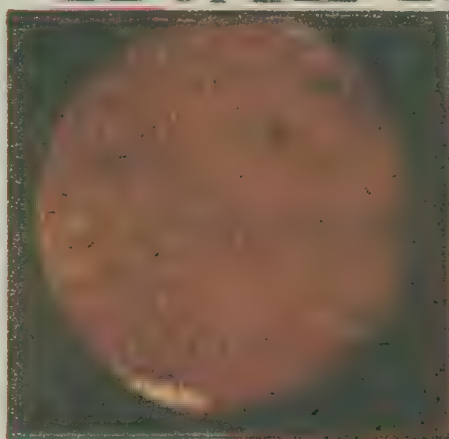
У реду, али, истог дана, у истим новинама, тачно испод овог огласа, појавио се и овај: „Господин ХСБ не мора да одговара за дугове које ја направим. Он ни сопствене не враћа".

Један један, што би се рекло. ■

ЗЕМЉА – МАРС: ПУТОВАЊЕ ДУГО ШЕСТ МЕСЕЦИ И 300 МИЛИОНА КИЛОМЕТАРА. ПА КАДА ПОЛАЗИМО?

ЧЕКА НАС ЦРВЕНА ПЛАНЕТА

„МАРСОВЦИ" ПОЛЕЋУ СА ЗЕМЉЕ

Слике које је на Земљу пренела сонда „Маринер". Види се вулкан „Олимпус" и планета у целини.

Овако човек замишља искрцавање на Марс.

Инжењери у америчким лабораторијама за свемирска истраживања, технолози, астронаути, помоћно особље – сви су у стању приправности; овог пута није реч о провери неке научнофантастичне хипотезе, већ о сасвим одређеном пројекту истраживања и, касније, насељавања „Црвене планете".

Конгрес Сједињених Држава управо је одобиро пројекат овог истраживања. Још 1981, у Колораду се разговарало о Марсу. Посебно је наглашено да за остварење овог плана није потребна никаква нова технологија!

Кад ће, заправо, човек полетети према Марсу? Претпоставља се да ће то бити у првој деценији 2000. Прва фаза пројекта предвиђа изградњу летелице која ће напустити орбиту Земље, кренути на путовање дуго шест месеци и превалити око три стотине милиона километара.

Три дана пре доласка на циљ, астронаути ће напустити брод и прећи у специјални авион за спуштање на Марс – упола мањи од данашњег „Шатла". Овај ће најпре кочити падобранима – на Марсу има атмосфере – а онда ће укључити механизам за меко спуштање...

Астронаути ће бити приморани да се на Марсу задрже бар годину и по дана. У тренутку кад они тамо стигну, Земља и Марс ће се толико удаљити да ће бити потребно да прође 16 месеци пре него што се поново нађу у повољном положају „за саобраћај".

Док ће будући досељеници на Месец добијати све са Земље, истраживачи Марса мораће да се сналазе с оним што буду нашли на лицу места. Али, биће у предности у односу на „Месечаре" – на Марсу има воде. Утврђено је да су тамо некада текле реке богате водом која је сада претворена у лед.

Леда има много на поларним „капама" Марса, а претпоставља се и да је један део воде завршио испод површине тла, као подземни ледени слој. Њено издвајање биће веома отежано јер је вечити лед једна од најтврђих природних материја. У оба случаја добијала би се веома слана вода, засићена сољу као вода Мртвог мора.

Гориво – из ваздуха

Решење је и за то већ пронађено: у Марсовој атмосфери, чији је главни састојак угљендиоксид, налазе се, у виду паре, милијарде литара воде које ће се издвајати под притиском. Из воде би астронаути добијали кисеоник за дисање и водоник за такозвану индустријску употребу.

Истраживачи ће са собом свакако понети и резерве хране, али би могли да покушају са гајењем јестивог биља. У стакленицима би захваљујући јаким ултравиолетним зрацима и богатству угљендиоксида, бујао живот. У сваком случају, први „баштовани" на Марсу јавиће нам како им иде посао.

Самоћа

У кањонима, долинама и кратерима вулкана на Марсу крију се кључеви тајне не само те планете, већ и читавог Сунчевог система. Мерењем дебљине слојева прашине и леда на половима моћи ће да се начини дијаграм климатских промена на Марсу где је сада веома хладно. А то би нам послужило да боље схватимо како су се смењивала ледена доба на Земљи и колико на то утичу промене у орбитама планета.

Израчунавањем старости вулканских кратера на Марсу могла би да се провери и претпоставка да сваких 26 милиона година Сунчев систем бомбардује маса комета због чега се подижу огромни облаци прашине који заклањају Сунце, па се Земља хлади и на њој затире живот.

Истраживачи Марса могли би да помогну и у откривању других тајни. На пример: зашто су диносауруси изненада нестали са лица земље?

Ако и не пронађу одговор на питање да ли на Марсу постоји микроскопски живот, једно је готово сигурно – бактеријама које ће донети са Земље астронаути ће „горе" уништити сваки могући облик живота уколико га има.

И самоћа у васиони је проблем који стручњаци још нису успели да реше. Чује се да су астронаути редовно жртве депресије. Осим тога, засићују се дружења са колегама па им проблеми одржања у неподесним условима постају још тежи. Често спавају и 12 сати дневно, не знајући да тиме, у ствари, беже од ситуације у којој се налазе.

Брод се окреће

Тешки али ипак решиви биће и проблеми физичког прилагођавања с којима ће се суочити астронаути. То су атрофија мишића, крварење из носа и губитак калцијума до чега долази при дужем боравку у свемирском броду и безваздушном простору. Совјетски стручњаци су доказали да неке од ових сметњи нестају одмах по повратку у земаљске услове гравитације, као и да се губљење калцијума смањује после одређеног периода проведеног у безваздушном простору. Предложено је да се брод у току летења стално окреће око своје осе, како би постигао гравитациону силу приближну бар оној на Месецу.

Стотинак година после прве мисије „нови Марсовци" оствариће услове за нормално дисање и скинути скафандере. Концентрисањем сунчеве енергије на полове (уз помоћ соларних ћелија у орбити) доћи ће до отапања леда. Пара ће преузети улогу зида у стакленику и повећати температуру на површини планете. Молекули паре заједно с пероксидом којег већ има на Марсу, довешће до ослобађања кисеоника...

Ако кисеоника буде довољно, људи ће, у нормалним условима за живот и без проблема населити „Црвену планету". До тада ће, ипак, морати да прође бар још 400 година!

Д. В.

Фит Кирби: ЦРТА И ПИШЕ: АЛЕКС РЕЈМОНД (ALEX REYMOND)

ЗВЕЗДА СЕ ПОНОВО РАЂА

ЛЕПО ЈЕ ОД ТЕБЕ ШТО НУДИШ ПОТОК ХОЛИВУДУ, АЛИ...
ШТА АЛИ?

ДОБИ! ПОКАЗАЋУ ТИ!

ЕВО ШТА ДАНАС ПУБЛИКА ТРАЖИ!

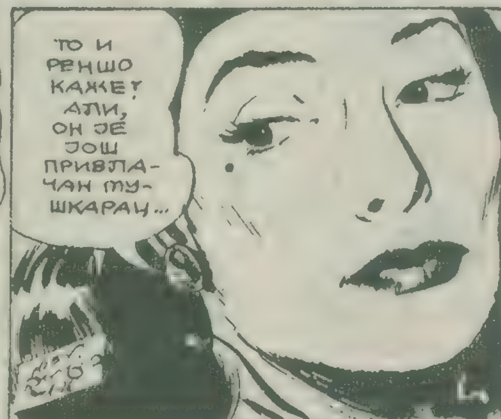

ЗНАМ! АЛИ ТО ЈЕ САМО РАЗЛОГ ВИШЕ ЗБОГ КОГА САМ ТИ ЗА ПОТРЕБАН!

АКО ПУБЛИКА ТРАЖИ СПЕКТАКЛ, МОЖЕ ДА ИДЕ У ЦИРКУС! МОЈЕ ЉУБАВНЕ СЦЕНЕ НАПРАВИЛЕ БИ БУМ!
СХВАТИ БАЈРОНЕ, НАСТУПИЛА ЈЕ НОВА ФИЛМСКА ЕРА!

БОЉЕ ТИ ЈЕ ДА И ДАЉЕ УЖИВАШ НА ЛОВОРИКАМА И СТАРОЈ СЛАВИ! ОД ТВОГ ПОВРАТКА НЕМА НИШТА!
ГРЕШИШ, ПРИЈАТЕЉУ! ДОКАЗАЋУ ТИ ТО!

КАКО ЈЕ БИЛО У СТУДИЈУ, ПЕГИ?
ВРЛО ДОБРО! УСКОРО ПОЧИЊЕ СНИМАЊЕ НОВОГ ФИЛМА!

АЛИ, ДАНАС САМ ВИДЕЛА НЕКОГ КО ЈЕ СЛАМАО СРЦА СВИХ ЖЕНА - БАЈРОНА ДИЛАЈТА!
И ЈА САМ ЛУДЕЛА ЗА ЊИМ КАО ДЕВОЈЧУРАК! АЛИ, ЊЕГОВО ВРЕМЕ ЈЕ ПРОШЛО!

ТО И РЕНШО КАЖЕ! АЛИ, ОН ЈЕ ЈОШ ПРИВЛАЧАН МУШКАРАЦ...

НЕЋЕТЕ ВАЉДА РЕЋИ ДА ВАС ОН ЗАНИМА?
А ШТО ДА НЕ! БАЈРОН ЈЕ ДИВАН!

У КАНЦЕЛАРИЈИ БАЈРОНА ДИЛАЈТА...
ДА, ОВДЕ ФЛОРА, БАЈРОНЕ! КАКО? НИСТЕ ИМ ПОТРЕБНИ! ОХ! ЖАО МИ ЈЕ...

У СТВАРИ, НИЈЕ МИ ЖАО, ДРАГИ! СРЕЋНА САМ ЈЕР ЋЕШ НАЈЗАД, МОЖДА, БИТИ МОЈ...

НЕ ИЗГЛЕДАТЕ УТУЧЕНО, БАЈРОНЕ!
У СТУДИЈУ СУ МЕ ОДБИЛИ! ПИХ! БУДАЛЕ! ТРЧАЋЕ ОНИ ЈОШ ЗА МНОМ!

ЗАШТО СЕ НЕ СУОЧИТЕ С ИСТИНОМ? ПОВУЦИТЕ СЕ...
ДРАГА МОЈА, ИМАШ ЈЕДНУ МАНУ ЗБОГ КОЈЕ НИКАД НЕЋЕШ БИТИ ДОБРА СЕКРЕТАРИЦА - ПОТЦЕЊУЈЕШ МЕ!

СУДБИНА СЕ ОПЕТ НАСМЕШИЛА БАЈРОНУ! ПОЗНАЈЕШ ЛИ ПЕГИ ЛИН?

ДА, ЧУЛА САМ ЗА ЊУ... ОНА ЈЕ САД ПОСТАЛА ЗВЕЗДА...
ДАНАС САМ ЈЕ ВИДЕО У СТУДИЈУ! ДИВНА ЈЕ! ПАЛО МИ ЈЕ НА ПАМЕТ...

ЗНАШ ЛИ ШТА БИ ДАНАС БИЛА ВЕЛИКА СТВАР У СВЕТУ ЗАБАВЕ?
ШТА...

СУПРУЖНИЦИ-ГЛУМАЧКИ ПАР...
ОХ! НЕ ОПЕТ, ГОСПОДИНЕ БАЈРОНЕ?

ДА, ФЛОРА! ТО ДОНОСИ ВЕЛИКЕ ПАРЕ! А МЕНИ ЈЕ ПОТРЕБНА ТАЛЕНТОВАНА СУПРУГА...
АЛИ...

ШТА АЛИ?
ЗАШТО СЕ НЕ ПОВУЧЕТЕ? БУДИТЕ РАЗУМНИ! МИСЛИЛА САМ ДА МОЖДА ВИ ... И ЈА...

СЕДАМ ПУТА САМ СЕ ЖЕНИО ИЗ ЉУБАВИ! ОВОГА ПУТА РАЗУМ ЋЕ НАДВЛАДАТИ СРЦЕ! МОЈА ЖЕНА БИЋЕ ПЕГИ ЛИН!

ДА ЛИ ТИ СЕ СВИДЕО ФИЛМ, ХАНИ?
ДА... АЛИ НИСАМ МОГЛА ДА ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ ДОЋИ ДАН КАД ЋЕМО ЗАЈЕДНО ГЛЕДАТИ ПЕГИ ЛИН!
ДАНАС: ПРОЦЕС ИГРА: ПЕГИ ЛИН

АЛИ, ПЕГИ МИ ЈЕ САМО СТАРИ ПРИЈАТЕЉ!
ПРИЈАТЕЉ ДА... СТАРИ НЕ... ОНА ЈЕ... ПРОСТО БОЖАНСТВЕНА!

ЗАТО НИКО НЕ МОЖЕ ДА КРИВИ МУШКИ СВЕТ ШТО ТРЧИ ЗА ЊОМ!
ЈЕ ЛИ?

ОДЛИЧНО! ТО ЈЕ СВЕ ЗА ДАНАС, ПЕГИ!
УХ! ДОБРО ЈЕ! ЗАИСТА САМ УМОРНА!

ОВДЕ ЈЕ К'О У ЦВЕЋАРСКОЈ РАДЊИ! КО НАС ТО ЗАСИПА РУЖАМА, ЕМИ?
ТО ЈЕ ПОСЕТНИЦА!

"ЗА ЛЕПОТИЦУ КОЈА МИ ЈЕ ОСВОЈИЛА СРЦЕ, ЊЕН ВЕЧНИ РОБ-БАРРОН ДИЛАЈТ"!
ООО! ОБОЖАВАМ ТАКВЕ ПОРУКЕ!

БАЈРОН НЕ БИ СМЕО ДА ВИДИ ОВО ПЕГИНО ПИСАМЦЕ...

ЈЕ ЛИ ПЕГИ ДОБИЛА МОЈЕ РУЖЕ?
НЕ ЗНАМ, БАЈРОНЕ...

ОНДА ЈОЈ ПОШАЉИ ЈОШ ЈЕДНУ КОРПУ! АКО ТО НИЈЕ ДОВОЉНО, ПОШАЉИ ОПЕТ...
АЛИ, ОД КОЈИХ ПАРА?

НЕ УЗБУЂУЈ СЕ! ТЕ ДУГОВЕ ЋЕМО ОТПЛАТИТИ ПЕГИ И ЈА!

ЗАИСТА? ТОЛИКО САМ ЗАУЗЕТА, БАЈРОНЕ, ПА НЕ ЗНАМ...

МОРАТЕ ДА ПОЂЕТЕ СА МНОМ НА ИЗЛЕТ МОЈИМ БРОДИЋЕМ! ЉУБОМОРНО ЋУ ЧУВАТИ ВАШУ ЛЕПОТУ! ВАЖИ?

УСПЕО САМ, ФЛОРА! САД СЕ ПОТРУДИ ДА МИ ИЗНАЈМИШ БРОД!

ПОЧАШЋЕН САМ ШТО СИ ЗБОГ МЕНЕ ИЗИШЛА ИЗ СТУДИЈА!
НИСАМ МОГЛА ДА ОДБИЈЕМ ТАКО ПРИВЛАЧАН ПОЗИВ!

ДИВНО! ДИВНО!

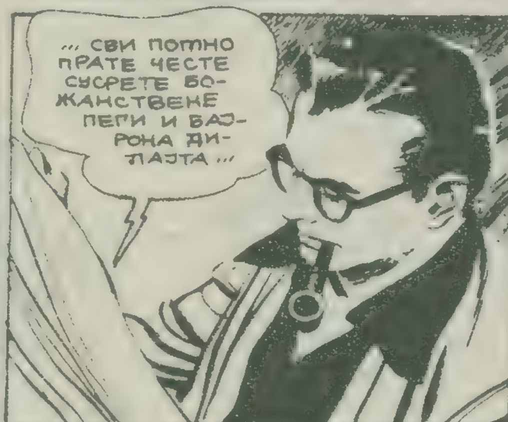

КАД ЈЕ СУНЦЕ БИЛО НА ЗАЛАСКУ...
ТОЛИКО САМ СРЕЋНА, БАЈРОНЕ... ХВАЛА ТИ...
ПЕГИ, ДРАГА...

БИЛО ТИ ЈЕ ДИВНО! БАЈРОНОВ ШАРМ НАДМАШУЈЕ СВЕ ОСТАЛЕ МУШКАРЦЕ!
ЗАР СИ ВЕЋ ТО ОТКРИЛА?

ДУШО, НЕ ИЗИГРАВАЈ МОЈУ МАМИЦУ!
ПАЗИ! БАЈРОН СЕ ЖЕНИО СЕДАМ ПУТА! ТАЈ ЈЕ ПРЕВЕЈАН...

ЊЕГА ЈЕ ЛАКО УСРЕЋИТИ! МОЈЕ ПРЕТХОДНИЦЕ ОЧИГЛЕДНО НИСУ ЗНАЛЕ КАКО!

ИМА ЈЕДНА ВЕСТ ИЗ ХОЛИВУДА КОЈА БИ ВАС МОЖДА ЗАНИМАЛА!
ДА ВИДИМ, ДЕЗМОНДЕ!

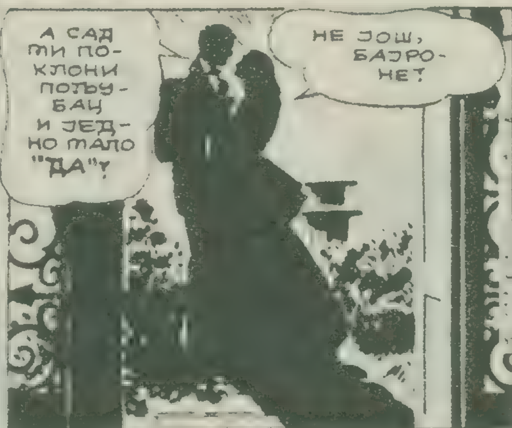

... СВИ ПОМНО ПРАТЕ ЧЕСТЕ СУСРЕТЕ БОЖАНСТВЕНЕ ПЕГИ И БАЈРОНА ДИЛАЈТА...

ШТА КАЖЕТЕ НА ТО?
МОЖДА МЕ СЕ ТО НЕ ТИЧЕ, АЛИ НАДАМ СЕ ДА ПЕГИ НЕ ГРЕШИ...

ПЕГИ, СВЕ ВИШЕ СХВАТАМ ДА СМО СТВОРЕНИ ЈЕДНО ЗА ДРУГО!
РЕКАО СИ ТО У ФИЛМУ "ПЛАМЕНА СРЦА" СА ГЛОРИЈОМ ТИСДЕЈЛ!

ХВАЛА ТИ... БИЛО ЈЕ ДИВНО...
ПЕГИ! ТИ СЕ ПОИГРАВАШ СА МНОМ! ЗАШТО?
ЈЕР МИСЛИМ ДА СИ ИСТО ГОВОРИО И ДРУГИМА ПРЕ МЕНЕ!

ЗАР НЕ ВИДИШ ДА БИСМО ТИ И ЈА БИЛИ ПАР...
ТО ЗВУЧИ ДИВНО...

А САД МИ ПОКЛОНИ ПОЉУБАЦ И ЈЕДНО МАЛО "ДА"!
НЕ ЈОШ, БАЈРОНЕ!

ХОЋУ ДА РАЗМИСЛИМ О СВЕМУ БИСТРА УМА!

ЧЕСТИТАЈ МИ! ПЕГИОЗБИЉНО РАЗМИШЉА О ТОМЕ ДА СПОЈИМО НАШЕ ЖИВОТЕ И ТАЛЕНТЕ!
ОХ, БАЈРОНЕ...

ОСТАВИТЕ СЕ ТИХ ЛУЦКАСТИХ ИДЕЈА! У СВЕТУ ФИЛМА ВАС ВИШЕ НЕМА! ЗАБОРАВЉЕНИ СТЕ!
КАКО ТО МОЖЕШ ДА КАЖЕШ? А ШТА ОНДА ЗНАЧЕ ОВА ПИСМА ОБОЖАВАЛАЦА!

ЗАР НИСТЕ ПРИМЕТИЛИ НЕШТО ЧУДНО У ТИМ ПИСМИМА?
ШТА?

ВЕЋ ГОДИНАМА ИХ ЈА ШАЉЕМ!
ТИ? ТИ ИХ ПИШЕШ?

НЕ МОГУ ДА ВЕРУЈЕМ! ЗАШТО БИ СЕ ТИ УПУШТАЛА У ТАКВЕ ГЛУПЕ ОБМАНЕ?
ПРАВА ПИСМА СУ ДАВНО ПРЕСТАЛА ДА СТИЖУ! ЈА САМ ПИСАЛА СВЕ ВРЕМЕ И СЛАЛА ИХ ИЗ РАЗНИХ КРАЈЕВА СВЕТА!

А ЈА САМ МИСЛИО ДА МЕ СЕ СЕЋАЈУ!
НИСАМ ТО ЖЕЛЕЛА ДА ВАМ КАЖЕМ!

НЕ ЉУТИТЕ СЕ НА МЕНЕ, ЗАР НЕ?
ТВОЈЕ НАМЕРЕ БИЛЕ СУ ДОБРЕ... ОСТАВИ МЕ САМОГ ДА О СВЕМУ РАЗМИСЛИМ!

СВЕ СЕ РАСПРСЛО КАО МЕХУР ОД САПУНИЦЕ...
АЛИ, ТО БИ МОРАЛА ДА БУДЕ ПРИЧА ЗА МОЈ СЛЕДЕЋИ ФИЛМ!

МИРИС ПАРФЕМА...
КО ЈЕ ТУ?
ЈА! УЂИ! НЕЋУ ТЕ ПОЈЕСТИ!

НОРИН! ЗА ТРЕНУТАК САМ ПОМИСЛИО ДА ЈЕ НЕКО ДРУГИ!
ПЕГИ ЛИН, ЈЕ ЛИ?

НИКАД НИСИ ИМАЛА ДЛАКЕ НА ЈЕЗИКУ! ЗАШТО СИ ДОШЛА?
ЗНАШ ТИ ДОБРО ЗБОГ ЧЕГА!

БАНКРОТИРАО САМ! МОРАЋЕШ МАЛО ДА САЧЕКАШ АЛИМЕНТАЦИЈУ!
ЗА ПЕГИ ЛИН НИСИ БАНКРОТ! ЗАЊУ ИМАШ ПАРА! ТО НЕЋУ ДОЗВОЛИТИ!

АКО МИСЛИШ ДА ЋУ ЈА ДА ГЛАДУЈЕМ ДОК ТИ КЉУКАШ ТУ ПЕГИ, ПРЕВАРИО СИ СЕ!
БУДИ РАЗУМНА! НЕМАМ НИ ПРЕБИЈЕНЕ ПАРЕ!

ШТА СМЕРАШ?
ПОБРИНУЋУ СЕ ДА ЈЕ УКЛОНИМ С ПУТА!

УПОЗОРАВАМ ТЕ, ДРЖИ СЕ ПОДАЉЕ ОД ПЕГИ!

У БЛИЗИНИ САНТА МОНИКЕ КРОЗ МРКЛИ МРАК БЉЕСНУЛА ЈЕ СВЕТЛОСТ ФАРОВА...

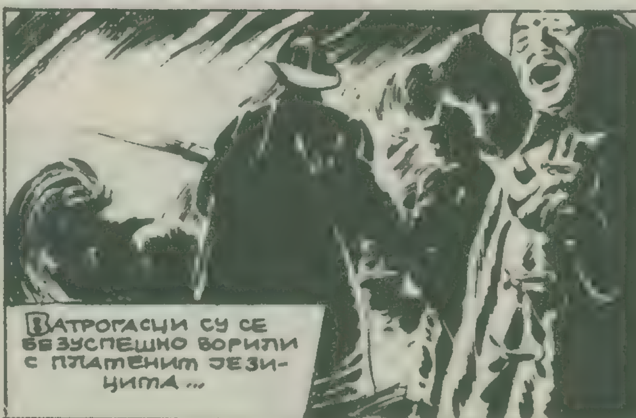

... ИСПРЕД КУЋЕ ПЕГИ ЛИН...

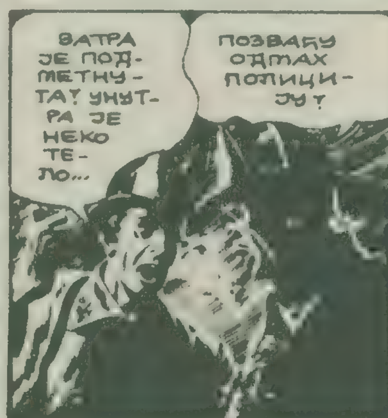

ЧУДНО! ВРАТА НИСУ ЗАКЉУЧАНА!

ИМА ЛИ КОГА?
УЂИ! ЧЕКАЛА САМ ТЕ!

НЕКОЛИКО ТРЕНУТАКА ЗАТИМ ЖЕНА ЈЕ ПОТРЧАЛА КА КОЛИМА...

ДОК СЕ АУТОМОБИЛ УДАЉАВАО, ВАТРА ЈЕ ВЕЋ ЗАХВАТИЛА КУЋУ ПЕГИ ЛИН...

ВАТРОГАСЦИ СУ СЕ БЕЗУСПЕШНО БОРИЛИ С ПЛАМЕНИМ ЈЕЗИЦИМА...

ВАТРА ЈЕ ПОДМЕТНУТА! УНУТРА ЈЕ НЕКО ТЕЛО...
ПОЗВАЋУ ОДМАХ ПОЛИЦИЈУ!

ВЕСТИ! ВЕСТИ! ПЕГИ ЛИН ЈЕ МРТВА!
ОХ! НИЈЕ МОГУЋЕ!
РИПЕ!

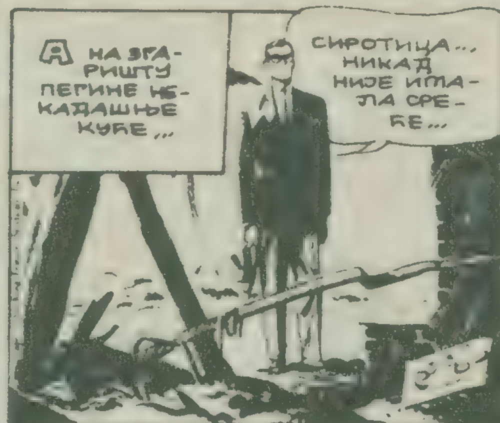

УЖАСНО! СИГУРНО ЋЕШ ОТИЋИ ТАМО!
МИСЛИМ ДА БИ ТРЕБАЛО! ПИШЕ ДА УБИЦА НИЈЕ УХВАЋЕН!

ИЗВИНИ ШТО ТЕ БУДИМ, ДЕЗМОНДЕ, ПУТУЈЕМ! МОЛИМ ТЕ ПОМОЗИ МИ ДА СЕ СПАКУЈЕМ!
ОХ! ШТА СЕ ТО ДОГОДИЛО?

ПЕГИ ЛИН ЈЕ УБИЈЕНА!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
НЕМА ВИШЕ ПЕГИ... СВЕ ЈЕ ПРОПАЛО...
МОЖДА ЋЕ ИПАК СВЕ ИСПАСТИ ДОБРО!

СНИМАЊЕ ПЕГИНОГ ФИЛМА СЕ ОБУСТАВЉА! ЗВАЋЕМО ВАС АКО НАМ БУДЕТЕ ПОТРЕБНИ!

А НА ЗГАРИШТУ ПЕГИНЕ НЕКАДАШЊЕ КУЋЕ...
СИРОТИЦА... НИКАД НИЈЕ ИМАЛА СРЕЋЕ...

ЈА САМ ИЗ ПОЛИЦИЈЕ, КИРБИ! БИЋЕ НАМ ДРАГО АКО НАМ ПОМОГНЕТЕ!
МОЖЕТЕ ЛИ МИ ПОКАЗАТИ ШТА СТЕ ДОСАД ОТКРИЛИ, КАПЕТАНЕ!

ВАТРА ЈЕ ЗАХВАТИЛА ЦЕЛУ КУЋУ... ТЕЛО НИЈЕ МОГЛО ДА БУДЕ ИДЕНТИФИКОВАНО, АЛИ ЈЕ ИЗ ЊЕГА ИЗВАЂЕН МЕТАК!
ЗНАЧИ ДА ЈЕ НЕКО ПОЖАРОМ ХТЕО ДА ПРИКРИЈЕ УБИСТВО!

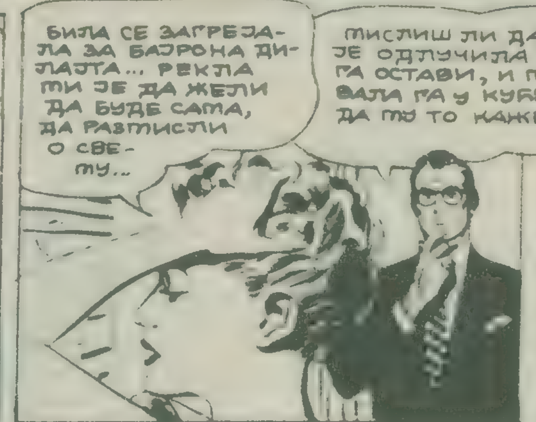

А ОВИ ТРАГОВИ АУТОМОБИЛСКИХ ГУМА?
УСТАНОВИЛИ СМО ДА ЈЕ УБИЦА ПОБЕГАО КОЛИМА ПЕГИ ЛИН!

ЖЕЛЕО БИХ ДА РАЗГОВАРАМ С ПЕГИНОМ СЕКРЕТАРИЦОМ!
СЛАЖЕМ СЕ!

ЗДРАВО, ЕМИ... ВЕОМА МИ ЈЕ ЖАО... МОГУ ЛИ ДА ПОМОГНЕМ...
КИРБИ... НАДАЛА САМ СЕ ДА ЋЕТЕ ДОЋИ!

БИЛО ЈЕ КАО НЕКА УЖАСНА МОРА...
МОРАМО НЕШТО ДА УЧИНИМО ... ЗБОГ ПЕГИ!

СВАКАКО... ОПРОСТИТЕ МИ...
ПОТПУНО ТЕ СХВАТАМ, ЕМИ... А САД МИ РЕЦИ НЕШТО О ПЕГИ...

БИЛА СЕ ЗАГРЕЈАЛА ЗА БАЈРОНА ДИЛАЈТА... РЕКЛА МИ ЈЕ ДА ЖЕЛИ ДА БУДЕ САМА, ДА РАЗМИСЛИ О СВЕМУ...
МИСЛИШ ЛИ ДА ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА ГА ОСТАВИ, И ПОЗВАЛА ГА У КУЋУ ДА МУ ТО КАЖЕ ...

ДА ... А ВИДИТЕ ЗАШТО?
МОЈА СЛИКА! ХМ!

НАДАМ СЕ ДА ЈЕ ПОЛИЦИЈА СВЕ ПРЕТРАЖИЛА?
ДА... АЛИ НИСУ МНОГО ПРОНАШЛИ...

НИЈЕ ЛИ НЕГДЕ ЗАБЕЛЕЖЕНО КАД ЈУ ЈЕ БАЈРОН ЗВАО?
НЕ, АЛИ ОСЕЋАМ ДА СЕ ТАЈ ЧОВЕК КРИЈЕ ИЗА СВЕГА!

ЕВО МОЈЕ ПОСЕТНИЦЕ! ЖЕЛИМ ДА ВИДИМ ДИЛАЈТА!
НЕ МОЖЕ САДА ... ОДЛАЗИТЕ ... ОДЛАЗИТЕ ...

КАКВА ЈЕ ТО ГУЖВА? ТРАЖИ ЛИ ТО ОПЕТ НЕКО МОЈЕ ФОТОГРАФИЈЕ?
ОПЕТ ДЕТЕКТИВ! ПОКУШАЛА САМ ДА ВАС ПОШТЕДИМ...

ГЛУПОСТИ! СА ЗАДОВОЉСТВОМ ЋУ ВАМ ПОМОЋИ! ЈЕСТЕ ЛИ ВИ ИЗ ФЕДЕРАЛНОГ БИРОА?
НЕ! ЈА САМ РИП КИРБИ! ПРИВАТНИ ДЕТЕКТИВ И ПРИЈАТЕЉ ПЕГИ ЛИН!

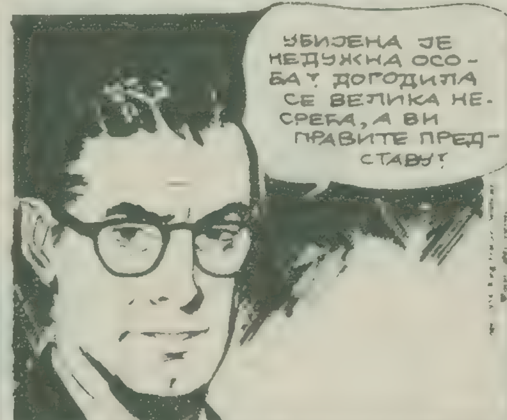

ИЗВРСНО! И МЕНЕ СТЕ ВЕРОВАТНО ВИЂАЛИ У ИСТОЈ УЛОЗИ, АЛИ ФИЛМСКОЈ!
ДА! АЛИ ЈА САД МОРАМ ДА РАЗРЕШИМ СТВАРНО УБИСТВО!

ПРЕЛАЗИМ ОДМАХ НА СТВАР! ПЕГИ ВАС ЈЕ ОДБИЛА, ЗАР НЕ?
МИСЛИТЕ ДА НИЈЕ ПРИХВАТИЛА БРАЧНУ ПОНУДУ БАЈРОНА ДИЛАЈТА?

ДА... ТО ВАС ЈЕ РАЗБЕСНЕЛО И УБИЛИ СТЕ ЈЕ!
КИРБИ! ВРЕЂАТЕ МОЈУ ЧАСТ!

ТРАЖИМ ЗАДОВОЉЕЊЕ! РАЗГОВАРАЋЕМО ПРЕКО МОЈИХ СЕКУНДАНАТА!

ВИ ИЗАБЕРИТЕ ВРЕМЕ, МЕСТО И ОРУЖЈЕ!
БАЈРОНЕ... РАДО БИХ С ВАМА НА ДВОБОЈ, АЛИ НИЈЕ САД ВРЕМЕ ЗА ТО...

УБИЈЕНА ЈЕ НЕДУЖНА ОСОБА! ДОГОДИЛА СЕ ВЕЛИКА НЕСРЕЋА, А ВИ ПРАВИТЕ ПРЕДСТАВУ!

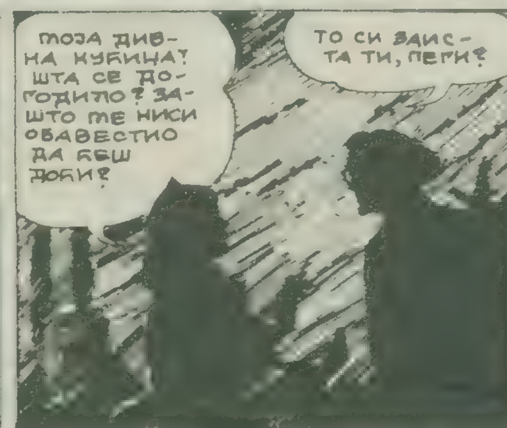

ЖАО МИ ЈЕ... ПОВЛАЧИМ СВЕ ШТО САМ РЕКАО!
ОНДА МИ ПОМОЗИТЕ!

ИМАТЕ ЛИ ИДЕЈУ ЗАШТО ЈЕ ПОЧИЊЕНО УБИСТВО?
НЕ... ПЕГИ НИЈЕ ОДГОВОРИЛА НА МОЈУ ПОНУДУ... НИЈЕ ПОМИЊАЛА НИ ДА СЕ НЕКОГА ПЛАШИ...

ЈАВИЋУ СЕ АКО МЕ ЈОШ НЕШТО БУДЕ ЗАНИМАЛО!
БИЋУ ВАМ НА УСЛУЗИ!

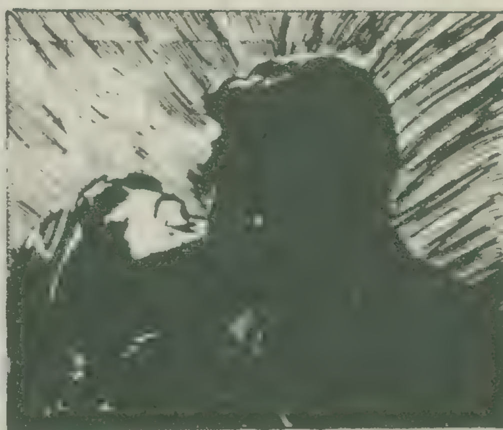

БАЈРОН НЕ МОЖЕ БЕЗ ГЛУМЕ! СПРКАВА СЕ... ХОЋУ ДА БУДЕМ НА ЗГАРИШТУ ПЕГИНЕ КУЋЕ У ВРЕМЕ КАД СЕ ДОГОДИЛО УБИСТВО! МОЖДА ЋУ НАЋИ НЕКЕ ТРАГОВЕ...

МАЛО КАСНИЈЕ...
РИП КИРБИ!
ДА ЛИ ЈЕ ТО ПРИВИЂЕЊЕ ИЛИ...

МОЈА ДИВНА КУЋИЦА! ШТА СЕ ДОГОДИЛО? ЗАШТО МЕ НИСИ ОБАВЕСТИО ДА ЋЕШ ДОЋИ?
ТО СИ ЗАИСТА ТИ, ПЕГИ?

НАРАВНО, ДРАГИ! ДРЖИ МЕ ЗА РУКУ!
АКО ЈЕ ОВО САН, НЕ ЖЕЛИМ ВИШЕ ИЗ ЊЕГА ДА СЕ ПРОБУДИМ!

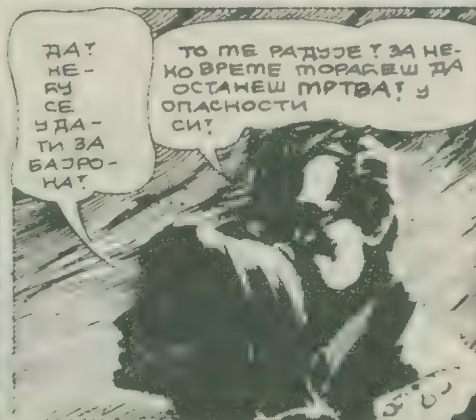

ЗАШТО МИСЛИШ ДА СА-ЊАШ?
ПЕГИ... НИСАМ МОГАО ДА СЕ ПОМИРИМ С ТИМ ДА ТЕ ВИШЕ НЕМА!

А ШТА САД МИСЛИШ?
ДА СИ ДИВНА!

ТИ ИЗГЛЕДА ЗНАШ О ОВОМЕ ВИШЕ ОД МЕНЕ! ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
ГДЕ СИ БИЛА ОВА ДВА ДАНА? ЗАР НИСИ ЧИТАЛА НОВИНЕ?

НЕ... БИЛА САМ У МОЈОЈ КУЋИЦИ У БРДИМА... ХТЕЛА САМ ДА РАЗМИСЛИМ О БАЈРОНОВОЈ ПОНУДИ!
И ЈЕСИ ЛИ ОДЛУЧИЛА?

ДА! НЕЋУ СЕ УДАТИ ЗА БАЈРОНА!
ТО МЕ РАДУЈЕ! ЗА НЕКО ВРЕМЕ МОРАЋЕШ ДА ОСТАНЕШ МРТВА! У ОПАСНОСТИ СИ!

ЗАШТО?
КУЋА ЈЕ ЗАПАЉЕНА ДА БИ СЕ ПРИКРИЛО УБИСТВО!

А СВИ СУ МИСЛИЛИ ДА САМ ЈА УБИЈЕНА!
ЈОШ МИСЛЕ! А У ТО МОРА ДА ВЕРУЈЕ И УБИЦА!

МИСЛИШ ЛИ ДА БИ У ПРОТИВНОМ ПОКУШАО ПОНОВО ДА ТЕ УБИЈЕ?
МОГУЋЕ! АЛИ САД ЈЕ НАЈВАЖНИЈЕ КО ЈЕ УБИЈЕН И КО ЈЕ УБИЦА?

ОВДЕ САМ ОТКРИО ТРАГОВЕ ГУМА ТВОЈИХ КОЛА!
АЛИ ЈА ОВДЕ НИСАМ БИЛА НЕКОЛИКО НЕДЕЉА!

ШТА ЋЕШ САД?
ЈАВИЋУ КАПЕТАНУ ФЕРИСУ ДА СИ ЖИВА... ПОТРАЖИЋУ ГА КОД КУЋЕ!

КИРВИ! ОТКУД ВИ?
ИМАМ ИЗНЕНАЂЕЊЕ ЗА ВАС! ДОВЕО САМ ВАМ НЕКОГА КОГА ТРЕБА ДА УПОЗНАТЕ!

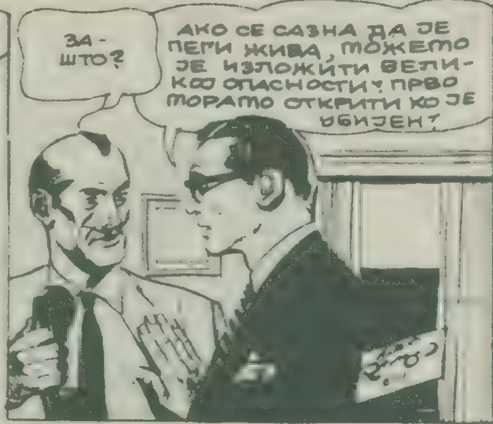

ХОЋЕ ЛИ НАМ ТА ОСОБА ПОМОЋИ У РАСВЕТЉАВАЊУ УБИСТВА?
ДА! И ТО МНОГО!

КАПЕТАН ФЕРИС... ПЕГИ ЛИН!
ДРАГО МИ ЈЕ, ГОСПОЂИЦЕ П...

П... ПЕГИ ЛИН?

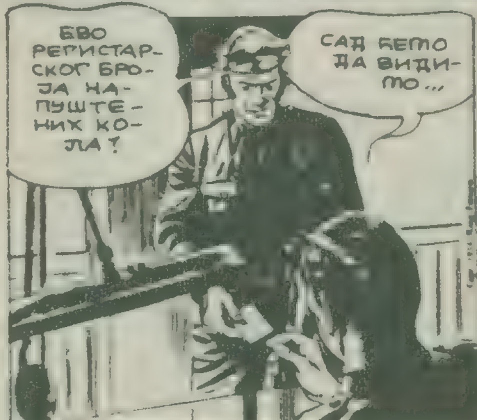

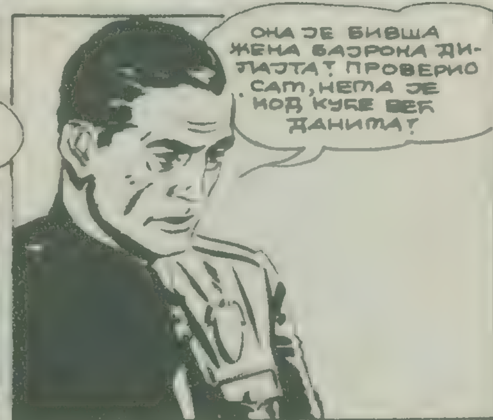

НЕКОЛИКО КИЛОМЕТАРА ДАЉЕ...

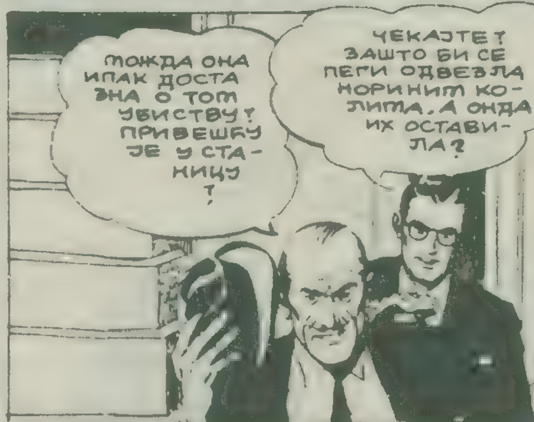

КАЖЕТЕ ДА ЈЕ НОРИН НЕСТАЛА! МОЖДА ЈЕ БАШ ЊЕНО ТЕЛО НАЂЕНО У ПЕГИНОЈ КУЋИ?
УСКОРО ЋЕМО ТО ЗНАТИ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
ОВИ СНИМЦИ ЗУБА СВЕ ОБЈАШЊАВАЈУ! ЖРТВА ЈЕ НОРИН СТАРК!

КИРБИ, СТВАРИ СЕ ЛОШЕ ОДВИЈАЈУ ЗА ПЕГИ ЛИН!

МОЖДА ОНА ИПАК ДОСТА ЗНА О ТОМ УБИСТВУ! ПРИВЕШЋУ ЈЕ У СТАНИЦУ!
ЧЕКАЈТЕ! ЗАШТО БИ СЕ ПЕГИ ОДВЕЗЛА НОРИНИМ КОЛИМА, А ОНДА ИХ ОСТАВИЛА?

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ФЛОРА, КАКО ДА ПЛАТИМ ОВЕ РАЧУНЕ ПЕГИНИХ ПОКЛОНА!
УПОЗОРАВАЛА САМ ВАС НА ВРЕМЕ...

ОТИЋИ ЋУ ДО ПЕГИНОГ СТАНА... МОЖДА ЋУ УСПЕТИ ДА УЗМЕМ НЕКИ ОД ТИХ ВАШИХ ДАРОВА...

А У ПОЛИЦИЈСКОЈ СТАНИЦИ...
ЗНАЧИ, АУТОБУС ИДЕ ДО ОВЕ ТАЧКЕ! А ШТА ВОЗИ ДАЉЕ?
ЈЕДИНО ТАКСИ... ОВДЕ ЈЕ СТАНИЦА...

УБИЦА НОРИН СТАРК ПОБЕГАО ЈЕ ЊЕНИМ КОЛИМА! НЕ ЗНАЧИ ЛИ ТО ОНДА ДА ЈЕ ДО ПЕГИНЕ КУЋЕ СТИГАО ТАКСИЈЕМ?
У ПРАВУ СТЕ, КИРБИ!

ФЛОРА, ЗАИСТА МИСЛИШ ДА ЋЕШ МОЋИ ДА ВРАТИШ ТЕ ПОКЛОНЕ?
ВРЕДИ ПОКУШАТИ! ИДЕМ ДА ВИДИМ ИМА ЛИ КОГА У ПЕГИНОМ СТАНУ!

И НЕМОЈ ТАМО СЛУЧАЈНО ДА ИСПРИЧАШ КОЛИКО САМ ШВОРЦ!
НЕ БРИНИТЕ! СВЕ ЋЕ БИТИ ДОБРО АКО ВРАТИМ ТЕ ПОКЛОНЕ!

ПОРАЗГОВАРАЈМО СА ТАКСИСТИМА КОЈИ СУ РАДИЛИ ОНЕ НОЋИ КАД СЕ ДОГОДИЛО УБИСТВО!
ВАЖИ!

КАКВА ЗБРКА... САМУЈЕМ У ОВОМ СТАНУ И ИЗИГРАВАМ МРТВАЦА... ВАЉДА РИП ЗНА ШТА РАДИ...

ЕВО ТАКСИ СТАНИЦЕ КОЈА ПОКРИВА ОВО ПОДРУЧЈЕ!
TAXI

ХТЕЛИ БИСМО ДА РАЗГОВАРАМО СА ТАКСИСТИМА КОЈИ СУ РАДИЛИ ОНЕ НОЋИ КАД ЈЕ ИЗГОРЕЛА КУЋА ПЕГИ ЛИН!
ЏО ЈЕ ТАД БИО ДЕЖУРАН!

ЏО! ТРАЖЕ ТЕ ПРЕДСТАВНИЦИ ЗАКОНА!
МЕНЕ... ЗАШТО?

СМИРИ СЕ, ЏО! ЈЕСИ ЛИ ВОЗИО НЕКОГ ДО ПЕГИНЕ КУЋЕ ОНЕ НОЋИ?
НЕ... АЛИ ЧЕКАЈТЕ ДА ПРОВЕРИМ У КЊИЗИ ВОЖЊИ!

НЕ, НЕ, У ТАЈ КРАЈ УОПШТЕ НИСАМ ИШАО!
ХВАЛА! ТРАЖИЋЕМО ДАЉЕ!

КАСНИЈЕ...
ДА... ЧЕКАЈТЕ ДА СЕ СЕТИМ... БИЛА ЈЕ ТО НЕКА ДЕВОЈКА...

ЈЕСИ ЛИ СИГУРАН?
ПРОВЕРИЋУ!

ДА... ЕВО! ОКО ДЕСЕТ ЧАСОВА... ОД АУТОБУСКЕ СТАНИЦЕ ДО ОБАЛЕ...
ЈЕ ЛИ ТИ ПОМЕНУЛА БАШ КУЋУ ПЕГИ ЛИН?

НЕ, АЛИ САМ ЈЕ ОДВЕЗАО ГОТОВО ДО САМЕ КУЋЕ!
А КАКО ЈЕ ТА ДАМА ИЗГЛЕДАЛА?

ПРЕД ВРАТИМА ПЕГИНОГ СТАНА...
НАДАМ СЕ ДА ЈЕ ПЕГИНА СЕКРЕТАРИЦА ТУ, И ДА ЋЕ МИ ВРАТИТИ НЕКЕ БАЈРОНОВЕ ПОКЛОНЕ...

НЕКО ЗВОНИ! МОРА ДА ЈЕ СЕ РИП ВРАТИО...

НЕ! ОХ, НЕ!

ЖАО МИ ЈЕ ШТО САМ ВАС ПРЕПЛАШИЛА...
МИСЛИЛА САМ ДА СТЕ МРТВИ! ПОЛИЦИЈА КАЖЕ...

ПРИБЕРИТЕ СЕ МАЛО...
ЈА ОВО НЕ МОГУ ДА ИЗДРЖИМ...

А ШТА? ТО САМ ЈА! НИСАМ ДУХ!
ЗНАЧИ ДА ЈЕ НЕКО ДРУГИ УБИЈЕН У ВАШОЈ КУЋИ НА ОБАЛИ!

СМИРИТЕ СЕ... БИЋЕ ВАМ БОЉЕ...
ОВО ЈЕ ОДИСТА ШОК ЗА МЕНЕ!

ИМАЛА САМ ПРАВУ СРЕЋУ! КИРБИ МИСЛИ ДА ЈЕ УБИЦА МЕНЕ ТРАЖИО!
ОХ! ЗАР СЕ НЕ БОЈИТЕ ДА БУДЕТЕ САМИ?

НЕ... РИП МИ ЈЕ ОСТАВИО РЕВОЛВЕР... АЛИ, НЕ ЗНАМ ДА ЛИ БИХ ИКАД МОГЛА ДА ГА УПОТРЕБИМ!

ПАЖЉИВО С ЊИМ... БОЈИМ СЕ ДА СЛУЧАЈНО НЕ ОПАЛИ...
И ЈА...

ВРТИ МИ СЕ У ГЛАВИ! МОГУ ЛИ ДА ДОБИЈЕМ ЧАШУ ВОДЕ?
СВАКАКО! ОДМАХ ЋУ ВАМ ЈЕ ДОНЕТИ!

ТАКО СТЕ ДИВНИ! НЕ ЧУДИ МЕ ШТО СЕ ГОСПОДИН БАЈРОН ЗАЉУБИО У ВАС!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
КАКО ЈЕ ИЗГЛЕДАЛА ЖЕНА КОЈУ СТЕ ОДВЕЗЛИ ДО КУЋЕ ПЕГИ ЛИН?
ХМ... ДА СЕ СЕТИМ... ЦРНОКОСА... СЛАТКА... С НАОЧАРИМА...

ЦРНКА, НАОЧАРИ... КАКО МИ ТО РАНИЈЕ НИЈЕ ПАЛО НА ПАМЕТ!

БАЈРОНЕ, ЈЕ ЛИ ТУ ФЛОРА, ВАША СЕКРЕТАРИЦА?

ЗАШТО? МАЛОПРЕ ЈЕ ОТИШЛА ДО СТАНА ПЕГИ ЛИН?

НИШТА НЕ РАЗУМЕМ... ПЕГИ ЈЕ ЖИВА? КАКО СВЕ ЗАВИСИ ОД НАС? КАКВЕ ВЕЗЕ ФЛОРА ИМА С ТИМ?

ОДМАХ КРЕНИТЕ ТАМО! И МИ ЋЕМО СТИЋИ ШТО ПРЕ МОЖЕМО!

ПЕГИ ЖИВА! ДА СПРЕЧИМ ФЛОРУ? КАКВА ЗБРКА...
ТАКСИ!

ДА, ПЕГИ ТАКО СТЕ ЛЕПИ!
БАЈРОНА СУ УВЕК ПРИВЛАЧИЛЕ ЛЕПОТИЦЕ!

МОЈА ОДАНОСТ МУ НИШТА НИЈЕ ЗНАЧИЛА... САД СТЕ СЕ ВРАТИЛИ ИЗ МРТВИХ ДА ГА ОПЕТ УКРАДЕТЕ...
ФЛОРА... ТАЈ ПИШТОЉ... ШТА ТО РАДИТЕ?

НИСАМ ЗНАЛА ДА ЈЕ НЕКО ДРУГИ БИО У ВАШОЈ КУЋИ! ОВОГА ПУТА НЕЋУ ПОГРЕШИТИ!

ЧЕКАЈТЕ... ОДБИЛА САМ БАЈРОНОВУ БРАЧНУ ПОНУДУ...
НЕ... ОВОГ ПУТА МЕ НЕЋЕШ ПРЕВАРИТИ!

ВРАТА СУ ОТВОРЕНА!
ФЛОРА! ПЕГИ! СТАНИ!
13

АЛИ КАД ЈЕ БАЈРОН ДОТРЧАО ИЗМЕЂУ ДВЕ ЖЕНЕ...

ФЛОРА! УБИЛА СИ ГА!
БАЈРОНЕ! БАЈРОНЕ!

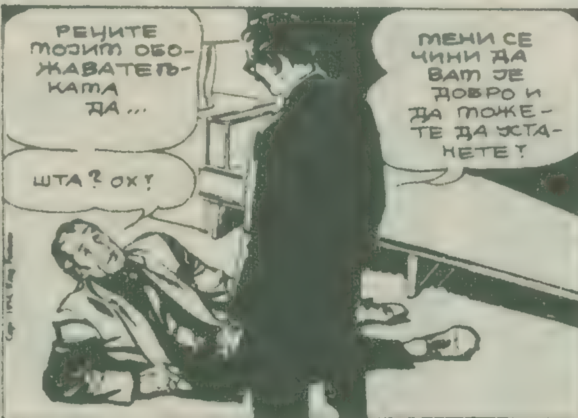

ОХ! ШТА САМ ТО УРАДИЛА!
НЕ ПЛАЧИ, ДРАГА! МОЖДА ЈЕ И ДОБРО ДА СЛАВНИ БАЈРОН ДИЛАЈТ ОВАКО ЗАВРШИ...

СПУСТИ ЗАВЕСУ! УГАСИ СВЕТЛА! ДИЛАЈТ ЈЕ ОДИГРАО СВОЈУ ПОСЛЕДЊУ УЛОГУ!
БАЈРОНЕ, БАЈРОНЕ...

БОЉЕ ДА СКЛОНИМ РЕВОЛВЕР ДОК СЕ ОПЕТ НЕШТО НЕ ДОГОДИ...

ПЕГИН СТАН ЈЕ НА ДРУГОМ СПРАТУ! ПОЖУРИТЕ!

МОМЦИ СУ ОДВЕЛИ ФЛОРУ У СТАНИЦУ!
ОДЛИЧНО, КАПЕТАНЕ!

РЕЦИТЕ МОЈИМ ОБОЖАВАТЕЉКАМА ДА...
МЕНИ СЕ ЧИНИ ДА ВАМ ЈЕ ДОБРО И ДА МОЖЕТЕ ДА УСТАНЕТЕ!
ШТА? ОХ!

МЕТАК СЕ ОДБИО О МЕТАЛНУ КОПЧУ НА ВАШИМ ТРЕГЕРИМА!
СТВАРИ СЕ ОДВИЈАЈУ НИМАЛО ПОЕТИЧНО!

ИМАШ СРЕЋЕ! ФЛОРА ЈЕ ПРИЗНАЛА ДА ЈЕ ПРОВАЛИЛА У ТВОЈУ КУЋУ И ЧЕКАЛА ТЕ...
А СИРОТА НОРИН ЈЕ ДОШЛА ДА ТИ ОТКРИЈЕ ИСТИНУ...

... О БАЈРОНУ ЗА КОГА ИОНАКО НИСАМ НАМЕРАВАЛА ДА СЕ УДАМ!

ТЕ НОЋИ...
ЖАО МИ ЈЕ ШТО МОРАМ ДА ИДЕМ! ЧУВАЈ СЕ!
ЧУДНОГ ЛИ ЧОВЕКА! ДОЛЕТИ КАД ЧУЈЕ ДА САМ МРТВА, А БЕЖИ КАД ОТКРИЈЕ ДА САМ ЖИВА!

ДРАГО ТИ ЈЕ ДА ЈЕ ПЕГИ ЖИВА! АЛИ, ОВЕ ЊЕНЕ И РИПОВЕ ФОТОГРАФИЈЕ ТИ КАЗУЈУ ДА ГА ВИШЕ НЕЋУ ВИДЕТИ...

ОТИШАО ЈЕ ИЗ МОГ ЖИВОТА ЗАУВЕК... ЗВОНО! МОЖДА МЕ ТЕЛЕГРАМОМ ОБАВЕШТАВАЈУ О ЊИХОВОМ ВЕНЧАЊУ!
ХАНИ! ЈА САМ! ОДМАХ САМ ДОЛЕТЕО!
ОХ, РИПЕ ДРАГИ! ОДМАХ ПОЧНИ С ПРИЧОМ И ДОБРО ПАЗИ ШТА ГОВОРИШ!
КРАЈ

КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЗА МЕГДАН

ЗБОР ГЛАВАРА ОДЛУЧИО ЈЕ ДА СЕ ОСИОНИ БЕГ ЗОТОВИЋ ИЗАЗОВЕ НА ДВОБОЈ. ЈАВИЛА СУ СЕ ТРОЈИЦА ЦРНОГОРАЦА. КОЈИ ОД ЊИХ, ПИТАЊЕ ЈЕ САД?!

ИСТИНИТЕ ЛЕГЕНДЕ

Бег Зотовић, млад и прек, често је с големом пратњом излазио из свог Спужа, утврђења надомак Подгорице (данас Титоград), и чинио зулум по Бјелопавловићима и околини. Плашили су га се и сами Турци. Пљачкао је шта му се свидело, тукао, бацао у тамницу. Свашта му је падало на ум само да покаже силу свог оружја и, још више, положаја.

Једном, изненада смисли да се ожени, али не Туркињом, као што су то његови чинили, него „кауркињом". И то не било којом. По гласнику упути поруку војводи Радоњи Поповићу, гласовитом главешини племена Куча, да му кћи Анђелију да за жену. У противном, зна се – попалиће Куче и Анђелију узети на силу, али и срамоту читавог племена. Да би потврдио да се не шали, одмах је прикупио око 15 хиљада војника и са њима се упутио према Кучима. С војском се утаборио на Златици, северно од Подгорице, да ту сачека одговор.

Обећање војводе Радоње

У кући војводе Радоње Поповића после одласка гласника бега Зотовића завладао је мук. Млађана Анђелија је као скамењена седела у углу велике собе, док је војвода нервозним корацима премеравао кућу. Шта да ради? Ако своју кћи даде Турчину, брука и на њега и на братство. Ако одбије, ето невоље читавом племену јер се тај Зотовић не шали.

Своју недоумицу војвода је изнео пред збор Куча. Већање главара није дуго трајало, одговор је могао бити само један: нека Турчин само дође по кћерку њиховог војводе. А ако је бег Зотовић такав јунак какав се хвали, нека изиђе на мегдан једном Црногорцу, па нек' се витешки одлучи ко је бољи. И као у красноречивим бајкама, војвода Радоња је ту, на збору, обећао да ће своју кћи Анђелију дати јунаку који на мегдану посече бега.

Први се јавио Батрић Перовић из села Безјова, за њим одмах и Ђуро Јововић из Братоножића. Није хтео да изостане ни Брацан Петровић из Пипера који се ту нашао случајно (дошао је у госте пријатељима). Три кандидата за једно место! Ако се да предност једном, наљутиће се друга двојица, али и њихова братства ће то примити као тешку увреду, а увреда се, тада, у Црној Гори, само крвљу могла опрати.

Поново су главари већали на збору и извећали да тројица мегданџија између себе поделе мегдан, па онај ко буде победник тај ће бегу стати на белегу.

Одређено је да први пар мегданџија буду Батрић Перовић и Ђуро Јововић. Око бораца је одмах направљен повећи круг уз громогласне узвике бодрења. Укрстила су се злокобно оштра сечива сабљи и два момка су насрнула један на другог. Пршталe су варнице, али ниједан од њих није посустајао. И ко зна докле би се двојица Црногораца борила за право да изиђу на мегдан Турчину, да Батрић Перовић једним вештим покретом није нанео тешку рану Ђуру Јововићу.

Повређеног су брзо превили, а Батрић Перовић је, још задихан од претходне борбе, сад морао на белег Брацану Петровићу. Поново се направио круг око бораца, поново одјекнули гласови окупљених, поново зазвечао челик. И поново је Батрић Перовић изишао као победник.

Неки нови мегданџија

Љути што је њихов Ђуро Јововић тешко рањен, а и повређена поноса због пораза, Братоножићи су напали Куче. Борба је била жестока, седморица Црногораца остала су на попришту, и ко зна кад би се и како завршила битка, да неко није викнуо:

– Зла ви срећа, Кучи и Братоножићи! Ви се кољете и бијете, а Турци пале кучка села! Мир, браћо...

Као по некој команди, пушке су заћутале, сабље се вратиле у корице. Кучи и Братоножићи су се у тишини згледали, крвава свађа је намах заборављена. Ваљало је мислити на заједничког непријатеља, на Турке бега Зотовића који су, док су се Црногорци гледали преко нишана и сабљи, почели да пале село Купусце.

Примакнувши се на пушкомет војницима бега Зотовића, Кучи и Братоножићи су застали. Следио је церемонијал изазивање бега на мегдан. Наравно, бег се ни тренутка није двоумио: називајући Црногорце свакојаким погрдним именима, припасао је оружје и кренуо на ледину предвиђену за мегдан.

Илустровао Брана Јовановић

У црногорском табору наједном је настало комешање, у тренутку кад се бегов „легитимни" изазивач спремао да пође на поприште, умешао се Ново Поповић, синовац војводе Радоње, речима:

– Батрићу, ти си добио два мегдана и дјевојка је твоја. Али, она је моја сестра од стрица, и ја идем Зотовићу на мегдан!

Батрић се тргао као опарен, латио оружја да покаже том „паметњаковићу", али се, на срећу, умешао војвода Радоња и још неколико угледних Црногораца и спор је решен тако што је одлучено да се бегу ипак супротстави Ново Поповић, Анђелији најближи родственик.

Уз громогласну вику Црногораца и заглушујуће халакање Турака започео је мегдан између Нова Поповића и бега Зотовића. Намерио се јунак на јунака, рекла би народна песма и, додала да су се тукли цео дан до подне. Мегданџије су се заиста дуго, жестоко и равноправно бориле. Међутим, изгледа да је Ново Поповић више желео ту победу – имајући уз то, наравно, и више снаге. Једним вештим ударцем тешко је ранио бега Зотовића.

Девојка другоме

Вероватно би га одмах и посекао, такав је био обичај, да овај није почео да кука и запомаже, молећи Поповића да му поштеди живот, јединцу у мајке. То га је и спасло, јер је у Црногораца, макар он био и непријатељ, син јединац светиња. Истог тренутка Кучи и Братоножићи су навалили на Турке и, каже прича, заметнуо се жесток бој у коме су Црногорци били у предности, јер су Турци били обезглављени, али и зато што су бранили своје.

Кучи и Братоножићи овог пута су однели сјајну победу над спушким Турцима и „дотјерали их до воде Смоковца и ријеке Мораче". После тога је, како и приличи, сазван збор да се победа прослави али и да војвода Радоња заједно са Новом Поповићем одржи обећање и Батрићу Перовићу дају Анђелију за жену.

Уследило је тад још једно изненађење: Батрић Перовић је стао поред војводе Радоње и обратио се окупљенима:

– Браћо Кучи и Братоножићи, међу нама је пала братска крв и да се не би чинила освета и браћа гинула, ја молим војводу Радоњу и цијели збор да пристане на оно што ћу ја рећи а то је: да Анђелија узме Ђура Јововића, ја да будем кум, а Брацан Петровић ђевер, а ви да сте сватови и да се тијем крв умире и братска љубав понови!

На крају баладе огласила се и сама Анђелија: „Због ваше среће и мира нећу ни ја правити питање него, ето, пристајем на вашу одлуку".

Анђелија Поповић, удата Јововић, касније је, због овог чина, ушла у познату антологију „Знамените Црногорке". Мегданџија и осталих нема у збирци „Знаменити црногорски јунаци".

Поново на светлост изнео:
П. Милатовић

NEDELJNI ZABAVNIK

У

ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ

ШТА СВЕ МОЖЕ СТАТИ У КУТИЈУ ОД ШИБИЦА

Како је број предмета који је водитељ „Недељног забавника" на TV успео да скупи и стави у кутију од шибица, био толико велик, нисмо могли све да вам набројимо, а камоли да их покажемо. На то би нам отишло пола емисије.
Зато користимо ову прилику да вам дамо цео списак од 51 ствари, које могу да стану у кутију шибица:
1. длака, 2. поштанска марка, 3. спајалица, 4. зрно кафе, 5. зрно кукуруза, 6. коштица од јабуке, 7. зрно бибера, 8. нокат, 9. трун чаја, 10. пиринач, 11. зрно шибице, 12. мрва хлеба, 13. конац, 14. игла, 15. семе сунцокрета, 16. земља, 17. песак, 18. латица цвета, 19. шећер, 20. лимунова коштица, 21. брашно, 22. 50 пара, 23. каранфилић, 24. со, 25. рибља кост, 26. рибље око, 27. коштица од грожђа, 28. дугме од кошуље, 29. чиода, 30. суво грожђе, 31. кики-рики, 32. лист ловора, 33. трн, 34. мина од оловке, 35. фотографија за личну карту, 36. зрно пшенице, 37. трепавица, 38. пужић, 39. перо, 40. прстен, 41. перла, 42. зуб, 43. ексерчић, 44. влат траве, 45. шраф, 46. зрно мака, 47. пасуљ, 48. каменчић, 49. гумица, 50 петељка од вишње, 51. жилет.

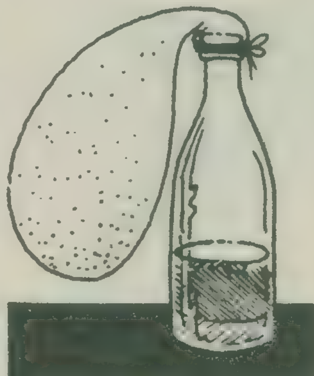
ПРВИ ВАЗДУШНИ ПУТНИЦИ

У Европи су прве јавне експерименте са пуштањем балона пуњених топлим ваздухом извршила браћа Монголф. Било је то 1783. у Версају. Балон је прелетео две миље за осам минута. Том приликом у корпи су се нашла три занимљива путника: патка, петао и овца. Зашто је избор пао баш на њих не знамо. Али, ушли су у историју!

МИ ПИТАМО – ВИ ОДГОВАРАТЕ

Наше питање за вас, за ову недељу у ствари је, један згодан експеримент који можете да изведете једног од следећих дана, кад после напорног бубања желите да се одморите од књиге. За ово вам је потребан балон, флашица од витасока, или нека слична, и кашичица квасца.
Прво ћете у шољицу усути 1 dcl топле воде и у њој, мешајући, растопити 5 кашичица шећера.

У другој шољи помешаћете две кашичице воде и једну кашичицу квасца.
Прво, у флашицу помоћу левка сипајте растворени шећер, а онда додајте растворени квасац.
Коначно, отвор балона вуците на грлић флашице и добро га вежите концем.
Сада ставите флашицу на топло место, рецимо на радијатор, или на ивицу шпорета и чекајте да видите шта ће се догодити. Родитељима можете одмах обећати да сигурно нећете дићи кућу у ваздух! Све остало одиграће се пред вашим очима!

КУПАЊЕ У МЕКИЊАМА, СЕНФУ, БОРОВИМ ИГЛИЦАМА... И ВОДИ

Балнеолози су људи који се баве терапеутским дејством најразличитијих начина купања – и то на научној основи. Да ли сте већ чули да се за своје добро можете купати не само у води различитог састава и температуре, него и у тресету, блату, боровим иглицама, у соли, мекињама, песку, млеку, лепку и сенфу?

Једна од најстаријих терапија је купање у млеку. Иако врло практична, и она има својих мана. Рецимо, у филму Сесила Б. де Мила, „Знак крста" глумица Клодет Колбер се у једној сцени купала у магарећем млеку. Млеко нису мењали иако се ова сцена снимала неколико дана. Сирота Клодет се на крају купала у сиру! Ко зна, можда је и то лековито!

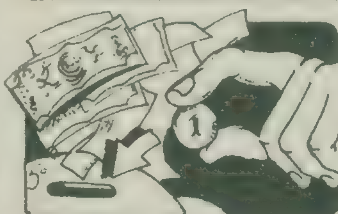
ПАС КОЈИ ЈЕ ПРИМАО ПИСМА ИЗ ЦЕЛОГ СВЕТА

Шкотски овчар Пал, познатији под уметничким именом Леси, а којег сте видели у прошлој емисији „Недељног забавника" није био и први пас – филмска звезда. Та слава припада вучјаку Рин-Тин-Тину.

Крајем првог светског рата, амерички пилот Ли Данкан, нашао је штене вучјака у једној напуштеној немачкој ваздухопловној бази. Дао му је име Рин-Тин-Тин и понео га својој кући, на један калифорнијски ранч. Рин-Тин-Тин се показао као изванредно паметан и послушан пас. Ли га је научио многим триковима. Видевши ово чудо од пса, холивудска филмска компанија Варнер Брос је пристала да направи филм „Тамо где почиње север" с овим новопеченим глумцем. Успех је био огроман, публика је обожавала Рин-Тин-Тина, који је, од прве појаве на филму, постао звезда! После овога, направљено је још туце филмова са истим псом. Не зна се у коме је био бољи. Примао је пошту из свих крајева света. Кад је угинуо 1932. био је искрено ожаљен. Ако хоћете још нешто да сазнате о овом фантастичном псу, питајте ваше баке и деке. Сигурно га се сећају!

ПРАКТИЧАН САВЕТ

Ако хоћете да за кратко време имате лепу уштеђевину почните да штедите већ од следећег првог у месецу. Првог дана ставите у касицу 25 пара. Сваког следећег дана удвостручите износ од претходног дана. На крају месеца имаћете 268.435.456 н.д.! Узмите папир и оловку и проверите да ли је наш рачун тачан, уколико вам нешто није јасно!

Сценарио:
Мила Станојевић-Бајфорд,
Џ. Т. Бајфорд
и
Д. Трифуновић

ШТО НЕ МОЖЕТЕ ДА ВИДИТЕ У „НЕДЕЉНОМ ЗАБАВНИКУ" МОЖЕТЕ ДА ПРОЧИТАТЕ У „ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ" И ОБРНУТО.

·ВИШЕ СВЕТЛОСТИ·

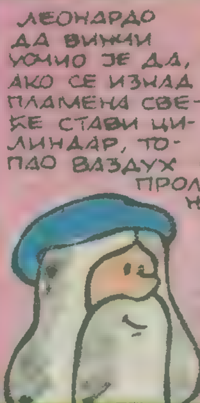
ИСТОРИЈА ОСВЕТЉЕЊА II

ЉУДИ СУ ВЕКОВИМА РАНО ОДЛАЗИЛИ НА СПАВАЊЕ, АЛИ СА РАЗВОЈЕМ ПРОИЗВОДЊЕ ЈАВИЛА СЕ И ПОТРЕБА ЗА ДУЖИМ РАДНИМ ДАНОМ И КВАЛИТЕТНИЈИМ ОСВЕТЉЕЊЕМ ПРОСТОРИЈА.

ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ УОЧИО ЈЕ ДА, АКО СЕ ИЗНАД ПЛАМЕНА СВЕЋЕ СТАВИ ЦИЛИНДАР, ТОПАО ВАЗДУХ ПРОЛАЗИ КРОЗ ЊЕГА А УЗ СВЕЋУ ДОЛАЗИ НОВИ, ХЛАДАН. ТАКО СЕ ВЕШТАЧКИ ПРАВИ ПРОМАЈА...

...ТЈ. ОБЕЗБЕЂУЈЕ ВИШЕ КИСЕОНИКА КОЈИ ПОБОЉШАВА САГОРЕВАЊЕ. ТО ЈЕ ИСКОРИСТИО ФРАНЦУЗ КЕНКЕ И ИЗНАД ЛАМПЕ СТАВИО ЦИЛИНДАР, ПА ЈЕ ГОРЕЛА БОЉЕ. ТАКО СУ НАСТАЛЕ ЛАМПЕ „КЕНКЕРИЦЕ". ЛАМПЕ СУ МНОГИ УСАВРШАВАЛИ...

...А НАЈСАВРШЕНИЈИ МОДЕЛ НАПРАВИО ЈЕ ШВАЈЦАРАЦ АРГАНД. СТАВИО ЈЕ У ЛАМПУ ШИРОК ФИТИЉ КОЈИ ЈЕ ЛАКШЕ УПИЈАО УЉЕ.

АЛИ, ЛАМПЕ СУ ИМАЛЕ И ПРОТИВНИКА. ГРОФИЦА ДЕ ЖАНЛИС ПИСАЛА ЈЕ ДА ОНЕ КВАРЕ ОЧИ И ДА САМО ЧИТАЊЕ УЗ СВЕЋУ ЧУВА ВИД.

РЕВОЛУЦИЈА У ОСВЕТЉЕЊУ ДЕСИЛА СЕ КАДА ЈЕ ПРОНАЂЕНА НАФТА И ИЗ ЊЕ ИЗДВОЈЕН ПЕТРОЛЕЈ. АРГАНДОВА ЛАМПА РАДИЛА ЈЕ И НА ПЕТРОЛЕЈ, И ТО МНОГО БОЉЕ, ЈЕР СЕ ЛАКШЕ ПЕЊАО УЗ ФИТИЉ И БОЉЕ ГОРЕО.

ОСВЕТЉЕЊЕ ГРАДОВА БИЛО ЈЕ НЕШТО НОВО. ЛУЈ XIV НАРЕДИО ЈЕ ДА СЕ ОСВЕТЛЕ УЛИЦЕ ПАРИЗА.

ВЛАСНИЦИ КУЋА МОРАЛИ СУ НОЋУ ДА ДРЖЕ У ПРОЗОРУ УПАЉЕНУ СВЕЋУ ИЛИ ЛАМПУ. ОСНОВАНА СУ И УДРУЖЕЊА ФЕЊЕРЏИЈА И БАКЉОНОША КОЈИ СУ, ЗА НАГРАДУ, ИШЛИ И ОСВЕТЉАВАЛИ ПУТ. УЛИЧНЕ СВЕТИЉКЕ ГОРЕЛЕ СУ ДО СВИТАЊА.

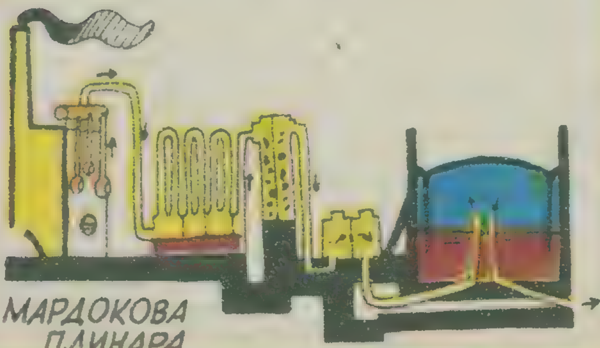
АЛИ, ЗА ВРЕМЕ ФРАНЦУСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ, КАНДЕЛАБРИ СУ ИМАЛИ СВОЈЕ МРАЧНО ДОБА – СЛУЖИЛИ СУ КАО СТУБОВИ ЗА ВЕШАЊЕ...

... СВЕ ДОК ЈЕДАН ОСУЂЕНИ КАЛУЂЕР НИЈЕ РЕКАО:

ОНДА ЈЕ ДОШАО ГАС. ПРВУ ПЛИНАРУ КОНСТРУИСАО ЈЕ ВИЛИЈЕМ МАРДОК У ЕНГЛЕСКОЈ (ПОЗНАТ И КАО ТВОРАЦ ПРВЕ ЛОКОМОТИВЕ). КАО СИРОВИНА ЗА ДОБИЈАЊЕ ГАСА КОРИШЋЕН ЈЕ УГАЉ.

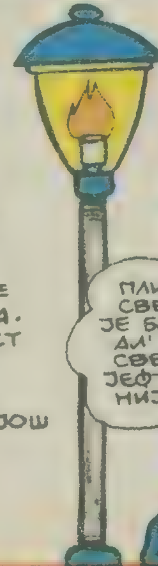
МАРДОКОВА ПЛИНАРА

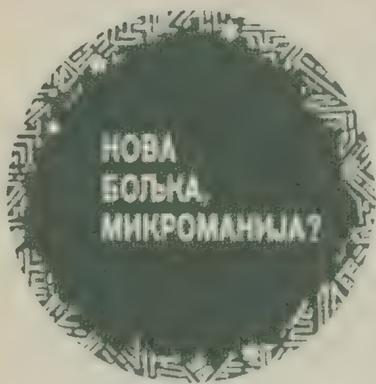

ГАС ЈЕ КРОЗ ЦЕВИ ИШАО ДО УЛИЧНИХ СВЕТИЉКИ. НА КРАЈУ ЦЕВИ НАЛАЗИО СЕ РУПИЧАСТИ ДЕО КРОЗ КОЈИ ЈЕ ПРОЛАЗИО ГАС, НАРАВНО КАДА СЕ ОТВОРИ СЛАВИНА. ПЛИНСКА СВЕТЛОСТ БИЛА ЈЕ ЈАКА. НА ЖАЛОСТ, ЗА ОСВЕТЉАВАЊЕ ДОМОВА ОВО ЈЕ ЈОШ УВЕК БИЛО СКУПО.

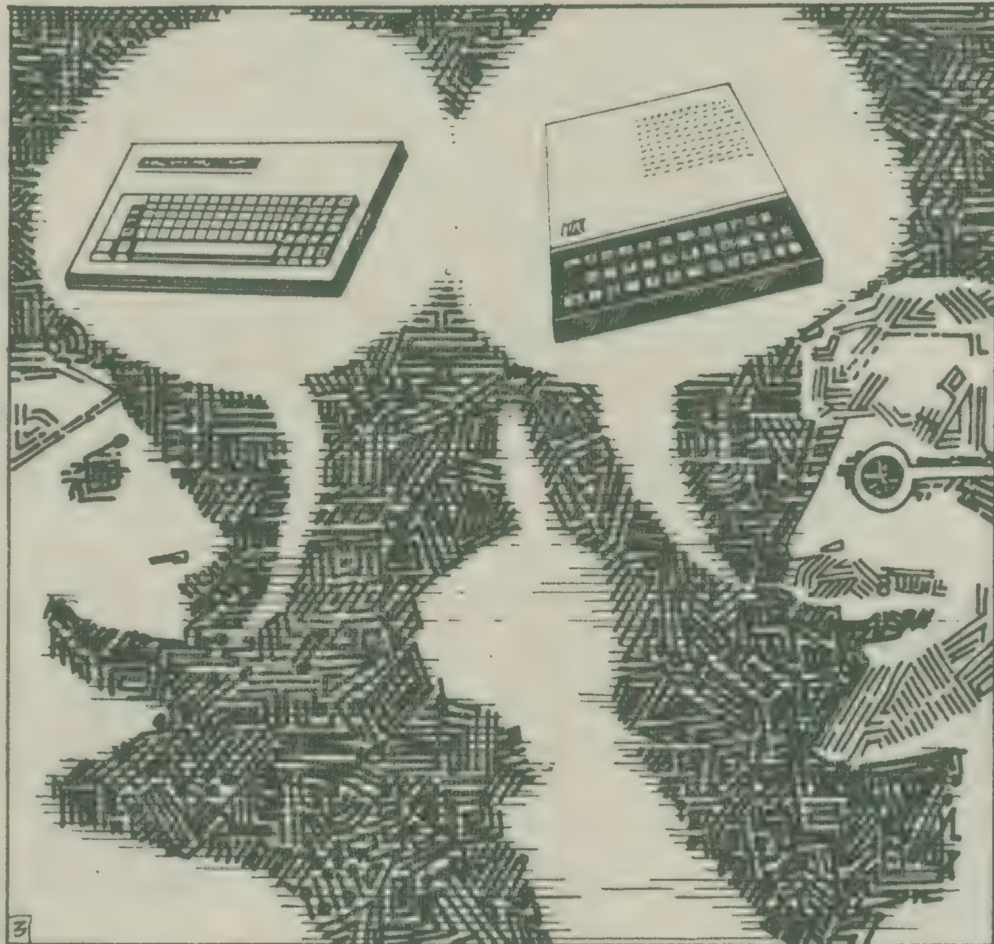

СУДБОНОСНИ КОРАЦИ

КАКО СУ СЕ ЈЕДАН МИКА И ЈЕДАН ЖИКА, У ЕНГЛЕСКОМ КЛУБУ ПРОГРАМЕРА, УБЕЂИВАЛИ КОЈИ СЕ КОМПЈУТЕР ВИШЕ ИСПЛАТИ

Како се човек заглибио у компјутере? Колико ће то трајати? Питање остаје, док муж, отац, син, брат... одсутног погледа, мрмљајући извињења, нестају у суседној соби. Оданде допире, неко тихо зујање и, некад нежан, некад љутити шапат. Он је сада сам са машином. Са компјутером је! Узгред да се примети, реч је о „њему". Микрокомпјутероманија је, засад, по свему судећи, и с ретким изузецима, мушког рода.

Ако вам се овај, скраћени, опис понашања једног „hackera" (hacker – особа опседнута компјутерима и набавком периферних јединица" за њих) чини као опис човека који има „тицу" или „подстанара", бубе у глави и сл. – немојте се чудити. Баш је о томе и реч. Социолози се већ дуже време баве питањем, нимало занемарљивим за савремену цивилизацију: који су узрочници (компјутерске) микроманије? Опседнутост рачунаром омиљена је тема и психијатријских радова.

Илустровао Зоран Јовановић

Први, судбоносни корак

Особа „x" (то сутра можете бити ви), одлучила је да набави неки јефтинији (можда и половни) кућни компјутер. У нашим условима, то практично значи да је та особа одвојила 40.000 д. за куповину „Sinclair ZX-Spectrum, 48 Kb" компјутера, преко огласа. Незванични статистички подаци (званичних у нашој земљи нема) кажу да се на овај судбоносни корак одлучило око 30.000 Југословена.

Рачунар је, дакле, у кући. Особа „x", пуна одушевљења, седа испред тог малог чуда. После обавезних уводних перипетија, све је, најзад, на свом месту, и чудо би требало да почне... Следи прво разочарање. Компјутер је нем, чека инструкције (на, рецимо BASIC-u) које власник још не уме да му да. У том тренутку, сви, без разлике, постају убеђени да је рачунар веома, веома промашена инвестиција, и окрећу се, за неко време, спасоносним компјутерским играма. Оне, као врхунац знања, траже познавање абецеде (да бисте знали којим се тастером ваш свемирски брод покреће лево, а којим десно).

Ипак, 99 одсто власника компјутера врло брзо надвлада ове почетне тешкоће уз помоћ добрих приручника за рад са рачунарима, а уз сопствену упорност и радозналост.

После неколико месеци упорног рада (за то време околина врло често понавља питање: Колико то све има смисла, колико се исплати), особа „x" пише (уноси у рачунар) свој први употребљиви програм. најчешће је то нека игра, још прецизније, нека варијанта чувених „Space Invadersa". Све се даље развија стреловито. Нижу се све бољи и употребљивији програми, знање власника расте, стрпљење околине опада, и полако у „рачунџији" почиње да клија кључна мисао – у којој лежи објашњење невероватне експанзије Hardware и Software индустрије: прерастао је свој компјутер (или мисли да га је прерастао)!

Овај део приче односи се на неких 90 одсто свих власника првог компјутера. Они се убрзо после „сазревања" одлучују за куповину бољег, „паметнијег" система. У нашим условима то су или Commodore-64 или, нешто ређе BBC-модел „Б", и, уз њега „обавезни" принтер (штампач), диск-јединица (условно – проширивач меморије), и нешто мање „обавезни" плотер и модем. Окорели „hacker", упустиће се и у куповину периферних додатака који су чист луксуз („light-pen" – оловка за цртање по екрану, додатни генератори звука, итд.).

За куповину трећег рачунара већ се одлучује знатно мање купаца, а њих је још мање када је реч о даљим куповинама, већим издацима (њих би већ требало сликати).

Што се тиче нас и ове приче о компјутерском сазревању, ми смо, и поред очигледног напретка, на периферији светске револуције у информатици. Извесни проблеми просечног Југословена (његовог кућног буџета), овакве разговоре за дуже време остављају на нивоу теоријских наклапања. Ми смо уосталом једна од ретких преосталих земаља, у коју је ЗАБРАЊЕН приватни увоз кућних компјутера (чак не постоји ни могућност плаћања царине)! Очигледно је неко помешао рачунаре и дрогу.

Пошто смо, дакле, силом прилика (и финансијских неприлика) унапред ослобођени „компјутерског сазревања". пређимо на тренутак, у једну од постојбина кућних компјутера (и малих пословних система) – Велику Британију.

Како Енглези гледају на масовну опседнутост рачунарима?

Компјутер или половни „голф"

Следећи дијалог се води између два Енглеза, у једном од бројних клубова програмера (из књиге – МИКРОМАНИЈА, Цела истина о кућним компјутерима, аутора Чарлса Плата; имена јунацима дали смо ми):

„Жика" је новајлија у клубу програмера и има компјутер Commodore – 64", који је платио око 230 фунти (50.000 д). „Мика" је један од старијих чланова клуба. Има рачунар IBM--PC, који га је коштао нешто више од 2 500 фунти (550.000 д. као половни „голф"), и који је нешто „професионалнија" машина од Жикиног Commodore-a 64.

– Па, како напредујеш са шездесет-четворком? – пита Мика Жику. Овакав „очински" наступ, као и то што је Жикин компјутер назвао само по броју модела, наговештава његов статус ауторитета, човека чије се мишљење цени у клубу.

– Па, иде некако. У ствари, баш сам синоћ направио нову видео-игру, за своје клинце – вели, скромно, Жика и покушава да звучи технички образованије него што јесте. (Права прича била би да је протраћио четири викенда програмирајући бедну имитацију „Space Invadersa", која чак и не ради како је он замислио, и коју не сме да покаже деци.)

– Написао си игру на BASICU?

Упозоравајућим тоном Мика покушава да да на знање Жики да је BASIC у круговима искусних програмера заувек презрен, као дечја играчка.

– Да, на BASIC-u. На Commodore-u 64 се може доста тога урадити BASIC--om – каже Жика.

– Хммм. Мислио сам да

Commodore још употребљава онај ужасни „Pet BASIC". Нису се баш помучили око њега.

– Па он је упознат са сваком ситницом! – Жика сада мора да опроба нову тактику:

– Па, можда си у праву. Али, знаш, графичке могућности су му невероватне. Графика Commodore-а је доиста изврсна, али...

– Колико ја знам, Commodore нема графичке наредбе, као нпр. „PLOT" или „DRAW", већ сваку наредбу мораш да позиваш из меморије компјутера са „POKE". То мора да је страшно споро и компликовано.

Жика сад прелази у противнапад, и то тешким оружјем, не чекајући нову Микину циничну примедбу:

– Све то стоји, али за 200 фунти Commodore је врло добра противвредност.

Мика, међутим, не одустаје да је Commodore рачунар за децу, па, тако, 200 фунти и није много за компјутер-играчку.

Жика избацује свој последњи адут:

– Нисам баш сигуран да је играчка. Знаш, Commodore има 64 килобајта меморије. Ту има доста места и за озбиљније примене од видео-игара.

– Чини ми се да сам негде видео план меморије Commodorea; лепо је објашњено да кориснику остаје за употребу мање од половине те импозантне меморије. Наравно, то је више него доста за игре. Мораш да донесеш ту своју игру на следећи састанак, да нам је покажеш.

Мика зна да је победио у овом двобоју техничким подацима и ценама.

Жика тек сада види какву је грешку направио када је покушао да уштеди на компјутеру (од „само" 50.000 д.). Пробаће већ сутра да га прода, свом суседу. Његова деца су „залуђена" играма. А он ће свакако морати да набави „IBM-PC" или бар „Epson Computer". Или неки други „професионални" компјутер. Јуца, његова жена, неће мирно примити нови издатак од 2.500 фунти (550.000 д.). Али. то ће бити права инвестиција. Компјутери су врата у сутрашњицу, неопходан део савременог домаћинства... Тако кажу.

* * *

Па, да ли је микроманија, болест, а „hackeri" људи за „посматрање", или је „Микроманија" последица необавештености и природне одбојности човека према „паметној" машини? О томе још разговарају неки други „Мика" и „Жика". Не наши, овдашњи.

И. Ст.

Илустровао: Ненад Мирковић

ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА ВАНДЕРБИЛТ:

ТАТА ЈЕ БИО ЛУД

У СВОЈЕ ВРЕМЕ БИО ЈЕ ЈЕДАН ОД НАЈБОГАТИЈИХ ЉУДИ НА СВЕТУ И ОТПРИЛИКЕ ИСТО ТОЛИКО МУШИЧАВ. НИКАКВО ЧУДО ШТО ЈЕ ТЕСТАМЕНТОМ ПОРОДИЦУ УТЕРАО У СУДСКИ СПОР КОЈИ ЈЕ УЗБУЂИВАО АМЕРИЧКУ НАЦИЈУ ДВЕ ГОДИНЕ

Маја 1876. године, осамдесетдвогодишњи краљ америчке железнице и финансија Корнелијус Вандербилт лежао је смртно болестан у својој њујоршкој вили.

Осам месеци је стари комодор, како су га звали, био везан за постељу и осам месеци није престајао да се свађа с лекарима о чије се савете тврдоглаво оглушивао тражећи утеху и помоћ од „духова" чији су овоземаљски представници у свитама пристизали у његову болесничку собу.

Шта фали обичној води?

Како се болест отезала, тако су и нагађања о томе шта ће бити са богатством мушичавог. милионера бивала све омиљенија врста забаве у јавности. Стари је одувек био на своју руку и непредвидљив, зашто би се сада изменио? Пошао је од нуле и, потпуно необразован, створио запањујуће богатство. Говорило се да је сиров и непојмљиво прост, али нико није могао да оспори да му у пословима нема равна.

Још нешто се никако није могло ставити под знак питања: Корнелијус Вандербилт био је неизлечива циција. Штедео је чак и на лековима одбијајући да на њих улудо расипа новац. Кад су му лекари пред смрт препоручили да стомачне тегобе ублажи пијуцкањем шампањца, зарежао је на њих: „Шта фали обичној води?" Неколико дана касније, 4. јануара 1877, умро је оставивши за собом богатство од 105 милиона долара.

Вандербилтову смрт оплакивало је његово десеторо деце, два сина и осам ћерки, и друга жена. Уз пут су се питали и колики ће део басновсловног богатства коме припасти. Мада о способностима првенца, Вилијама Хенрија, није имао нарочито сјајно мишљење, у недостатку прикладније личности, комодор је Вилијама изабрао за ортака.

Други син Корнелијус Џеремаја није долазио у обзир: коцкање у татин новац било је неупоредиво занимљивије од послова. На крају су ствари дотле догурале да га је комодор избацио из куће у којој је у следећих двадесет година Џеремаја крочио свега неколико пута.

Појединости о тестаменту Корнелијуса Вандербилта доспеле су на насловне стране новина 9. јануара 1877. Комодор је педесетпетогодишњем Вилијаму Хенрију оставио 90 милиона долара, четворици његових синова по 7,5 милиона. Заблудели син Џеремаја имао је да се задовољи „бедним" приходом фонда од 200 хиљада долара. Удовица је добила пола милиона у готовини, две хиљаде акција железничке компаније и кућу у Њујорку. Пет ћерки добило је по 250 хиљада долара и за њих би се могло рећи да су још добро прошле: преосталим трима тата Корнелијус оставио је у наслеђе само камате на неке мање фондове.

Колико да ни после смрти ништа не препусти случају, стари Вандербилт је у тестамент унео клаузулу по којој грешни Џеремаја губи и оно мало што је добио покуша ли да оспори тестамент. Са две ојађене сестре Џеремаја је учинио управо то: повео поступак за обарање тестамента на основу тата – Вандербилтове неурачунљивости.

Пресуда је пала, хајде да се нагодимо!

Тако је, новембра 1877, почео судски спор који је нацију узбуђивао скоро две године. Кроз судску дворану продефиловали су силни призивачи духова, покојникова родбина, ћерке и жена, а закључак свих ових сведочења био је: ван сваке је сумње да се Корнелијус Вандербилт ослањао на савете „онозмаљског света" које су му преносили многобројни медијуми и „магнетски исцелитељи".

Марта 1879. коначно је пала пресуда: „веровање у духове и натприродне појаве није само по себи доказ поремећеног ума". Тестамент старог комодора био је пуноважан.

Уместо да се даље повлачи по судовима, ожалошћена породица се нагодила. Џеремаја је од Вилијама добио приход од акција у вредности од милион долара, сестре менице у вредности од пола милиона.

Мада је Корнелијус Вандербилт најозбиљније веровао у духове, његов сопствени није се овом приликом огласио, мада се може претпоставити шта би имао да каже. Такође је извесно да би био врло задовољан да је којим случајем могао да зна како је Вилијам Хенри, који га је надживео свега осам година, синовима у наслеђе оставио 200 милиона долара и да је 1889. укупно богатство Вандербилтових процењено на 300 милиона долара.

Шта би тек дух старог комодора рекао на вест да се априла 1882. „заблудели" Џеремаја убио из пиштоља?

М. Н.

НЕШТО МЕ ГУШИ ОКО СТРУКА

МОДА КОЈУ СУ КИТОВИ ПЛАТИЛИ ГЛАВОМ

Каже се да се мода увек враћа. Нешто се, вероватно, никада неће вратити у моду: корсет.

Заиста је мало вероватно да ће жена поново прихватити модну линију с краја деветнаестог века по којој је била елегантна само под условом да јој је тело неприродно изувијано у облику слова „С": истурене груди, спљоштен стомак, преузак струк, а све то уз помоћ справе за мучење зване корсет (на француском), односно стезник (по нашки).

Стотина измишљотина

У старој Грчкој и Риму жене, додуше, нису носиле стезнике, али су се зато испод или преко хаљине стезале појасевима, тракама и узицама, а у истом циљу: да обликују тело.

Све до тринаестог века оне нису смислиле ништа сличније корсету од једног широког појаса који се крвнички затезао око струка, што је имало за последицу да су се држале равно и укочено као свеће и да, све и да су хтеле, никако нису могле да се сагну ни за милиметар. Мода описаног држања освојила је за тили час Француску, Енглеску и друге земље европског запада и разгневила цркву која је лудорију одмах забранила назвавши је делом самог Сотоне. Време ће показати да је Сотона тек почињао да се поиграва.

КОРСЕТ ЈОШ НИЈЕ БИО ЧЕСТИТО НИ ИЗМИШЉЕН, А ЦРКВА ЈЕ ВЕЋ НА ЊЕГА БАЦИЛА АНАТЕМУ. О ЊЕМУ ЈЕ 1894. РАСПРАВЉАО ФРАНЦУСКИ ПАРЛАМЕНТ, А МНОГЕ СЛАВНЕ ЛИЧНОСТИ СУ СЕ ИЗЈАШЊАВАЛЕ О ОВОМ ВАЖНОМ ПИТАЊУ. НАЈЈАСНИЈИ ЈЕ БИО АЛЕКСАНДАР ДИМА: „СТЕЗНИЦИ? ФУЈ!" ПРЕМА НЕКИМ ИСТОРИЈСКИМ ИЗВОРИМА, СТЕЗНИК СУ ИЗМИСЛИЛИ – ЗА СЕБЕ – МУШКАРЦИ, А ЖЕНЕ СУ ИМ САМО ПРЕОТЕЛЕ ИДЕЈУ

Највећи део женског рода наставио је и даље да обликује тело утежући горњи део хаљине многобројним везицама од чега је тело можда било лепше, али хаљина нипошто. Чему толике везице, зар не би било боље да се у саму тканину ушију неки тврди материјали који би тело вајали – на пример, комадићи дрвета или метала. На крају се из свега изродила разумна замисао да се ти тврди делови споје у засебну справицу која ће се носити испод хаљине: рођен је корсет, живео корсет!

Први прави корсети, настали у 15. веку, били су, у ствари, оклопи који су се од оних војничких разликовали по томе што су се носили испод хаљина. Баш као и војнички, и ови су се састојали од металних делова са зглобним спојевима, те је сасвим разумљиво што су жене дословце одахнуле када су половином 17. века Французи почели да ушивају (мекане) јастучиће у шавове корсета и да уместо метала као појачање користе шипке од китове кости.

Чекрк за утезање и падање у несвест

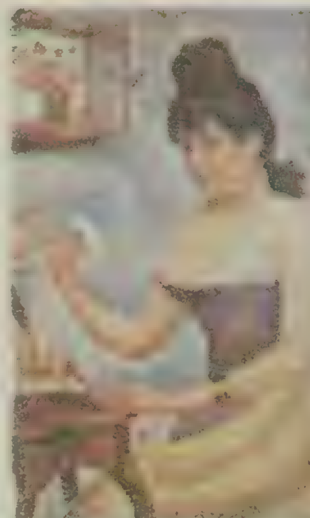
Жене су одахнуле, али почео је помор китова. У 18. веку на тржишту китове кости завладала је таква несташица да је Холандија, један од главних снабдевача, 1722. била принуђена да потражи нова ловишта у арктичким водама и да у ту сврху издвоји фантастичну суму од 600 хиљада гулдена за повећање своје флоте китоловаца.

Своје златно доба корсет је доживео на двору „краља Сунца", Луја XIV (1638–1715) где је претворен у непојмљиво луксузан предмет. Било да је имао нараменице или не, везивао се са стране или отрага, од свиле или броката, украшавали су га чипчицама, машницама и обавезно прошивали златним нитима уместо обичним концем. Очигледно, било је важних тренутака када је невидљиви корсет требало да остави одређени утисак.

Мода је налагала тако узак струк да се многе Лујеве даме за утезање нису задовољавале снагом људских руку, већ су користиле чекрке конструисане специјално у ту сврху. Чекрци су, биће, посао одлично обављали, јер су даме, у немогућности да честито дишу, падале у несвест, на шта им је по утврђеном сценарију притрчавала свита пажева са миришљавим солима за придизање из обамрлости. (У критичним случајевима, записано је, на сцену су ступале маказе спаса.)

Корсет је суверено владао женским телом све до француске револуције, када су га уз остале наказности револуционари одлучно, али накратко, свргли. За његов тријумфални (осветнички) повратак заслужни су мода грчких туника и, посредно, супруге двојице истакнутих чланова Директоријума, г-ђа Талиен и г-ђа Амлен. Ове даме су заразиле стотине париских монденки не само модом грчких

туника, него и обичајем да испод туника не носе ни стезнике ни поткошуље што је за последицу имало силне назебе, кијавице, тешке прехладе и упале плућа. Једног дана, док су се одевене „по грчки" у кочијама продуцирале по Паризу две прве даме замало нису линчовали гневни мужеви „настрадалих". Корсет се, тако у неку руку, потврдио као лек против кијавице.

Доле стеге!

Залуд су лекари упозоравали да је корсет, иако је с њим и топлије него без њега – штетан по здравље, што су показивали бројни случајеви „испремештаних" ребара и много ређи, али ипак забележени случајеви дама које су се дословце насмрт утегле – и издахнуле.

Жене за све то нису хтеле ни да чују. Хтеле су струк као у осице и све су га, пред крај деветнаестог века, мање-више и имале. На руку су им ишли и женски часописи који су се у то доба први пут појавили, као и трговци који су се досетили да није сваки корсет за сваку прилику, па су тако нудили чак и корсете за јахање.

Нови, двадесети век се озбиљно примицао, а корсет није показивао ни најмање знаке узмицања. У понечему се додуше мењао, рецимо у томе што се продужио све до бокова јер је нова модна линија налагала да се ти делови женског тела „стешу".

На прелазу из века у век корсет је још био исти, али жене нису. Почеле су да са себе збацују потчињеност, а с њом и корсете. Китове шипчице и узице за затезање дефинитивно су поражене у првом светском рату. ослобођене и напаћене жене их више нису хтеле.

Двадесетих година овог века дефинитивно су их замениле скривене, тако рећи конспиративне справице које су и даље вајале тело, али на далеко безболнији начин: грудњаци, лаки појасеви за чарапе, еластични појасеви за стомаке. Данас су чак и они на добром путу да потпуно ишчезну из употребе. Женама је доста мучења зарад (мушког) појма лепоте.

Погледај мој струк, драга!

Тек колико да се зна, утезали су се и мушкарци и то од давнина! У старој Атини некакав примитивни облик корсета носили су сујетни старци који никако нису могли да се помире са губитком мужевног држања што је њиховог суграђанина Аристофана навело да их беспоштедно исмеје у комедији „Птице".

Историја није забележила шта се тачно у међувремену догађало, али се поуздано зна да су почетком 15. века мушкарци стрпљиво утезали везице на стезницима које су носили испод капута или прслука. Мода је потрајала све до краја владавине Луја XI (1483) када су се појавили тзв. „ракови од баршуна". Баршун је био преко, а челична ребра од којих је струк на силу био витак – испод.

Познати француски историчар моде Кишера отишао је тако далеко да устврди: корсет је, у ствари, измислио мушкарац за мушкарце, жене су идеју само позајмиле! ...На руку овом мишљењу могла би да иде чињеница да су се на дворовима француских краљева Шарла IX и Анрија III мушкарци буквално такмичили са женама у томе ко ће имати виткији струк услед чега се у то доба на израду мушких корсета трошило исто толико китове кости колико и на израду женских стезника.

У 18. веку корсети су још били саставни део мушке гардеробе, с тим што су их носили углавном младићи. Око 1840. у моду је ушао тип жакета с врло уско скројеним струком те је корсет поново постао обавезан за све помодаре.

У одбрану мушког рода треба рећи да су најватренији противници стезника одувек били мушкарци. У крсташки поход против „нездраве справе" први су кренули лекари, али су се њима придружили и многи други.

Још 1792. Француз Кристоф Фауст затражио је да се производња корсета законом забрани, јер је то „предмет штетан и опасан по нацију". Нешто умеренији, али ипак непријатељски расположен био је и народни посланик Плањол који је 1894. предложио француском парламенту да удари велики порез на корсете.

Наполеону се, то је историјски доказано, „справица за стезање" лично веома допала, али је за јавност изјавио да је корсет „оруђе презира вредне кокетерије". За великог пријатеља природе и природности Жан-Жака Русоа бар је извесно да по овом питању није био дволичан: „... непријатељ човечанства!" Писац Александар Дима био је још језгровитији: „Корсети? Фуј!"

Па, шта велите, другарице и другови?

М. Илић

СЛЕЂЕМО!

БРУНЕЈ НА БУРЕТУ НАФТЕ

Са међународног аеродрома у Брунеју два пута годишње полеће владин „боинг 707". Лети у Аргентину одакле се враћа с товаром од двадесетак коња – за игру поло.

Тек што су их истоварили у коњушнице клуба Церудинг (са клима-уређајима), стиже султан Хасан ал Балкиах Нуизадин, Вадаулах, шеф државе, уз то и премијер, министар финансија и министар унутрашњих послова. Долази својим „поршеом 944" да види и помилује неку од ових племенитих животиња. Понекад се појављује у „ламборгинију", „масератију" или једном од својих седам „ролс-ројсева". Султан подједнако воли коње и моторне коњске снаге.

Султана у шетњама често прати његов брат Џефри, министар културе који обожава моделе авиона. За њега ради један изванредан британски конструктор који му прави моделе верне оригиналу до најситнијих детаља. Уграђује им уређај за летење и теле-команде, па министар културе на крову краљевске палате може да се игра авионима до миле воље. Ова његова страст годишње кошта по стотинак милиона долара!

То у Брунеју никоме не пада у очи. Није ни чудо. Ова, званично најмања држава на свету, на северозападу острва Борнео, која је добила независност почетком ове године, уједно је и најбогатија. Има 220 хиљада становника и до 23. фебруара била је под британским протекторатом. Добијање независности слави се и данас.

Нису му равни ни Париз ни Рим

Доходак по глави становника у Брунеју износи 13.700 долара годишње (поређења ради, доходак у Шведској, једној од најразвијенијих европских земаља, износи исто толико). Штошта, за разлику од Шведске, у Брунеју изгледа као пресликано из „Прича из 1001 ноћи".

Брунеј је ипак стварност. Стварни су и торњеви са постројењима за вађење нафте из мора, као и огромни резервоари који гледани из ваздуха подсећају на сребрне кутијице за накит. Брунеј буквално лежи на огромном бурету нафте. Мултинационална енглеско-холандска компанија „Шел" црпи нафту и то дебело плаћа. Деведесет осам одсто укупног дохотка државе – око три милијарде долара годишње – доноси управо продаја нафте и метана. Није онда ни чудо што су новчане резерве ове мини државе веће од резерви Велике Британије и приближно једнаке резервама Сједињених Америчких Држава.

Главни град Брунеја Бандар Сери Бегаван ноћу тако светли да с њим не може да се упореди ни Рим, ни Париз, ни Бон, нити било која друга метропола, чак ни у време новогодишњих празника. Град има два дела. Постоји насеље подигнуто на води са пространим, али не баш нарочито чистим, сојеницама у којима су фрижидери и телевизори у боји обавезни. Ту је и нови град, мешавина разних архитектонских стилова, нешто налик на Дизниленд.

У подне и увече у Бандар Сери Бегавану ври као у лонцу. Око шест часова по подне саобраћај је жив као у Петој авенији у Њујорку или на Јелисејским пољима у Паризу. Само педесетак километара јужније почиње густа прашума, прадедови домородаца који у њој живе били су ловци на људске главе.

У Брунеју се не плаћају никакви порези, а школе и универзитети похађају се бесплатно. Не плаћа се ни медицинска помоћ. За сваког има посла. Пензије су огромне, а кредити бескаматни. Ипак има и неких супротности. На пример, млади никако не успевају да помире западни начин живота са строгим законима ислама који ту владају. Уколико се некоме омакне да се пољуби на јавном месту, може да очекује затвор и од неколико година.

Султан је за свој народ, који је углавном исламске вероисповести, изнајмио у северној Аустралији фарму говеда на којој се узгаја 40 хиљада грла. Ранч Брунејаца у Аустралији већи је један и по пут од њихове земље.

Резиденција од 1788 соба

Готово све своје време султан проводи у новој краљевској палати која ће се сигурно наћи у Гинисовој књизи рекорда јер надмашује све што је досад изграђено. Његова резиденција има 1788 соба (Бакингемска палата у Лондону има 614). Девет стотина соба намењено је султановој породици и његовим рођацима.

Где год се погледа, блешти злато. Две куполе палате имају златне кровове. Материјал за њену изградњу и уређење донет је из целог света. Мермер је, на пример, из Италије, кристал за 650 лампи из Аустралије, санитарни уређаји од порцулана са позлаћеним металним деловима из Француске. Американци су овде заступљени својим постројењима за прихватање хеликоптера, а Јапанци најмодернијим електронским алармним уређајима. Кухиње су Немци опремили прибором за јело и машинама за прање посуђа.

Тако је Брунеј ових дана видео задивљени репортер италијанског магазина „Еуропео".

С. И.

ХИТ

УЗАЛУДНО ЧЕКАЊЕ (WAITING IN VAIN)

***Музика и текст:** Боб Марли*
***Изводе:** Боб Марли и Wailers*

I don't wanna wait in vain for your love
I don't wanna wait in vain for your love
From the very first time I blessed my eyes on you girl
My heart says follow through
But I know now that I'am way down on your line
But the waiting feel is fine
So don't treat me like a puppet on a string
'Couse I know how to do my thing
Don't talk to me as if you think I'm dumb
I wanna know when you're gonna come
See I don't wanna wait in vain for your love
I don't wanna wait in vain for your love
Couse if summer is here I'm still waiting there
Winter is here and I'm still waiting there
Like I say
It's been three years since I'm knocking on your door
And I still can knock some more
Ooh girl, ooh girl
Is it feasible I wanna know now for I have to knock some more
Ya seen in life I know there's lots of grief
But your iove is my releif
Tears in my eyes burn tears in my eyes burn
While I'm waiting while I'm waiting for my turn
See I don't wanna wait in vain for your love

ТАЛЕНТИ И ОБОЖАВАОЦИ

Данашње звезде светске сцене које обарају све рекорде по броју продатих плоча и изазивају право одушевљење младе публике тешко можемо да замислимо као тинејџере који купују плоче својих идола. Ипак, свако од њих имао је „своје" певаче који су, можда, пресудно утицали на њих. Модерни идоли признају (само за вас!) чију су плочу прву купили.

Ник Кершоу: „Your Song" – Елтон Џон
Холи Џонсон (Frenkie Goes To Hollywood): „Blackberry Way" – група Мове
Мерилин: „I Got You Bebe" – Сони и Шер
Мик Талбот (Style Council): „Baby Love" – The Supremes
Џони Мер (The Smiths): „Jeepster" – T. Rex
Стјуарт Адамсон (Big Country): Death Of A Clown" – Дејв Дејвис
Џорџ Мајкл (Wham) „The Right Thing To Do" – Карли Џајмон
И најзад, Пол Јанг (кога видите на фотографији) каже да је то била плоча **„Riders On The Strm" – The Doors**

ЛЕГЕНДА ЖИВИ

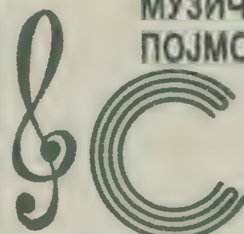
Захваљујући пословној брзини загребачке диско-куће Југотон, на нашем тржишту појавила се једна од тренутно најпопуларнијих плоча у свету – заједнички албум Боба Марлија и групе The Wailers који се зове „Legend". Албум је веома успешан пресек каријере краља јамајчанског регеа – Боба Марлија. Музика коју су свирали Марли и његови верни сарадници није била намењена само забави већ је носила и поруке једног народа, једног животног схватања и филозофије која је управо преко њиховог дела и рада бројних следбеника многима постала блиска. Марлијева прерана смрт никако није значила и заборав за његово дело. Светски успех албума „Legend" довољан је доказ за то.

ФРЕНКИ КАЖЕ ДОЛАЗИМ

После невероватног успеха који су постигли њихови синглови „Relax" и „Two Tribes" момци из групе Grankie Goes To Hollywood су у овом тренутку вероватно, најпопуларнија британска група. Њихов дебитантски албум „Welcome To The Pleasure Dome" који се на тржишту појавио 29. октобра дочекан је са великим занимањем. Поред већ познатих Frankie-тема албум садржи и нову верзију класике Бруса Спрингстина, „Born To Run". Предстоји му пут у Америку где слава екипе, коју из сенке зналачки воде продуцент Тревор Хорн и бивши новинар Пол Морли, ни случајно није велика као у домовини. У Холивуду ће играти у новом филму режисера Брајана де Палме који се, замислите зове „Holly Goes To Hollywod" (Холи иде у Холивуд)

МУЗИЧКИ ПОЈМОВНИК

САКСОФОН

дувачки инструмент на језичак у који спадају: сопранино, сопран, алт, тенор, баритон, бас и контрабас. У широкој употреби, мада све врсте нису подједнако заступљене.

СЕКЦИЈА

група музичара који у оквиру једног оркестра свирају на истом инструменту или инструментима исте породице

СИНГЛ

плоча пречника 17 центиметара предвиђена за брзину од 45 обртаја у минуту. Појавила се педесетих година и заменила некадашње стандардне плоче од 78 обртаја. Обично садржи по једну композицију на обе стране, свака траје 3–4 минута. Сингл је основни производ дискографске индустрије.

СЕВДАЛИНКА

народна песма из Босне и Херцеговине, лирског карактера, претежно љубавне садржине. Обележена је осећајношћу, распеваним мелодијским линијама у којима има мелизама и призвука источњачке музике.

СЛУХ

способност уха да запажа различите надражаје из области акустичних и физичких појава. Музички, дар чула да региструје и реагује и тако постане основа за примање музичко-естетских утисака. Обично се подразумева разликовање тонова по висини.

СОЛО

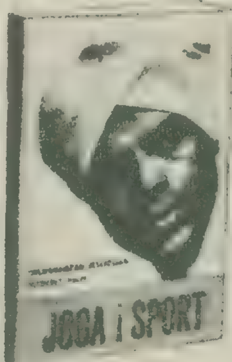
написана или импровизована деоница коју изводу један музичар оркестра или групе.

МАМА И СИН

Знате ли ко је најмлађи продуцент чије је име забележено на некој плочи рок музике? Један осмогодишњи дечак! Све ће вам бити јасније када чујете да се зове Шон Оно Ленон и да је син Џона Ленона и Јоко Оно. Свој продуцентски деби Шон је остварио у песми „It's Alright" са соло албумом своје мајке „Every Man Has A Woman". У овој нумери дечак и пева.

КЊИГЕ ЗА ВАШ УСПЕХ У ЖИВОТУ

1. A. M. Semorie:
„И ВИ МОЖЕТЕ ИМАТИ СУПЕР ПАМЋЕЊЕ"

– V изд. Програмирани приручник технике памћења и учења, којим можете вишеструко повећати своје памћење и способност учења.
I књига: „МЕТОДЕ И ТЕХНИКЕ ПАМЋЕЊА" (202 стр.) – **дин. 600.–**
II Књига: „ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА" (228 стр.) **дин. 600.–**
ПРАКТИЧНЕ, ЛАКО СХВАТЉИВЕ И СВИМА ПРИСТУПАЧНЕ МЕТОДЕ БРЗОГ, ЛАКОГ И ТРАЈНОГ УЧЕЊА И ПАМЋЕЊА свих врста података и знања.
Комплет (обе књиге заједно) **дин. 1100**
формат 17 × 24 цм. 430 стр. преко 150 илустрација, 15 самотестова

2. S. Yesudian – E. Haich:
„ЈОГА И СПОРТ"

– Комплетан, практичан и веома приступачан приручник ХАТХА ЈОГЕ, древне и широм света потврђене јединствене уметности Истока стицања и очувања доброг здравља током целог живота.
Ко жели ДОБРО ЗДРАВЉЕ, ЛЕПУ ЛИНИЈУ, ПСИХИЧКИ МИР И СНАГУ треба да проучи сву веома распрострањену књигу преведену на 19 језика света у преко два милиона примерака.
Цена дин. 600.– џепни формат, 224 стр. преко 70 илустрација

3. S. Yesudian:
ЈОГА И ЗДРАВЉЕ"

– Виши курс ХАТХА ЈОГЕ, наставак књиге „ЈОГА И СПОРТ". Програмирани приручник примене најбољих метода Хатха Јоге за сваку седмицу у години.
СПЕЦИЈАЛНИ РЕГИСТАР и ДИЈАГНОСТИЧКИ ИНДЕКС за преко 140 обољења омогућују ефикасну примену најбољих метода за поједине органе и обољења. **Цена дин. 600.–** џепни формат, 220 стр. преко 250 илустрација. Комплет (обе књиге „ЈОГА И СПОРТ" и „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ" заједно) **дин. 1100.**

Све су књиге штампане латиницом, на фином офсет папиру са корицама у више боја.
ГАРАНЦИЈА: Сваком незадовољном читаоцу наших књига одмах враћамо новац, ако неоштећену књигу врати у року од пет дана након пријема.
Код испоруке за иностранство зарачунавамо поштарину и паковање.

БИБЛИОТЕКА САЗНАЊА

НАРУЏБЕНИЦА – ЗАБ.

1. СУПЕР ПАМЋЕЊЕ .... ком.
2. ЈОГА И СПОРТ .... ком.
3. ЈОГА И ЗДРАВЉЕ .... ком.

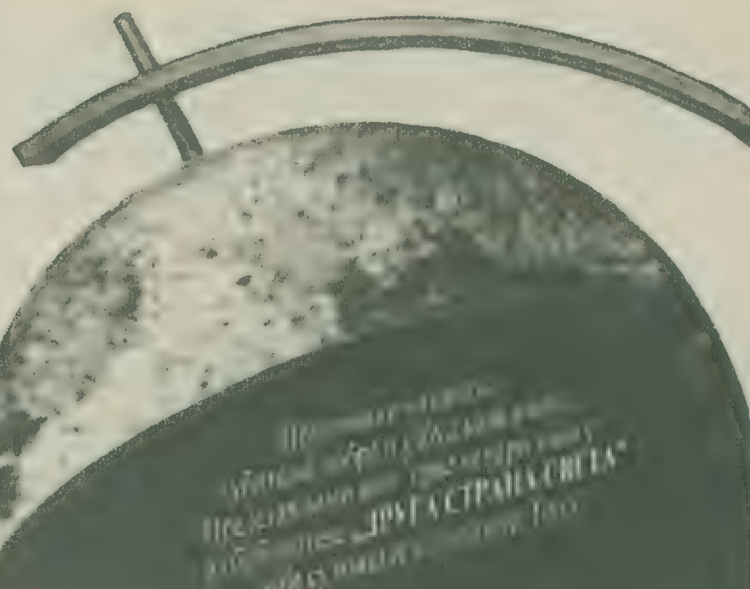
Име и презиме ____________________

АДРЕСА НАРУЧИОЦА (испунити читко, ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)

Улица и број ____________________

Пошт. бр. и место: ____________________

КЊИГЕ ПЛАЋАТЕ ПОУЗЕЋЕМ – ПОШТАРУ КОД ПРЕУЗИМАЊА
Наручите на адресу:
„БИБЛИОТЕКА САЗНАЊА", п. п. 20/70, 11031 БЕОГРАД

1. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НЕСРЕЋЕ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА

[illegible] мирских катастрофа.

2. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОГРЕ[illegible]

[illegible] кама и заблудама.

3. НАЈЗЛОГЛАСНИЈЕ СВЕТСКЕ УБИЦЕ

Ужасавајуће приче о најзлогласнијим злочинима који су икада извршени. Најкрволочније убице из целог света нашле су своје место у овој књизи, а њихови језиви „подвизи", од којих се људима леди крв у жилама, остаће заувек забележени као опомена свим генерацијама.

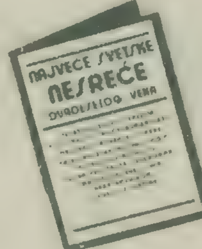
4. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ВАРАЛИЦЕ И ЛОПОВИ

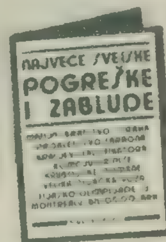
Читава галерија најразличитијих ликова може се срести на страницама ове књиге – од симпатичних ситних преваранта и скитница, па до криминалаца светског калибра. Овде ћете срести највеће светске лупеже, пљачкаше, варалице, хохштаплере, фалсификаторе, авантуристе..

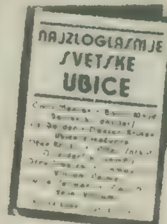
Књиге су превод са оригиналних енглеских издања и можете их имати у својој библиотеци одмах након њиховог огромног успеха у Великој Британији, Америци и Аустралији. Књиге су луксузно опремљене: тврд повез, пластифициране корице у боји, 200 страница, латиница, формат 15 × 21 цм. Обиље аутентичних фотографија и илустрација.

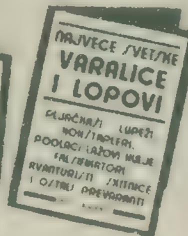
Цена једне књиге 600.- динара.

Испорука одмах, поузећем

У припреми су и следеће књиге
из библиотеке **„ДРУГА СТРАНА СВЕТА"**:

5. **НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЕКСЦЕНТРИЦИ И ОСОБЕЊАЦИ**
6. **НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ САБЛАСТИ И ДУХОВИ**
7. **НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ**
8. **НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ ЛЕТЕЋИХ ТАЊИРА**
9. **НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НАКАЗЕ**
10. **ЧУДНО АЛИ ИСТИНИТО – најневероватнији новински чланци из целог света**

И ове књиге такође можете поручити сада а добићете их и платити када изађу из штампе – крајем ове и почетком следеће године

НАРУЏБЕНИЦА – ЗАБАВНИК

Овим неопозиво наручујем поузећем следеће књиге

1. **НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НЕСРЕЋЕ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА** ________ комада
2. **НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОГРЕШКЕ И ЗАБЛУДЕ** ________ комада
3. **НАЈЗЛОГЛАСНИЈЕ СВЕТСКЕ УБИЦЕ** ________ комада
4. **НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ВАРАЛИЦЕ И ЛОПОВИ** ________ комада

и књиге под редним бројем 5 6 7 8 9 10 (заокружити редни број)

____
(име и презиме)

____
(поштански број и место)

____
(улица и број)

Наручите на адресу: „ДРУГА СТРАНА СВЕТА" 34000 КРАГУЈЕВАЦ, Лоле Рибара 8
Књиге можете наручити и директно телефоном 67-940 (034)

КО ЋЕ БРЖЕ, КО ЋЕ БОЉЕ, КО ЋЕ ДАЉЕ...

ПАЖЊА, НАПАСТ СКАЧЕ

КАД БИ БИО ЈАК КАО МРАВ, ЧОВЕК БИ ДИЗАО ВИШЕ ОД ТРИ И ПО ТОНЕ

Највећа измерена брзина кретања животиња у километрима на сат.

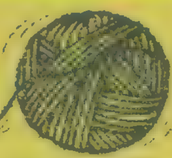

Атом-мрав, освајач златне медаље у дизању тегова.

Како би то изгледало када би на олимпијадама учествовале и животиње? Спортисти не би освојили ни једну једину медаљу!

Да се на борилишту, као дизач тегова, појави сићушни мрав и подигне камичак од 0,1544 грама гледаоци би га извиждали ако не би знали да ово створење тешко само 0,0028 гра-

Живот је прича, прича је живот

КРОЗ МЕЋАВУ

НАЈЕДНОМ СУ СЕ ОГЛАСИЛИ ВУКОВИ. ЗАВИЈАЛИ СУ У НЕПОСРЕДНОЈ БЛИЗИНИ...

Те далеке 1951. године на Влаци Ченгића у подножју Велебита снег се појавио неуобичајено рано. Сточари из Буковице, једини становници овог подручја, нису се још били спустили са својим стадима у ниже, топлије пределе.

На испаши је било више од 1500 оваца и коза. Са десетином чобана који су чували ово стадо била су и два десетогодишња дечака Марко и Славко.

Прве пахуљице снега које су почеле да промичу увече 17. новембра нису узнемириле чобане. Вишегодишње искуство их је учило да опасност од већих снегова долази тек с почетком децембра, а они ће у то време већ бити код куће.

Уз ватру, Марко и Славко су слушали причу старих, искусних чобана о њиховим сусретима с вуковима.

Пред поноћ, снежна олуја је постала тако снажна да се више није могло изићи из колибе. Безбрижне приче су замукле. Како се са стадом извући из мећаве?

Јутро су дочекали на ногама. Снежна олуја није јењавала. Дан који је свитао није обећавао ништа добро.

Стоку у торовима већ су биле прекриле дебеле наслаге снега. Хране коју чобани у јесен припремају стаду за овакве прилике још није било. Ни чобани у колиби нису имали никаквих залиха. Требало је брзо потражити излаз из ове ситуације: пробити се кроз снежни „обруч" у правцу југа? Изгледи за извлачење целог стада нису били велики. И, шта с дечацима? Повести дечаке било би исувише ризично. Сметови су већ били и виши од њих... Одлучили су да дечаци остану у колиби, а да чобани са стадом покушају пробој. Марку и Славку су обећали да ће по њих доћи још истог дана, предвече, а дотле има довољно хране и дрва.

Торови су отворени. Животиње су, жестоко се опирући, полако излазиле у снег, као да нешто зло предосећају.

Ноћ, вукови...

Тог јутра у селу је дигнута узбуна. Велебит и Пљешевица обавијени снежним облацима испунили су све живо страхом за судбину деце, чобана и стада.

Сељани су одлучили да пођу у помоћ. Најјачи мушкарци са стрепњом су кренули у сусрет својима. На челу колоне газио је Марков отац Вујо.

Већ на пола пута Вујина група наишла је на неколико коза и оваца које су успеле да се пробију кроз мећаву и без помоћи чобана.

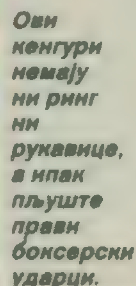
Сат касније сусрели су и прве чобане који су натчовечанским напором покушавали да спасу све козе и овце (после ће се видети да у томе нису успели; неколико десетина животиња остало је завејано у сметовима на Влаци Ченгића).

Чобани су испричали шта се збива у планини. Кад је чуо да су дечаци остали сами у колиби, Марков отац се одвојио од скупине и потрчао спотичући се о сметове.

– Вујо, сачекај да се договоримо! Сви ћемо поћи! – повикали су остали.

Вујо ништа није чуо. Није осећао буру која му је сипала снег у лице.

У сутон, Вујо је успео да се пробије до колибе.

Ови кенгури немају ни ринг ни рукавице, а ипак пљуште прави боксерски ударци.

ма диже терет који је 52 пута тежи од њега самог. То је исто као да човек од седамдесет килограма диже више од три и по тоне! Чак ни најснажнији дизачи не могу да подигну више од двеста до триста килограма.

Ако бисмо на стадион довели афричког скочимиша, аустралијског гербила или америчког кенгур-пацова, стадион би морао да буде у полумраку, осветљен само црвеном светлошћу. Под њом једино можемо посматрати ове ноћне животиње, а да им не сметамо. Тада бисмо их видели како усправљене стоје на задњим ногама док су им предње пријубљене уз груди. Наш сићушни атлета би се у чуду неколико пута осврнуо око себе, а онда би преплашено скочио. Афрички скочимиш би се приземљио тек после једног метра, а сам је дугачак свега десетак центиметара. Скок кенгур-пацова био би дужи од четири метра иако је од свога рођака са црног континента само нешто мало већи.

Џиновски црвени кенгур, висок готово као човек (око 160 cm) као од шале може да скочи три метра у висину, а девет у дужину. Рекордер је велики сиви кенгур, висок око метар и по. Он је по тврђењу директора франкфуртског зоолошког врта Бернарда Грзимека, скочио удаљ тридесет метара и педесет центиметара!

Спринтери у савани

А антилопе! Када беже од непријатеља оне скачу и по три метра у висину и десет у дужину. А тек мајмуни! Наши најближи рођаци, човеколики мајмуни гориле, шимпанзе и орангутани с лакоћом скачу с једне крошње на другу и прелазе раздаљину од двадесет и више метара.

Све то није ништа у поређењу с једним малим досадним инсектом – бувом. Најновија истраживања израелских научника показала су да је ова напасница, пошто је временом изгубила крила, довела до савршенства „технику" скакања. Бувица од један до два милиметра која најрадије „станује" на пацову, може да скочи и 180 милиметара. Она због које се ми понекад чешемо (дугачка 2-3 милиметра) скаче увис и по 33 центиметра.

Човекови резултати који у скоковима увис износе 2,39 метара, с мотком 5,94, удаљ 8,90 – у поређењу са овим бувиним доиста су више него скромни.

Ни у трчању човек не стоји баш славно. Сетимо се само гепарда који у финишу свог „спринта" у савани за пленом постиже брзину од 120 километара на сат. Он би свакако освојио златну медаљу. Сребро би припало газели која, преплашена, бежи од непријатеља брзином од 100 километара на сат. Бронзану медаљу би добио ној, највећа данашња птица која не може да лети, али зато трчи брзином од 80 и више километара на сат. За њим много не заостају ни антилопе и козорози. Жирафа која смешно трчи подижући истовремено две ноге са исте стране и стално се клати, достиже брзину од 65 километара на сат. Педесет километара је највећа брзина зебре, а тигрова и лавова четрдесет пет. Нико не би рекао да на изглед трапави и лењи мрки медвед може да трчи истом том брзином. А сви они надмашују најбрже људе – спринтере које ноге могу да понесу највише 36 километара на сат и то само стотинак метара.

Водени револвераш

У животињском свету постоје и непогрешиви шампиони у стрељаштву. То је риба – стрелац која настањује слатке и слане воде југоисточне Азије и Аустралије. Ова рибица од својих 15-20 центиметара доплива до саме површине воде и чим угледа неког инсекта једним погледом оцени на којој је удаљености плен и онда избаци снажан млаз који бубу зачас збаци у воду. Откуд риби овај водени пиштољ? Два америчка научника Џорџ Мејерс и Хју Смит, установили су да се у непцу рибе налази један уздужни жљеб који се претвара у цевчицу пречника два милиметра када риба прилуби свој меснати језик. Врх језика има улогу вентила који подешава проток воде. Дизањем и спуштањем поклопаца шкрга риба убацује воду у цев свог „револвера" и подешавањем притиска одређује домет и убојитост „воденог метка". Усна шупљина служи јој као резервоар за воду и комора за компресију. Овим својим оружјем риба-стрелац у стању је да погоди плен на удаљености од метар и по – десет пута већој даљини него што је она сама дугачка.

Посматрање стрељачког надметања ових рибица представља уживање, али то се никако не би могло рећи када је реч о змијама, а и оне су изврсни стрелци. То су пре свега афричка црноврата кобра, јужноафричка змија Haemoachatus haemoachatus и једна азијска рођака кобре наочарке. Све три змије су веома агресивне. Када се нађу пред човеком или пред неком другом животињом оне избаце јак млаз ваздуха, а с њим заједно и отровну пљувачку и то на удаљеност од два до три метра. С милиметарском тачношћу погађају очи жртве која од отрова ослепи.

Животиње рекордери, за разлику од човека, припадају различитим врстама, а „дисциплине" у којима су се усавршиле у ствари им омогућавају да преживе. Њихове „спортске могућности" резултат су еволуције која је трајала стотинама милиона година. Човек, Homo sapiens појавио се на земљи „недавно" у поређењу са неким животињским врстама или инсектима који постоје већ 300 милиона година.

Можда ће, кад „остари" још којих стотинак милиона година, и човек скакати по 50 метара, и трчати као антилопа, што „Забавник" неће пропустити да забележи.

Весна Минић

Срце му је тукло, више од стрепње него од напора кад је грунуо на шкрипава дрвена врата.

Марко и Славко су седели поред ватре мирно очекујући помоћ.

Шта предузети даље? Снежна олуја се није смиривала. Хране је било још за један оброк. Дрва су била при крају. Ноћ се полако спуштала.

Вујо је решио: морају кренути истог часа ка најближем насељу, седам километара у правцу северозапада.

На брзину су појели оно мало хране што се још затекло у колиби, обукли све што су имали и кренули у ледену, олујну ноћ. На челу тројке корачао је Вујо. Скривајући се иза његових широких леђа Марко и Славко су лакше издржавали ударе ветра и снега. Сметови су на појединим местима били толико високи да се преко њих није могло! Морали су их заобилазити. Снег ношен буром отежавао је и дисање.

Више се није видео прст пред оком. Од завијања ветра ни сами себе нису чули. Вујо је узео дечаке за руке.

Наједном су се огласили вукови! Њихово завијање, у непосредној близини, уплашило је дечаке. Вујо их је храбрио.

Први је поклекнуо Славко. Тражио је да се одмори. Вујо је добро знао шта то значи. Узео је Славка у наручје и наставили су даље. Нису прешли ни десетак корака, а посустао је и Марко. И он је тражио одмор. Вујо је и њега подигао и понео.

У једном тренутку Славко је завапио:

– Вујо, молим те, остави ме, а ви идите. Хоћу да спавам!

То је улило нову снагу Вуји. Шта би комшија Никола о њему мислио да остави његовог сина! Не, то не, као у бунилу понављао је Вујо наглас.

Упомоћ!

Колико је још до првих кућа? Колико је сати? У нормалним условима прелазио је тај пут за нешто више од једног сата, а сад? По својој рачуници, кренуо је пре три сата отприлике. Споро напредује али ипак се креће, куће Перића би морале бити ту негде, близу...

Илустровао Михаило Беновић Тикало

Дечаци су углас цвилели да их барем за тренутак спусти да се мало одморе. Када би наишао на погодан заклон, спуштао их је тек толико да мало одмори руке, да се излува и прикупи снагу за даље. Да није, можда, кренуо у погрешном правцу? Та мисао га је разједала. По оваквом невремену то се лако могло догодити. Ако је тако – изгубљени су!

Изненада се појавио трачак наде. Као да је назрео светлост? Осетио је да не може даље. Спустио је дечаке, протрљао руке, удахнуо и последњом снагом повикао:

– Упоомоооћ... Пооомоооћ...

У међувремену, група која је кренула из села нашла је празну колибу. До јутра су тражили и дозивали Вују и дечаке. Узалуд. Вратили су се у село.

Пролазили су сати, прошао је цео тај дан. Забринуте погледе пут планине заменили су лелеци.

Четвртог дана од нестанка Вује и дечака време се смирило. Негде око подне – ето њих! Вујо и дечаци стигли су у село!

Како су се извукли?

Када је, оне ноћи, повикао у помоћ, Вујо није знао да су надомак кућа Перића. Учинило му се да чује гласове, а онда је вика људи допрла из непосредне близине. Мало затим четворо људи се нашло крај њих. Узели су изнемогле и промрзле дечаке у наручје и кренули најближој кући. Вујо је имао још снаге да сам корача.

Код Перића су остали три дана, а четвртог, кад се разведрило, и када су се дечаци опоравили, кренули су у своје село.

Тодор Ђук

ГЛИФОРД Д. СИМАК

ШЕТЊА УЛИЦОМ ГРАДА

Прикочио је и отворио врата црног мерцедеса.

- Знаш шта треба да радиш? – упитао је Џо.

– Треба да идем полако улицом све док ми неко од вас не каже да је доста. Имате ли у овој улици своје чуваре?

– Да. Гледају шта радиш, не покушавај поново да бежиш!

– Не волим то што радим!

– Па то је одличан посао. Само шеташ улицом.

– Јесте, али ви ми наређујете којом улицом треба да идем, где да скренем, где да гледам. Не могу то више да поднесем! Раније сам могао да живим по својој вољи!

– Зато сада редовно једеш, имаш где да спаваш, имаш новац. А поред тога већ смо ти објаснили да помажеш људима. Болесним људима!

– Откуд ја знам да је то што ви кажете истина! Ви и тај из Вашингтона. Ја се у то не разумем. Чак нисам разумео ни шта ми је објашњавао!

– Идеш или треба да те избацим из кола?

Угледао је месингану плочицу: Лавсон – Крамер адвокат. Скренуо је нагло у капију и потрчао уз степенице.

– Морам одмах видети адвоката! Имам новац, погледајте...

– Имате ли заказано? – упита секретарица.

– Ништа нисам заказао, али ми треба адвокат. И то одмах.

Врата су се отворила а на прагу је стајао црни мушкарац.

– Ви сте адвокат? Хоћете ли ми помоћи?

– Пробаћу. Седите. Ваше презиме?

– Фос, Ерни Фос. Али то није важно...

– Адреса?

– Немам адресу, некада сам имао, имао сам и пријатеље Сузи, Јосипа Павиана, Цека...

– Шта је ваш проблем?

– Они ме држе, контролишу, нигде ме не пуштају... Џо Чарли, Роси и ови из Вашингтона, из владе. Не дају ми да се вратим кући!

– Како то мислите, држе вас и не пуштају? Шта сте урадили?

– Ништа, ... они кажу да имам ту ... ЕМАНАЦИЈУ ...

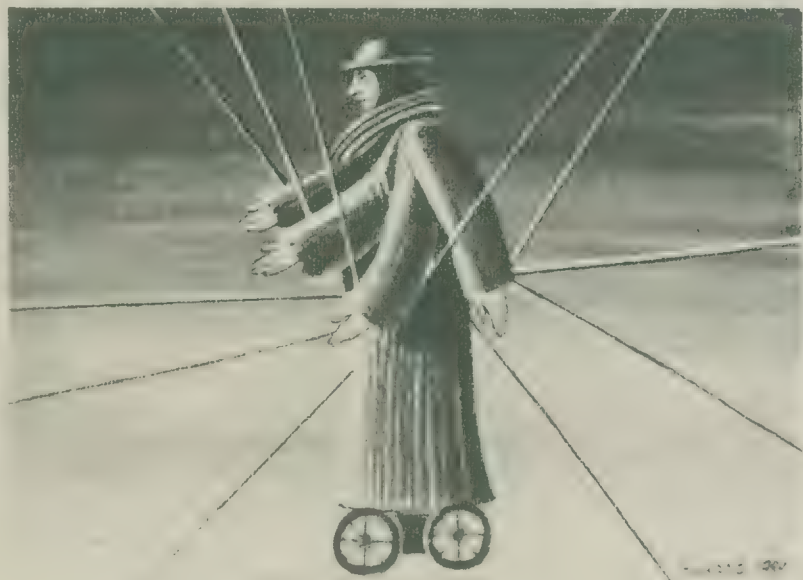
– Шта имате? Не разумем!

– Еманацију, лечим људе!

– Ви сте лекар?

– Нисам лекар? То је нешто у мени, када прођем поред некога он одмах оздрави! Ако имате кијавицу... или нешто друго... ја вас могу...

– Хвала, нисам болестан! Знате шта, изађите у чекаоницу, позваћу вас.

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

Ерни је видео како адвокат диже телефонску слушалицу. Отворио је улазна врата и потрчао степеништем доле. Ту су га већ чекала двојица стражара.

– То је било врло глупо Ерни. Зашто си то урадио?

– Није ми поверовао. Хтео је да те-

КИКУЋИ КАН

КОПЉЕ НАКАМУРА

Накамура Шинбеи, генерал у служби Мацујаме Шинсукеа, господара земље Сешухан, био је велики ратник који се прочуо у Пет централних провинција. Међу људима кнезова који су у то доба владали покрајинама Цуцуија, Мацунаге, Аракија, Ваде и Бешјоа био је познат као „Копље Накамура" и не беше никога ко за њега није чуо. Толико је Шинебеи, с тешким копљем у руци, на челу или у позадини, ређао подвиге један за другим.

Када је излазио на бојно поље, његова појава била је као диван цвет или раширени сунцобран. Имао је бујну црвену перјаницу од дуге длаке која му се спуштала низ рамена, као ватра, красећи му одећу, и носио је китњасти, златом украшени шлем. Не беше блиставије прилике ни међу нама ни код непријатеља.

– Црвена перјаница! Златни шлем! – преплашено су викали непријатељски ратници бежећи од Шинбеијевог копља.

Илустровао НЕНАД МИРКОВИЋ

Када би наши били надвладани, стајао је чврсто, као што стена стоји пркосећи разбеснелим таласима и навалу непријатељске силе задржавала је тада његова црвена перјаница. Колико то беше охрабрење за нас! Опет, кад као олуја налетимо на непријатељске ровове, напред је сијао китњасти златни шлем. Тако су црвена перјаница и златни шлем „Копља Накамуре", као цвет на бојном пољу, били знак за опасност непријатељу, а за нас велики знак охрабрења.

Господине Шинбеи, имам велику молбу. – Пред Шинбеијем је стајао млад самурај који тек што је постао пунолетан.

– У чему је ствар? Какву молбу? ворника, [illegible] никакве церемоније. Шинбеи заш[illegible]гледа саговорника?

Тај млади самурај био је син конкубине Шинбеијевог господара Мацујаме Шинсукеа и Шинбеи се бринуо о њему од раног детињства као о свом детету.

– Само једно бих хтео да молим. Сутра је моја прва борба и хтео бих да се истакнем. Молим Ваше господство да ми позајми одећу са црвеном перјаницом и златом опточени шлем. Желим у томе да изађем пред непријатеља и да га уплашим.

– Ха, ха, ха, ха, безначајна ствар – насмеја се гласно Шинбеи. Годила му је детињаста жеља саговорника. – До-

лефонира полицији или можда психијатру? А ја имам своја права, знате, имам права!

– Сигурно да имаш! Све је то легално. Ти си запослен у државној установи. Имаш врло добар и лак посао. Само шеташ. Мало је људи који добијају добру плату за шетњу улицама града!

Цо је бесан ушао у собу.

– Опет је хтео да побегне!

– Требало би да имамо више разумевања за њега – приметио је Чарли – изолован је већ толико времена. Он покушава да се врати својој кући.

– Каквој кући? Он никада није имао свој дом. Спавао је на улици или у прихватилишту. Крао је чим би му се указала прилика. Претресао је канте за ђубре да нађе храну.

– Не заборави, колико нам значи. Сваки његов корак лечи десетак људи.

– Знаш некада ме је страх, све то радимо напамет. Па та његова особина није још испитана. Није објашњено порекло...

– Резултати су очигледни! Он чак смирује и епидемије! А ми, који стално боравимо у његовој близини, треба да постанемо бесмртни!

Телефон је зазвонио. Цо се јавио. Слушао је пажљиво, а затим без речи спустио слушалицу и сео тупо гледајући у под.

– Шта ти је Цо? С ким си разговарао?

– Звао је Роси, хтео је да нас упозори, то је грешка, једна страшна грешка...

– Ми смо нешто погрешили?

– Нисмо ми, они, цела та владина акција, то је фатална грешка. Ерни не лечи људе, он их убија!

– Шта то причаш Цо! У свим местима у којима је боравио, људи су оздрављали, чак и они безнадежно болесни!

– Роси каже да су у граду, где је живео пре четири године, људи почели да умиру као муве. Здрави људи и то сви, са којима је био у контакту. То траје већ неколико недеља. Град је затворен, нико не може ни ући ни изаћи. Влада то држи у тајности.

– То мора да је нека грешка Цо!

– Роси каже да је Ерни носилац неког непознатог вируса, који убија све остале вирусе и бактерије, не трпи конкуренцију, хоће да има сваки организам за себе. Ту се усељава и почиње да се множи. Човек се једно време осећа потпуно здрав, имун је на све болести...

– Ако је то истина, помисли колико људи...

– Роси је много ризиковао да нама то јави, они га сигурно већ јуре... неће допустити да јавност сазна... замисли панику... Ако су сазнали за телефон...?

– Сигурно већ знају, сви наши разговори се снимају. Сада ће и нас покупити! Толико смо времена провели са Ернијем... сигурно смо и ми заражени, сигурно смо и ми носиоци...

– Њима то није толико важно.

Важно је да ми знамо. Можемо проговорити. Они то неће допустити.

– Цо, кажеш да умиру после четири године... значи имамо толико времена, ти, ја и остали. Ако нас ухвате, те последње године ћемо провести у изолацији, ко зна где.

– Треба одмах побећи. Знам добро место. Никада никога тамо неће наћи. Тамо нико не живи.

– Узми мој ауто Цо и бежи! Ти имаш породицу.

– А ти?

Морам рећи осталима. Ја немам никога. После ћу се побринути за себе и за Ернија...

бро ме слушај. Ово одело и шлем, то је Накамура Шинбеи. Ако ставиш на себе те ствари, можеш да нас предводиш и улијеш нам храброст – рече Шинбеи и још једном се гласно засмеја.

Сутрадан, на једном делу поља Сецу, снаге Мацујаме укрстише мачеве са плаћеницима Јаматоа. Као и увек, док му се китњасти златни шлем пресијавао на сунцу, гледајући постранце на непријатеља и обуздавајући коња уздама, блистави ратник налете на непријатељске редове. Као кад се веје жито, једно непријатељско крило се расу. Само што је ратник са црвеном перјаницом једном ударио копљем већ су тројица-четворица војника били прободени, а он се, лагано јашући, врати у наше редове.

Тог дана, у црном простом кожном оклопу, са гвозденим шлемом на глави, Накамура Шинбеи је са изразом дивљења гледао за ратником с црвеном перјаницом. Осетио се поносним када је видео какву снагу у себи носи његова појава. Желећи да се и он огледа, попе се на коња и полете на непријатеља. Исти они редови који су се поколебали пред црвеном перјаницом стајали су сад пред Шинбеијем спремни за борбу и без икаквог страха. Штавише, они које је црвена перјаница „Копља Накамуре" натерала у бекство, стајали су сад гневни, са жељом да се на овом ратнику у простом црном кожном оклопу освете за горко осећање кукавичлука.

Шинбеи осети разлику између овога сада и онога на шта је био навикао. Увек је непријатеља пред њим обузимао страх као кад се стадо оваца узмува и укочи пред тигром. Толико би се ускомешали и изгубили контролу да их је тада без много труда пробадао копљем. Данас су, као прави борци, чврсто стајали и сваки од њих се супротставио с неизмерно већом снагом Шинбеију. Није му било лако чак ни са само двојицом-тројицом. Непријатељска копља су већ успела да га окрзну и Шинбеи је све очајније размахивао мачем. Чак је уложио двоструко већу снагу него обично, али без успеха. Само за трен мисао му одлута и осети у срцу нешто нејасно, као кајање због тога што је шлем и перјаницу тако лако дао, и у том тренутку прободе га непријатељско копље.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ИЗДАТИ ПРОПИС	ВОЈНИЧКИ ИЗВЕШТАЈ	ЈЕЗЕРО У СССР-У	ДЕО ЖЕЛЕЗНИЧКЕ СТАНИЦЕ	БЕСКРАЈНО ДУГО	СИТАН НОВАЦ, СИТНИНА	ПРОИЗВОД ТКАЊА
ПРЕВИД							
РАЊЕНА ОСОБА							
МУЗИЧКО СЦЕНСКО ДЕЛО							
ПРИКЛАДАН, ПОДЕСАН / „СУМПОР"							
						ОМЕЂИТИ, ОГРАДИТИ	
ИМЕ ДЕ БЕРЖЕРАКА / СПЛИТ			МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕНОС ОБРТАЊА КОД ВРАТИЛА	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ / ДЕМОТАВАТИ СЕ			
ПРВО СЛОВО АЗБУКЕ		РЕКА У СССР-У / РАДНА ЗАЈЕДНИЦА					
СЕВЕРНОАМЕРИЧКИ ЛОВАЦ ДИВЉАЧИ							ЧЛАНОВИ ПОРОДИЦЕ, УКУЋАНИ
ИЗРАЂЕВИНА							
	ДЛАКАВОСТ, МАЉАВОСТ	ЗНАК ЗА ИСЛАНД / НАЈТВРЂЕ ГВОЖЂЕ			СУГЛАСНИК И САМОГЛАС / РАЗГРТАТИ ВАТРУ		
НАШ КОМПОЗИТОР СТАНОЈЛО							
ДЕВОЈКА ЗА УДАЈУ							
ПРИПАДНИК НАРОДА У СССР-У / „ФУНТ"							
ОБАВИТИ ОКО ЧЕГА / ПРОБАВЉАТИ ХРАНУ							ГРАД У ЕТИОПИЈИ
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА / НУЛА			ЗНАК ЗА СИСАК / СОЈ, ПАСМИНА			„АМПЕР" / ПРИБОР ЗА ШИБЕ	
					КОЊСКА СНАГА / ПЕПЕЉАСТИ		
ХАРПУН / ТОНА		РАДИЈУС / НАШЕ ОСТРВО		РЕЧНА РИБА / ЗВУК, ГЛАС			
ГРАД У СТАРОЈ КИЛИКИЈИ	НЕПОБИТНА ЧИЊЕНИЦА						
ИСКРЦАЈ РОБЕ							
ПОСТАЈА							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: шампион, оправка, страст, новинар, пилот, ЛО, шуме, ан, Тот, т, Киригин, узе, о, е, Ла, срам, Имотски, Н, Сакар, „Кантрида", ров, „Вен", Аким, Варајић, алинеја, нав, нар, ерата, и, Сињ, цст, Ахен, пи.

ЦЕО РОМАН – ЈЕДНА РЕЧЕНИЦА

КО СУ НАЈБОЉ
ПЛАЋЕНИ ПИСЦИ
САЗНАЋЕТЕ У ИД
БРОЈУ „ПОЛИТИК
ЗАБАВНИКА"

Жири наградне игре „Сва слова" управо завршава рад. Стигло је више од 9000 ваших реченица међу којима ће бити одабране три најбоље. Имена најбоље плаћених писаца на свету објавићемо у следећем броју. До тада, ево још неколико прилога који, истина, не одговарају пропозицијама али су занимљиви на свој начин.

Еника Мађар из Зеленике поручује: „Забавниче, ти си мој друг" а ми јој одговарамо: Еника, ти си наша другарица. Весна Обрадовић из Ђурђина, очигледно није срочила реченицу по правилима, али је написала лепу мисао: „Слобода је живот". Миленко Видовић из Сивца пише на купону за наградну игру: „Ова игра је лепа, баш је за неке мислиоце".

Војислав Обрадовић из Београда је рекордер по броју послатих прилога – послао нам је 42 реченице. Можда је с толико труда могао да пошаље мање бољих реченица.

Ево дела писма Голуба Миладиновића, учитеља из Шњеготине Горње:

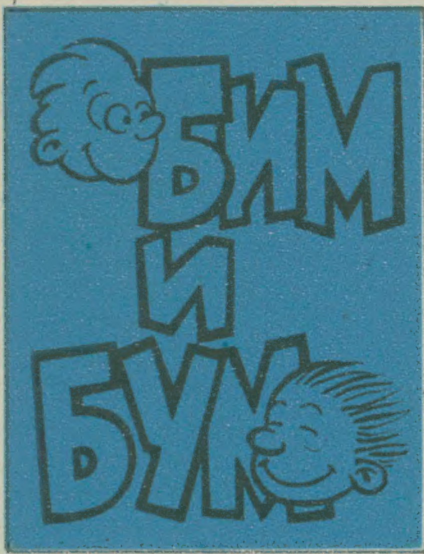
„Ово што ви називате новом игром и мене је одушевило. Каква дивна прилика за једног учитеља (који чак није ни то, него некакав наставник разредне наставе) да, трагајући за скривеним језичким благом, уз задовољство открића лепоте матерњег језика, поправи и свој материјални положај у друштву за читава три стара милиона. Шала на страну, али ја покушавам да и своје ђаке-основце увучем у језичка истраживања, у сваку игру која развија стваралачке способности..."

Учитељ Миладиновић нам је послао цео роман „ДЛЕ, ГЛЕ ЦВЈЕТИЛЕТ" написан у једној јединој реченици! Роман има 75 страна а објавио га је Клуб стваралаца „Едо Блажек" из Теслића. Роман је прича о девојчици Данијели. Писац у овом роману-реченици користи сва слова (истина, не према правилима наше игре) али и силно богатство речи нашег језика. Роман се не уклапа у пропозиције наше игре, али ће га можда разматрати жири за књижевну награду „Политикиног забавника".

Ево и неколико реченица које је жири одабрао за објављивање:

„Нићо, чежњиво гледаш фотељу, а Ђура и Мика хоће позицију себи", пише Будимир Пуљаревић из Зенице; „Фијуче кошава над оџацима а Иља у гуњу журећи уђе у суху и топлу избу", јавља Бранко Делић из Новог Београда, а реченица његове суседе Милеве Јовановић подсећа на већ познату несташицу црног напитка па каже: „Хаџи Ђера је заћутао и бацио чежњив поглед на шољу с кафом". Ауторима ових реченица припада по 1000 динара нето, али као што смо раније рекли, и ове реченице улазе у шири избор за награде.

Које и чије реченице је жири наградио читајте у следећем броју „Политикиног забавника" који излази 14. децембра ове године.

БИМ
И
БУМ

ДА ЛИ ЈЕ СТИГАО НЕКИ ПАКЕТ ЗА МЕНЕ, ГОСПОЂО?
ЈЕСТЕ, ИНСПЕКТОРЕ, И ТО ИЗ НЕКЕ МНОГО ОТМЕНЕ РАДЊЕ!
ПШШ...
A. De Cesare

ЕВО, ПОГЛЕДАЈТЕ... НАЈНОВИЈИ МОДЕЛ КУПАЋЕГ КОСТИМА!
ОХ, БАШ ЈЕ СЛАДАК... МОГЛА БИХ ДА НАШТРИКАМ ТАКАВ КАПЕТАНУ!

ПОГЛЕДАЈ ШТА САМ НАПРАВИО!
НЕ САДА! БОЉЕ ХАЈДЕМО НА КУПАЊЕ!

ХИ-ХИ-ХИ! СА ТИМ ШТРАФТАМА СИ ПРАВА ПРУГАСТА ЗЕБРА!
ЈЕ Л'? БОЉЕ И ТО НЕГО БИТИ ДЕБЕЛО ПРАСЕ К'О ТИ!

ОДОХ ДА СЕ БУКНЕМ... ШТА?

ЕВО ВАМ ЗБОГ ВАШИХ ГЛУПИХ ШАЛА!
ЈАО... МАМА...
НИСМО МИ...

ОТКУД ОНДА МОЈА КАПА НА ГЛАВИ ТОГ ДЕБЕЛОГ ПРАСЕТА?
ТО ЈЕ БАМ УРАДИО!
© 1984 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

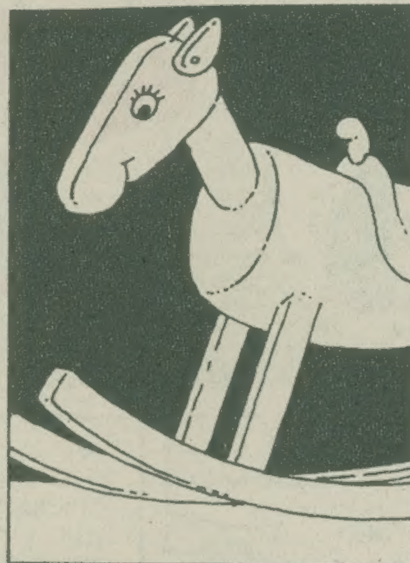

А САДА ДОБРО МАЗАЊЕ, ПА ОНДА НА СУНЦЕ!

САМО ПАЗИ НА РАЗМАК ИЗМЕЂУ ТРАКА!
333...
СКИНУЋЕМО ИХ ПРЕ НЕГО ШТО СЕ ПРОБУДИ!

УФ, БАШ САМ ДОБРО ОДСПАВАО! ОСЕЋАМ КАКО МЕ ЈЕ СУНЦЕ УХВАТИЛО!

?
?
А ТУ СИ, ЛЕНШТИНО! РЕК'О СИ ДА ИДЕШ НА КУПАЊЕ А ТИ ЧМАВАО ИСПОД ШАЛОНА!
9-2

СМОКВИН РОЂАК ФИКУС

Моја мама је недавно усадила лист фикуса у саксију са земљом и нада се да ће се он „примити" и да ће израсти у велику лепу биљку. Ја не верујем да се од листа може добити велики фикус. Ко је у праву?

НЕБОЈША ВАСОВИЋ
Мајданска 65 а
31000 Титово Ужице

Ако је твоја мама правилно исекла лист заједно са делом стабла, онда ће се фикус највероватније „примити". Али, те такозване резнице најбоље ће пустити жилице у влажном песку, под стаклом. Пре стављања у песак добро је да се неколико сати држе у млакој води како би се исправо млечни сок који омета оживљавање.

Ова биљка из породице смокве (и наша смоква спада у род фикуса) може да се размножи и из стабла које је изгубило неколико листова, па је остало голо и ружно.

ЛУТКА ЈЕ ЛУТКА – НИЈЕ ДЕТЕ

Редовно пратим „Политикин забавник" и сакупљам лутке. Имам их око 150 па сам желела да ти пошаљем своју слику да ме направиш као лутку. Увеличај ме и направи у другој позицији. Молим те нек се лутка зове Маја Швагер.

МАРИЈАНА ШВАГЕР,
Прерадовићева 58,
21131 Петроварадин

Маја се игра са лутком – Мајом, Јелена има Јелену, Ана – Ану... И тако унедоглед. Не чини ли ти се да би тако изгледало кад би почеле да се праве лутке према лику сваке девојчице која то пожели? Какве би то биле лутке? Ако су према лику Брук Шилдс направили лутку, то је сасвим нормално. Та млада америчка глумица давно је престала да буде „своја", она припада својој мајци која вешто води рекламе са њеним ликом. Не знамо поуздано, али не верујемо да је Брук баш пресрећна што је иза сваког ћошка вреба нека њена велика или мала двојница. Где је она у читавој тој паради?

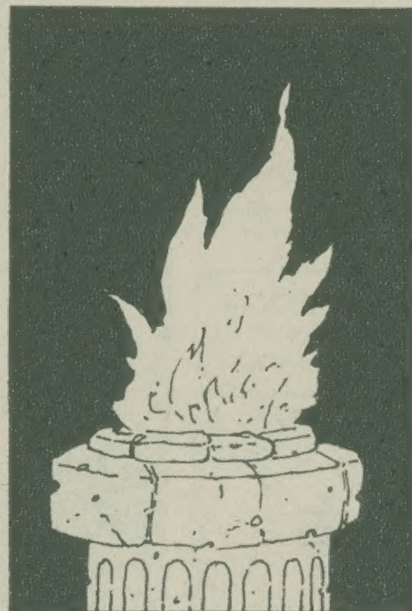
Маријана, лепо је што сакупљаш лутке док су оне само лутке. Кад пожелиш да се играш са другарицом, сигурно не би волела да то буде само лутка са ликом те девојчице. Тако ни она вероватно не би била баш презадовољна да уместо тебе има лутку стакластог погледа. Лутка је лутка, а дете – дете. И нека тако остане.

ЧУВАРКЕ ВЕЧНЕ ВАТРЕ

Занима ме шта значи реч весталка.

РАСИМА РЕЦЕПАГИЋ
Бањалука

Староримска богиња домаћег огњишта, мира и честитости била је Веста, заштитница живота, којој је био посвећен кружни храм у форуму. У њему се налазило огњиште са вечном ватром коју је чувало њених шест свештеница – весталки. За ову цењену службу, која је уз обавезно девичанство трајала 30 година, врховни свештеник pontifex maximus бирао је девојке из најугледнијих породица. Уколико би се нека од њих огрешила о строга правила службе Вести била је жива закопана. Весталке су уживале велики углед: ако би злочинац којег су водили на погубљење срео весталку, био

би ослобођен. Сваког јуна одржавале су се весталије, свечаности у част богиње Весте. Овај култ укинуо је тек цар Грацијан 382. године.

ПРВО ЉУБАВ, ПА ОНДА ЈАХАЊЕ

Имам шеснаест година и желела бих да се учланим у коњички клуб у Београду, али не знам где се он налази. Молим те да ми помогнеш.

БОЈАНА СИМИЋ
Жарково код Београда

Коњички клуб „Београд" налази се у Паштровићевој улици 2, код Хиподрома, и његов члан може да постане свако ко жели да јаше, ко има чизме и спортске панталоне и ко воли јахање. Наиме, чизме и панталоне неопходне су за јахање и рад око коња, а без љубави према овим племенитим животињама боље је и не ићи на хиподром. Суботом и недељом јаше се пре подне, а другим данима од 14 часова до сумрака. Уколико има више заинтересованих, радним даном јаше се и пре подне. У почетку се похађа школа јахања, после које се постаје члан Коњичког клуба. И још нешто: чланови Клуба о коњима брину сами.

ПРИЈАТЕЉУ, ЈАВИ СЕ!

Желео бих да објавиш ово моје писмо јер је за мене веома важно. Наиме, молим мог пријатеља Ивана Гудеља из Клуба пријатеља из Сиња да ми пошаље своју потпуну адресу јер сам је изгубио, а желим да наставим дописивање. Хвала ти на помоћи.

ДУШАН ПАЈТИЋ
Србијанска 23
26000 ПАНЧЕВО

ВОДЕНИ ЛЕТАЧИ

Мој тата је изјавио да постоје летеће рибе, на шта смо се мама и ја насмејале. Нисмо му веровале, иако нас је дуго убеђивао да је у праву.

ЕХЛИМАНА МУСТАФИЋ
Пула

Сем што могу да пливају и роне, неке рибе су у стању и да искоче из воде, што постижу бочним савијањем тела и снажним одбацивањем од водене површине, при чему нарочито репом изводе нагле и снажне ударце. На овај начин многи лососи прескачу у рекама и горским потоцима велике препреке, водопаде и бране. Њихови скокови понекад су високи и по четири, а дуги шест метара. На сличном принципу искачу и морске такозване „летеће рибе", при чему се онда врло развијеним и раширеним прсним перајама служе као непомичним крилима, па попут ваздушних једрилица или хитрим титрајима тих пераја лебде у залету изнад воде. Неке врсте показују у овом „летењу" изузетну спретност и вештину. Тако полетуше могу да „прелете" и 200 метара. По овој особини нарочито су познати морски кокот и морска ластавица, који живе и у Јадранском мору. Према томе, ко се последњи смеје...

УЈЕДАЈУ ЖЕНКЕ

Волела бих да знам где комарци зимују. Да ли се и они селе на југ?

КАТАРИНА ТОДОРОВИЋ
18000 Ниш

Комарци су нам верни, па им не пада на памет да оду у јужне крајеве, али им ни хладноћа не смета много. Ларве које изненади први мраз провешће зиму у родној бари, чак и испод дебелог леда. С првим лепим данима наставиће да се развијају, као да ништа није било, у праве комарце који ће нам зујати око главе целог лета.

Ни одрасли комарци неће зими угинути, само ће обамрли живети у некој пећини, гомили камења или шупљем деблу.

Уједају само женке. Оброк крви им је неопходан због протеина без којих се не би развијала јаја, а без њих, опет, не би било нових комараца.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Објављујемо адресе четири клуба (три из Велике Британије и једног из Јапана) за дописивање. Ако желите да се дописујете са друговима и другарицама из иностранства потребно је да на једну од наведених адреса пошаљите писмо на енглеском језику и сачекате, морате бити стрпљиви јер одговор може стићи и после неколико месеци.

CENTRAL BUREAU FOR EDUCATIONAL VISITS AND EXCHANGES (Pen Friends Section) Seymour Mens House, London, W1H 9PE, Great Britain

ANGLO YUGOSLAV SOCIETY, 121 Marsham st. London SWIP 4LX

INTERNATIONAL FRIENDSHIP LEAGUE, Pen Friends Section, Saltash, Cornwall

Association of Pen Friend Clubs of Japan, Azabu P.O. Box N1 Minato-ku, Tokyo, By Air Mail 106 Japan

НАШИ ПИСЦИ ЗА НОБЕЛОВУ НАГРАДУ

Који су југословенски писци предлагани до сада за Нобелову награду?

ЈАСМИНА ВУЈКОВИЋ
Првомајски булевар Т-9
25000 Сомбор

Први наши књижевници предложени за Нобелову награду били су Иво Андрић и Мирослав Крлежа. Познато је да је Андрићу ово високо признање додељено 1961. године и он је до сада једини наш нобеловац у области књижевности. Поред ове двојице великана наше књижевности, предлагани су и Меша Селимовић, Михаило Лалић, Ранко Маринковић и Десанка Максимовић.

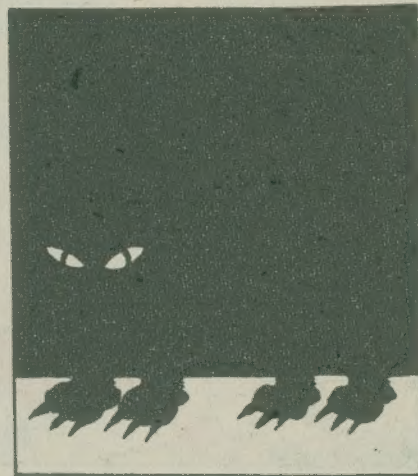

ЧУВАЈ СЕ ЦРНЕ МАЧКЕ!

Често смо читали у новинама да се може постати невидљив ако се закоље црна мачка, из ње извади кост и кува три дана и три ноћи, а затим стави у џеп. Истог часа постаје се невидљив. Да ли је то истина?

СЕЛМИР и АДО
Бијељина

Иако још у новинама нисмо прочитали да се на овај начин може постати невидљив, можда ипак вреди покушати. Само, мачка воли да огребе и те огреботине су врло болне, поготово ако је мачка црна. Мислимо да је ипак најбоље, уколико црна мачка прође испред вас, сачекати да неко пре вас пређе преко њеног трага. Тако ћете бити заштићени од разних незгода, па можда и од празноверја.

ПРИВЛАЧИ МЕ ОДБОЈКА

Од свих спортова највише волим одбојку па бих волео да је тренирам и то у Одбојкашком клубу „Партизан" у Београду. Међутим, не знам адресу овог клуба па те молим да ми помогнеш. Иначе, имам 14 година, висок сам 187 cm, а тежак 70 kg.

БРАНИСЛАВ ЂУРИЋ
Улица церова 4
Београд

Адреса Одбојкашког клуба „Партизан" је Стадион ЈНА, Хумска 1, Београд, а телефон 647–846.

БРЗ НА КОЦКИ

Пошто брат и ја веома брзо намештамо мађарску коцку (брат то чини за тридесет секунди) молим те да ми кажеш колики је светски рекорд и да ли код нас постоје такмичења у слагању коцке?

ЈЕЛЕНА РАДОЈЕВИЋ
11070 Нови Београд

Твој брат је стварно брз. Светски рекордер, један Јапанац, сложи коцку само три пута брже од њега (11 секунди).

Мађарска коцка је разбибрига која је напречац освојила свет. „Харала" је као нека зараза, годину-две, а онда је одједном (пре две године), интересовање за њу почело нагло да се смањује. Данас се више ни код нас ни у свету не одржавају такмичења у брзом слагању.

НЕ СЕЦИ ДРВО!

Да ли се може одредити старост дрвета, а да се дебло не сече?

СЛАВИША ШКИПИНА
Његошева 98
85340 Херцег-Нови

Да би се пребројали годови у дрвету, јер сваки од тих концентричних круга означава једну годину, није неопходно да се дебло сече. За то служи такозвано Преслерово сврдло, цеваста бушилица пречника 2 центиметра. Њим се из дрвета извади ваљкасти узорак на којем се такође преброје годови и тако утврди старост дебла. После овог захвата дрво наставља нормално да живи.

ПУЦКЕТАЊЕ ПРСТИЈУ

Знаш ли да ми објасниш зашто прсти пуцкетају?

ТЕА
74240 Теслић

Сви зглобови, па и зглобови прстију, налазе се у зглобним чаурама. У њима је нарочита течност која их подмазује. Када, рецимо,

притиснеш прсте надоле, ти на тај начин истежеш зглобну чауру и тако јој повећаваш запремину. Повећањем запремине притисак у чаури се смањује, па гасови који су били растворени у тој течности прелазе у гасовито стање. У том тренутку преласка из течног у гасовито стање чује се оно пуцкетање. Такво исто пуцкетање чује се, на пример, при отварању боце киселе воде када, такође због смањења притиска, угљендиоксид из течног прелази у гасовито стање.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић (в.д.)

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб (в.д.)

Заменик главног и одговорног уредника
Владимир Стефановић

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваједић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Неделька Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 76.–
ШВЕДСКА	Шкр. 225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 61.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

ЗДРАВО, МИНИ! ДАНАС САМ ПУН СЛИКАРСКОГ НАДАХНУЋА... ОДОХ ДА РАДИМ!
БАШ ЛЕПО...
МИНИ

...НАДАМ СЕ ДА ЋЕШ ОВИХ ДАНА БИТИ ПУН НАДАХНУЋА ЗА СТАВЉАЊЕ ТАПЕТА!

КАКАВ ВЕЛИЧАНСТВЕН ПРИЗОР...

БРЗО... ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА ПОЧНЕМ...

ОВАКО ЈЕ ЧИТАВО ЈУТРО... НЕ МОГУ ДА РАДИМ КАД БУЉЕ У МЕНЕ...

НЕ ПИТАЈ МНОГО! САМО ДОНЕСИ ЈЕДАН ВЕЛИКИ И ЈЕДАН МАЛИ!

ШТА ЋЕ ТИ САД КОСТИМИ, МИКИ?

ДА ДРЖИМ НА ОДСТОЈАЊУ ЗНАТИЖЕЉНЕ ОСОБЕ! ЋУТИ И РЕЖИ!
ГРРРР! ЈЕ Л' ОВАКО ДОБРО? ГРРР!
8-26